

SOLIDARNOSTNA STANOVANJA v občini Novo mesto

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE NOVO MESTO

Samoupravna enota za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu

objavlja na podlagi 10. člena pravilnika o pogojih in merilih za določanje vrstnega reda upravičencev za pridobitev ter o dodeljevanju stanovanjske pravice v družbenih stanovanjih, zgrajenih ali kupljenih s sredstvi sklada za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu (Službeni Dolenjski list št. 26/75),

JAVNI POZIV

za zbiranje vlog za sestavitev prednostnih list upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice v solidarnostnih stanovanjih na območju občine Novo mesto

I. Razpisni pogoji:

Upravičenci za pridobitev stanovanjske pravice v solidarnostnih stanovanjih so:

- a. DRUŽINE IN OBČANI Z NIZKIMI DOHODKI
- b. MLADJE DRUŽINE
- c. UPOKOJENI OBČANI

f. Družine in občani z nizkimi dohodki lahko zaprosijo za uvrstitev v prednostno listo in za dodelitev stanovanjske pravice v solidarnostnem stanovanju, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da prosilec ali član njegove družine ni imetnik stanovanjske pravice ali lastnik primerne stanovanja v občini Novo mesto;
- da prosilec ali član njegove družine doslej še ni imel ustreznega stanovanjskega vprašanja v občini Novo mesto;
- da poprečni mesečni dohodki prosilca in članov njegove družine v letu 1974 niso presegli 50 % višine poprečnega mesečnega osebne dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji za preteklo leto - to je 1.407,50 din na člana družine mesečno;
- da je vsaj eden od zakoncev zaposlen na območju občine Novo mesto najmanj tri leta, računajoč od dneva objave tega razpisa nazaj;
- da ima stalno bivališče na območju občine Novo mesto.

Materje samohranilke se razvrste na prednostno listo ne glede na višino njihovega poprečnega mesečnega dohodka in ne glede na čas njihove zaposlitve v občini Novo mesto.

- b. Mlade družine lahko zaprosijo za uvrstitev v prednostno listo in za dodelitev stanovanjske pravice v solidarnostnem stanovanju, če izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - da prosilec ali njegov zakonec ni imetnik stanovanjske pravice ali lastnik primerne stanovanja v občini Novo mesto;
 - da družina doslej še ni imela ustreznega stanovanjskega vprašanja v občini Novo mesto;
 - da prosilec ali njegov zakonec namensko varčuje pri poslovnih banki za nakup stanovanja ali za gradnjo lastne stanovanjske hiše, oziroma
 - da delovna organizacija, v kateri prosilec ali njegov zakonec združuje delo, poda pismeno izjavo, s katero se obvezuje, da bo najkasneje v roku petih let rešila prosilčevega stanovanjskega vprašanje;
 - da starši prosilca ali njegovega zakonca niso imetniki stanovanjske pravice v stanovanju ali lastniki stanovanjske hiše v občini Novo mesto, ki za 50 % presega velikost standardnega stanovanja, kjer bi prosilec lahko rešil svoje stanovanjsko vprašanje;
 - da je vsaj eden od zakoncev zaposlen na območju občine Novo mesto;
 - da ima vsaj eden od zakoncev stalno bivališče na območju občine Novo mesto.

Strokovni delavci deficitarnih poklicev, ki se na novo zaposle na območju občine Novo mesto, se razvrste na prednostno listo ne glede na to, da še ni bil noben od zakoncev zaposlen ali ni imel stalnega bivanja na območju občine Novo mesto.

- c. Upokojeni občani lahko zaprosijo za uvrstitev na prednostno listo in za dodelitev stanovanjske pravice v solidarnostnem stanovanju, če izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - da prosilec ali njegov zakonec ni imetnik stanovanjske pravice ali lastnik primerne stanovanja;
 - da prosilec ali njegov zakonec doslej še ni imel ustreznega stanovanjskega vprašanja;
 - da ima prosilec ali njegov zakonec stalno bivanje v občini Novo mesto najmanj tri leta, računajoč od dneva objave tega razpisa nazaj;
 - da nimajo otroci prosilca ali njegovega zakonca na območju občine Novo mesto stanovanjske pravice, ki za 50 % presega velikost standardnega stanovanja, kjer bi lahko prosilec rešil svoje stanovanjsko vprašanje.

Ne glede na izpolnjevanje razpisnih pogojev se pri sestavljanju prednostne liste ne bodo upoštevale vloge vseh tistih prosilcev, ki so se naselili v neprimernih stanovanjih, zaradi katerih so prejšnji stanovalci pridobili stanovanjsko pravico v solidarnostnih stanovanjih.

II. Merila za dodeljevanje stanovanjske pravice v solidarnostnih stanovanjih

a. Družine in občani z nizkimi dohodki - upravičenci z dokončne prednostne liste - lahko na število članov družine - skupnega gospodinjstva - pridobijo stanovanjsko pravico v solidarnostnem stanovanju po naslednjem normativu:

za dve osebi	stanovanje do 40 m ²
za tri osebe	stanovanje do 56 m ²
za štiri osebe	stanovanje do 68 m ²

in za vsakega nadaljnega člana družine še dodatno do 8 m².

Za člane družine štejejo: zakonci, otroci, starši prosilca in starši prosilčevega zakonca ter osebe, ki jih je prosilec dolžan po zakonu vzdrževati, če živijo s prosilcem v skupnem gospodinjstvu.

b. Mlade družine - upravičenci z dokončne prednostne liste - lahko na število članov družine - skupnega gospodinjstva - pridobijo stanovanjsko pravico v solidarnostnem stanovanju za določen čas - pet let - po naslednjem normativu:

- zakonca brez otrok	garsonjero do 28 m ²
- zakonca z enim otrokom	enosobno stanov. do 40 m ²
- zakonca z več otroki	enoinpolsobno stanov. do 50 m ²

Za člane družine štejejo samo zakonca in njuni otroci, če živijo s prosilcem v skupnem gospodinjstvu.

Za mlado družino štejejo zakonca:

- katerih poprečna starost ne presega trideset let in
- katerih zakonska zveza ob dnevu objave tega razpisa ni bila daljša od osem let.

c. Upokojeni občani - upravičenci z dokončne prednostne liste - lahko glede na število družine - skupnega gospodinjstva - pridobijo stanovanjsko pravico v solidarnostnem stanovanju po naslednjem normativu:

- za eno osebo	garsonjero do 28 m ²
- za dve osebi	enosobno stanovanje do 40 m ²

Za člana družine štejejo samo zakonca, če živita v skupnem gospodinjstvu.

III. Vlaganje vlog

Prosilci za uvrstitev na prednostne liste upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice v solidarnostnih stanovanjih vlagajo vloge na posebnih tiskanih obrazcih, in sicer:

- zaposleni: v temeljnih organizacijah združenega dela, kjer združujejo svoje delo;
- borci NOV: pri občinskem odboru ZZB NOV Novo mesto;
- upokojenci: v Društvu upokojencev - podružnica Novo mesto;
- civilne žrtve vojne: pri Zvezi civilnih žrtev vojne Novo mesto;
- delavci, zaposleni pri občanih: neposredno pri samoupravni enoti za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu.

a. Družine in občani z nizkimi dohodki morajo vlogi priložiti naslednja potrdila in izjave:

- obvezno:
 1. potrdilo delovne organizacije oz. zasebnega delodajalca o delovni dobi in osebnih prejemkih prosilca (obr. 1);
 2. potrdilo delovne organizacije oz. zasebnega delodajalca o delovni dobi in osebnih prejemkih prosilčevega zakonca in ostalih članov skupnega gospodinjstva (obr. 1/a);
 3. potrdilo - odrezek - o višini pokojnine oz. invalidnine za mesec december 1974 za prosilčevega zakonca ali člana skupnega gospodinjstva;
 4. izjavo prosilca, da niti sam niti nobeden član njegove družine ni imel v preteklem letu drugih dohodkov, kot jih je navedel v svoji vlogi (obr. 6);
 - neobvezno:
 5. potrdilo poslovnih banke o namenskem varčevanju prosilca ali njegovega zakonca za rešitev njihovega stanovanjskega vprašanja (obr. 2);
 6. potrdilo zdravnika o invalidnosti in trajnih obolenjih prosilca, njegovega zakonca oz. otrok;
 7. potrdilo občinskega odbora ZZB NOV o udeležbi prosilca v narodnoosvobodilni vojni (obr. 3);
 8. izjavo pristojnega samoupravnega organa delovne organizacije, ki ima pravico uporabe družbenega stanovanja, katero bi izpraznil prosilec, da prenaša na Samoupravno stanovanjsko skupnost enkratno pravico oddajanja stanovanja (obr. 5).

b. Mlade družine morajo vlogi priložiti naslednja potrdila in izjave:

- obvezno:
 1. potrdilo delovne organizacije oz. zasebnega delodajalca o delovni dobi in osebnih prejemkih prosilca (obr. 1);
 2. potrdilo delovne organizacije oz. zasebnega delodajalca o delovni dobi in osebnih prejemkih prosilčevega zakonca (obr. 1/a);
 3. potrdilo poslovnih banke o namenskem varčevanju prosilca ali njegovega zakonca za rešitev njihovega stanovanjskega vprašanja (obr. 2) oziroma
 4. izjavo pristojnega samoupravnega organa delovne organizacije, da bo v roku 5 let rešila prosilčevega stanovanjsko vprašanje (obr. 4);
 5. izjavo prosilca, da niti sam niti njegov zakonec ni imel v preteklem letu drugih dohodkov, kot jih je navedel v vlogi (obr. 6);
 - neobvezno:
 6. potrdilo zdravnika o invalidnosti in trajnih obolenjih prosilca, njegovega zakonca oz. otrok.

c. Upokojeni občani morajo vlogi priložiti naslednja potrdila in izjave:

- obvezno:
 1. potrdilo - odrezek - o višini pokojnine oz. invalidnine za mesec december 1974 za prosilca in njegovega zakonca;
 2. potrdilo delovne organizacije oz. zasebnega delodajalca o delovni dobi in osebnih prejemkih prosilčevega zakonca (obr. 1/a);
 3. izjavo prosilca, da niti sam niti njegov zakonec ni imel v preteklem letu drugih dohodkov, kot jih je navedel v vlogi (obr. 6);
 - neobvezno:
 4. potrdilo zdravnika o invalidnosti in trajnih obolenjih prosilca oz. njegovega zakonca;
 5. potrdilo občinskega odbora ZZB NOV o udeležbi prosilca v narodnoosvobodilni vojni (obr. 3);
 6. izjavo pristojnega samoupravnega organa delovne ali druge organizacije, ki ima pravico uporabe družbenega stanovanja, katero bi izpraznil prosilec, da prenaša na Samoupravno stanovanjsko skupnost enkratno pravico oddajanja stanovanja (obr. 5).

Organ samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu lahko v nejasnih ali dvomljivih primerih zahteva od posameznih prosilcev dodatna dokazila.

Vse nepopolne vloge ali vloge brez obveznih prilog bodo zavrjene.

Organizacije, ki zbirajo vloge svojih delavcev oziroma članov, so dolžne prosilcem pomagati pri izpolnjevanju obrazca vloge in pri zbiranju zahtevanih dokazil ter v objavljenem roku predati popolne vloge samoupravni enoti za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu.

IV. Obrazec vloge in potrdil

Prosilci za uvrstitev na prednostno listo upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice v solidarnostnih stanovanjih oziroma predstavniki delovnih in drugih organizacij prejmejo tiskane obrazce vloge, obveznih in neobveznih potrdil in izjav pri strokovni službi Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto, Novo mesto, Prešernov trg 8/1 - soba št. 23, kjer dobijo tudi vsa potrebna pojasnila.

Potrebni podatki se na obrazec vpisujejo s pisalnim strojem ali tiskanimi črkami. Podatke, ki jih na obrazec vloge in potrdila vpisuje organizacija združenega dela ali drug organ, je potrebno overiti s pečatom in podpisom pooblaščenih oseb.

V. Rok za sprejemanje vlog

Vloge prosilcev sprejema strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto, Novo mesto, Prešernov trg št. 8/1 - soba št. 23 vključno do 2. decembra 1975. V tem roku morajo popolne vloge vložiti tudi organizacije združenega dela in druge organizacije za svoje delavce oz. članove. Vse vloge, vložene po tem datumu, bodo zavrjene.

VI. Posebno obvestilo

Upravičenci z dokončne prednostne liste za pridobitev stanovanjske pravice na solidarnostnih stanovanjih iz leta 1974, katerih stanovanjsko vprašanje do dneva objave tega poziva ni bilo rešeno, morajo ponovno vložiti vlogo z vsemi obveznimi in neobveznimi potrdili in izjavami, ker bo sedaj veljavna dokončna prednostna lista prenehala veljati.

V Novem mestu, 6. 11. 1975

Samoupravna enota za družb. pomoč v stan. gospodarstvu

PROSTO DELOVNO MESTO!

DONIT Medvode, n. sol. o.
TOZD tovarna Sodražica, n. sub. o.
61317 Sodražica

Odbor za medsebojna razmerja

objavlja prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE TOZD

Poleg splošnih pogojev, ki jih predpisuje zakon in družbeni dogovor o kadrovske politiki, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja izobrazba ekonomske smeri
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih mestih
- moralno-politična neoporečnost in aktiven odnos do samoupravljanja

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema splošno-kadrovska služba TOZD 8 dni po dnevu objave prostega delovnega mesta.

LICITACIJA!

„DOLENJKA“,
trgovsko podjetje na debelo in drobno,
Novo mesto

razpisuje
JAVNO DRAŽBO

za prodajo stanovanjske hiše v Novem mestu, Kastelčeva ulica 5, stoječe na parc. št. 143, k. o. Novo mesto, s pripadajočo pravico uporabe zemljišča parc. št. 143 in 204. Izklicna cena znaša 349.000,00 din.

Kupnino mora plačati najugodnejši ponudnik takoj ob podpisu pogodbe.

Kavcijo v višini 17.450,00 din mora ponudnik položiti hkrati s ponudbo. Kavcijo mora ponudnik nakazati na račun št. 52100-601-10238 (kavcija). Izkazilo o vplačilu varščine mora biti priloženo ponudbi.

Rok za dostavo ponudb je vključno 28. 11. 1975. Odpiranje ponudb bo 2. 12. 1975 ob 7. uri v prostorih podjetja „Dolenjka“, Novo mesto, Glavni trg 28. Odpiranju ponudb lahko prisostvujejo tudi ponudniki. Ponudbe morajo biti v zapečateni ovojnici ter označene z oznako „JAVNA DRAŽBA“.

Ponudbe pošljite na naslov: Trgovsko podjetje „Dolenjka“, Novo mesto.

Vse potrebne informacije dobijo zaintereseni v splošnem oddelku podjetja „Dolenjka“. Ogled stanovanjske hiše je možen vsak dan, do vključno 26. 11. 1975, od 15. ure dalje.

LICITACIJA!

ISKRA, INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO
TOZD ELA
NOVO MESTO

Razpisuje:

JAVNO PRODAJO

rabljenih osnovnih sredstev, ki bo dne 24. 11. 1975 ob 11. uri v prostorih podjetja – obrat Graben. Licitacija bo ustna.

1 par vzvodnih škarij	Izklicna cena:	450,00 din
1 tajfun	10.000,00 din	
1 brusilni stroj	200,00 din	
1 robilni stroj – KLIMA	800,00 din	
1 ekscentrična stiskalnica (12 t)	800,00 din	
1 krivilni stroj	100,00 din	
23 kovinskih miz	150,00 din	
1 elektromotor	400,00 din	
1 vrezenska stiskalnica	100,00 din	
1 izzračevalna komora	70,00 din	

Pravico do licitacije imajo vse pravne in fizične osebe, ki položijo 10-odst. varščino od začetne cene. Varščina se plača neposredno pred licitacijo.

Kupljeno blago je treba plačati in prevzeti v petih dneh po dnevu prodaje.

Ogled je možen uro pred začetkom licitacije.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Kmetijski šolski center Grm,
Novo mesto

razpisuje prosto delovno mesto

EKONOMSKEGA TEHNIKA

Pismene prijave je treba poslati v roku 15 dni po objavi delovnega mesta na gornji naslov.

Kandidati bodo pismeno obveščeni o izbiri.

KŠC GRM, NOVO MESTO

KOKOŠI!

PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE AGRARIA BREŽICE, delovna enota Kmetijsko posestvo Cerklje, obvešča vse zainteresirane potrošnike, da od 10. novembra dalje razprodaja kokoši nesnice po 20.– din.

Nakup je možen ob delavnikih od 7. – 15. ure na Kmetijskem posestvu v Cerkljah.

Priporočamo ugoden nakup. – AGRARIA BREŽICE

ZAHVALA

Ob pretrani in nenadomestljivi izgubi mojega moža, našega sina, brata, svaka in strica

ZVONETA URBANČA

soferja avtobusa

se zahvaljujemo vsem njegovim znancem, prijateljem, posebno stanovskim tovarišem-soferjem za častno stražo ob mrtvaškem odru, kakor tudi za spremstvo k prezgodnjemu grobu, tov. Štefanu Galiču, direktorju Avtoprometa GORJANCI, za tolažilne besede, tov. Smrketu za občuten govor ob odprtem grobu, kolektivu podjetja Avtopromet Gorjanci v Straži za izkazano priznanje – zlato značko kot vzornemu vozniku, ki leži z njim v grobu. Iskreno se zahvaljujemo tovarišema dr. Leopoldu Moreli ter dr. Zeljku Ostojiču, ki sta mi stala ob strani ob sporočilu žalostne vesti o njegovi smrtni nesreči. Zahvaljujem se kolektivu splošne bolnice Novo mesto za podarjeni venec in tolažbo. Vsem darovalcem vencev, veliki množici spremstva na njegovi zadnji poti, pevcem, godbi ter duhovniku za opravljeni obred najlepša hvala, prav tako vsem sosedom v Čankarjevi ulici za izkazano nesebično pomoč in izraze sožalja.

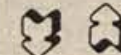
Zena Marija, mama, bratje in drugo sorodstvo

V Novem mestu, dne 7. novembra 1975

BERITE DOLENJSKI LIST!

ANTON BONČA
NOVO MESTO
PARTIZANSKA 1
(PRI HOTELU KANDIJA)

IZDELUJEM IN POPRAVLJAM VSE VRSTE OČAL TUDI PO ZDRAVNIŠKIH RECEPTIH. SE PRIPOROČAMO.

PROSTO DELOVNO MESTO!

VOJNA POŠTA 740 Ljubljana

objavlja prosto delovno mesto

DAKTILOGRAFA.

Delovno mesto je v Novem mestu. Osebni dohodek je po sistemizaciji. Pogoj je administrativna šola. Prošnje poslati na vojno pošto 740 Ljubljana.

NOVO!

KMETIJSKI STROJI NA POTROŠNIŠKI KREDIT

Kmetovalce obveščamo, da prodajamo priznane stroje na potrošniški kredit:

SIP Šempeter

- samonakladalna prikolica Senator 22
- samonakladalna prikolica Pionir 17
- samonakladalna prikolica Pirat 15
- obračalni zgrabljajnik Favorit 220
- obračalni zgrabljajnik Favorit 160 TV
- obračalni zgrabljajnik Favorit 160
- obračalni zgrabljajnik Maraton 140 B
- obračalni zgrabljajnik Sokol 140
- trosilnik hlevskega gnoja Krpan 30 V
- trosilnik hlevskega gnoja Krpan 30 H
- čelni, prednji nakladalnik Težak 8
- kosilnica-kombinator M 200

TEHNOSTROJ Ljutomer

- traktorske prikolice
- trosilnik hlevskega gnoja

AGROTEHNIKA, PROIZVODNI OBRAT Brežice

- razsivalnik gnojil Ferti
- kultivator (peresni) „Breko“
- voziček kosilnice BCS, dvoramni
- žaga-cirkular za BCS
- kabine (ceradne) vseh vrst
- obračalnik-zgrabljajnik Sonce 3
- obračalnik-zgrabljajnik Sonce 4

Vse informacije o kreditiranju dobite v prodajalnah Agrotehnike: „Jurček“ Ljubljana, Celje, Maribor, Murska Sobota, Ljutomer, Lendava, Škofja Loka, Poreč, Zminj, Buzet in Beograd.

Za gotovino dajemo poseben izvensezonski popust.

Izkoristite ugodne priložnosti, ki vam jih nudi Agrotehnika Ljubljana.

TRGOVSKO PROIZVODNO IN SERVISNO PODJETJE **agrotehnika**

TOZD TRGOVINA b. o.

LJUBLJANA n. sol. o.

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

TO-MO-DI

uporablja se za peči in kotle od 4.000 do 100.000 Kcal/h

TOPLI MONTAŽNI DIMNIK Z GIBLJIVO KISLOODPORNO OGNJESTALNO ŠAMOTNO CEVJO

INFORMACIJE — STROKOVNI NASVETI:

MONTAŽNO INDUSTRIJSKO PODJETJE 61000 LJUBLJANA, OPEKARSKA 13 Tel. 22-113, 20-641, Telex 31420 YU KIP

IN V VSEH PRODAJALNAH Z GRADBENIM MATERIALOM

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

PIVO MED PIVI ČAKA NA VAŠO OCENO

BRUXELLES 1974
AMSTERDAM 1975
PONOVRNO ZMAGOVALEC SVETOVNEGA IZBORA PIV!
HP TALIS

Prva uradna košarkarska tekma v novi športni dvorani – domači Novoteks je imel v gosteh zveznega ligaša ljubljansko Olimpijo – je pokazala, da novomeška dvorana se zdaleč ni prevlaka, saj je bila celo pretesna za številne gledalce. Okrog 2.000 obiskovalcev je bilo zadovoljnih z igro in tudi z rezultatom: Novoteks je proti zveznemu ligašu, ki je nastopil z najboljšimi igralci, iztržil ugoden izid, 85:115 (41:62).

Začetek je sicer kazal, da bodo Novomeščani doživeli katastrofo, saj so igrali zmedeno in preveč spoštovali večkratne državne prvake; v

deveti minuti so gostje vodili 26:9. Potem pa so domači košarkarji uredili svoje vrste in so bili do konca tekme enakovredni nasprotnik. Tekma z Olimpijo, s katero so Novomeščani počastili občinski praznik, je znova potrdila, da za naslednja leta glede košarke v Novem mestu ni treba biti v skrbeh, saj so se mladi igralci izkazali. V domači ekipi so bili najboljši Ivančič, ki se je dobro boril pod obema košema in dosegel tudi največ košev, Cukut, ki je odlično zadel za vrha rakete, in mladi Plantan, ki je dobro organiziral igro domačih. Pri Olimpiji, ki je imela precejšnjo prednost v višini in je izpod koša dosegla tudi večino zadetkov, sta se kot strelca še posebej izkazala Ivanović in Križnar.

Novoteks: Bajt 8, Cukut 19, Z. Kovačič 9, S. Kovačič 10, Ivančič 20, Seničar 7, Janežič 2, Besednjak 2, Plantan 8.

Olimpija: Križaj 3, Lorbek 6, Polanec 14, Subotič 6, Vujačić 7, Ivanović 24, Gvardjančič 8, Križnar 20, Nuhanović 12, Žorga 15.

20 let NK Brežice

Začetki rokometne igre segajo v Brežicah v leto 1953, ko je profesor Brane Elšner za ta šport navdušil dijake domače gimnazije. Dve leti zatem je bil ustanovljen klub, ki je uspešno združil množičnost in kvaliteto, saj je skozi njegove vrste šlo okoli 800 igralcev in igralk, ki že vrsto let sodelujejo v republiških konkurencah, članice pa so dve sezoni igrali tudi v drugi zvezni ligi.

Za rokomet so se začeli zanimati tudi v drugih krajevnih središčih in po šolah, stiki so bili navezani s sosednjimi klubi in inozemskimi ekipami. Brežičani so igrali v mladinskih republiških reprezentancah, posamezniki pa zastopajo barve slovenskih klubov v zveznih nastopih.

Rokometni klub Brežice – sedaj šteje 100 članov – bo svoj jubilej praznoval 15. novembra. Na igrišču TVD Partizan bo od 16. do 18. ure srečanje veterank Brežic in Alpeša ter veterank Brežice – Krško, zatem pa bosta še dve prvenstveni tekmi. Na družbenem večeru bodo podelili spominske značke, dolgoletnim članom pa diplome in priznanja.

V. PODGORSEK

OBUTEV – VETERANI 73:67 (32:42)

V predtekmi med ljubljansko Olimpijo in Novotekom sta se v novi športni dvorani v Novem mestu pomerili prejšnji teden ekipi novomeških Veterani in Obutev. Navedeno so nekdanji igralci poskrbeli za presenečenje, saj so vodili vse do 17. minute drugega polčasa. Če jim ne bi pošla sapa, bi bila tekma bržkone izenačena do zadnjih sekund.

Pri veteranih sta se izkazala še vedno aktivna Spličal in xPirc ter Bele in Franko, ki sta bila dobra predvsem v prvem polčasu, pri Obutvi pa sta bila boljše od ostalih Poredoš in Pibernik.

Obutev: Cemaz 7, Jaklič 2, Munih 7, Juntez 8, Pibernik 14, Avsec 3, Podražaj 8, Jakša 12, Poredoš 10 in Jevšek 2.

Veterani: Pirc 12, Bele 14, Uhan, Spličal 19, T. Petrič 1, Medle, Klemenc, Franko 14, Setina 3, J. Petrič 4.

Prejšnji teden so novomeške nogometaše obiskali Olimpijini igralci in prijateljsko tekmo dobili s 4:1. Po tekmi so v Novem mestu ustanovili klub prijateljev Olimpije, ki bo poslej v stalni povezavi z ljubljanskimi ligaši. Na sliki: ekipi Olimpije in Šentjerneja. (Foto: P. Miklič)

Nove rokometne točke za Dolenjce

Ribničani so v II. zvezni rokometni ligi po 10. kolu na devetem, Sevničani pa na osmem mestu – V naslednjem kolu se obetajo nove točke

V predzadnjem kolu II. zvezne rokometne lige – sever so Sevničani izgubili v Celju, Inlesovi rokometi pa so močno odpravili Pirančane, ki so dosegli le 8 zadetkov. V slovenski rokometni ligi so zmagali vsi klubi z Dolenjskega; Dobova je doma osvojila potrebne točke v boju z Minotestom, Brežičani so bili boljši v Gornji Radgoni, Brežičanke pa so doma premagale Velenjčanke.

CELJE – SEVNICA 32:21 (17:7)

Oslabljeni Sevničani – nastopili so brez najboljšega igralca – so se v Celju pokazali v dobri luči. Kar štiri minute so pretekle, preden so domači rokometi potresli njihovo mrežo. Po prvem zadetku pa so pustili in ob boljši igri Celjanov dobili 17, dali pa le sedem zadetkov. V drugem polčasu so se gostje močno popravili in bili ves čas enakovredni najboljšemu moštvu v republiki in ligi, kar dokazuje tudi rezultat iz drugega dela igre: 15:14 za Celje.

Sevnica: Možic, Krištofič, Ganc 9, Vrtačnik, Jazbec, Bizjak, Svažič 6, Dernač, Doblekar 5, Novšak 1 in Gologranc.

INLES – PIRAN 26:8 (14:6)

Inlesovi rokometi so v zadnji tekmi pred domačimi navijači želeli igrati kar najbolj atraktivno, to pa

jim je preprečil preslabi nasprotnik. Medtem ko je bila tekma v prvem polčasu zanimiva, so v drugem zavedali le domači igralci. Gostje so namreč v 30 minutah drugega polčasa dosegli dva zadetka.

Inles: Lajbafer, Ponikvar, Mikulin, S. Kersnič 2, Matelič 2, Šilc 7, Andoljšek 3, Ambrožič 5, Tanko 1, J. Kersnič 4, Zuk 2, in I. Kersnič.

M. G.

DOBOVA – MLINOTEST 28:21 (13:8)

Proti najslabšemu moštvu v ligi so Dobovčani znali igrati tako, da so najlažje prišli do novih prvenstvenih točk. Tekma je bila dokaj zanimiva, toda takoj, ko so domači gostom ušli za nekaj zadetkov, se je vedelo, da bodo tudi zmagali.

Dobova: Škofca, Ostrelj 2, Vaster, Šetinc, Deržič 3, Arh, Pogorelec 2, Novak 1, M. Doberšek 9, Bosina 10, B. Doberšek 1, Tomše.

RADGONA – BREŽICE 23:28 (12:14)

Okoli 300 Radgončanov je pričakovalo, da bodo domači rokometi osvojili nove točke, toda gostje so z dobro igro zmagali. Tekma je bila ves čas izenačena, v zadnjih minutah pa so bili Brežičani pri sebnosti in so po požrtvovalni igri vseh igralcev zasluženo zmagali.

Brežice: J. Rožman, Buzančič 8, F. Rožman 3, Ban 4, Bršec 3, Novak, Knific, Zavadlav, Vervega 6, Blatnik 4, Verstovšek in Jurka.

BREŽICE – VELENJE 20:15 (10:8)

V 10. kolu slovenske rokometne lige so Brežičanke zasluženo zma-

„Jeseniške“ točke za Krko

Novomeščane pokopala neenotnost – sedaj so peti

V petem kolu slovenske odbojarske lige so v Novem mestu gostovali odbojkarji iz Bovca in dokazali, da so precej boljši, saj so domačine odpravili v slabi uri. Novomeške igralkle so gostovale na Jesenih in brez težav dobile prvenstveno srečanje.

JESENICE – KRKA 0:3 (–9, –6, –13)

Novomeške odbojkarice so na Jesenih dokazale, da se bodo tudi

letos potegovala za republiški vrh. Jeseničanke so potihoma upale, da bodo v srečanju z Dolenjkami prišle do točk, toda v nedeljo so bile za Krko preslabe nasprotnice. Novomeščanke so bile zelo dobre na mreži, tako da so skoraj vse žoge končale v polju domačih igralk. V zadnjem nizu so gostje postutile, tako da je bila igra v tem nizu še najbolj zanimiva, toda Jeseničanke – spodbujujo jih je več kot 50 gledalcev – so zbrale le 13 točk.

Krka: Pilič, Forte, Fila, Adamčič, Zevnik, Fabjančič in Rajer.

NOVO MESTO – BOVEC 0:3 (6:15, 11:15, 7:15)

Medtem ko so se novomeški odbojkarji v novi športni dvorani v tekmi s Fužinarjem pokazali v dobri luči, so v nedeljo popolnoma razočarali in izgubili še nekaj privrženec. Igrali so neborbeno, ponovila pa se je njihova stara slabost: namesto da bi „grizli“, kot pravijo športniki v svojem žargonu, za vsako žogo, so se prepirali. Mlado in nadržano moštvo iz Bovca pa je Novomeščanom pokazalo, kako se igra, kakšna je zrela, enotna in disciplinirana ekipa.

Za Novo mesto so nastopili: Golež, I. Babnik, Vernig, L. Babnik, Graberski, Jenko, Primc in Cotič.

KOPER – BELA KRAJINA 1:3 (1:2)

Črnomaljci so dosegli še en uspeh: tokrat so gostovali v Kopru in po dobri in lepi igri brez težav premagali domače moštvo. Gostje so dosegli prvi zadetek iz zelo lepega napada, uspešen pa je bil Weiss, eden izmed najboljših nogometašev v zahodni conski nogometni ligi. Tudi drugi zadetek je dosegel Weiss, tik ob koncu srečanja pa je domačega vratarja ukanil še Čurk.

KRKA – INLES 37:11 (16:5)

V prvenstveni tekmi ljubljanske coneske rokometne lige so na novomeški Loki gostovale Inlesove rokometarice. Strukturne varovanje so bile veliko boljše nasprotnice in so Ribničanke premagale s 26 zadetki razlike. Zadetke so dosegle vse Novomeščanke, najboljša pa so bile Kastelečeva (11), Stularjeva (6) in Dergančeva (4).

DOBOVA – JADRAN 23:27 (10:16)

V dokaj zanimivi tekmi za pokal mladosti so domači igralci nastopili s tremi novimi in še neizkušenimi rokometarki in doživeli časten poraz. Posebno dobro so zaigrali v drugem polčasu, saj so dosegli kar 13 zadetkov.

Dobova: Škofca, Ostrelj 2, Kolnik, Šetinc 1, Deržič 4, Arh 2, Ogorelec, Vascar, Covran, Bosina 7, B. Doberšek 7, Tomše.

KRKA – OLIMPIJA 15:17 (6:10)

Četrtnfinalna rokometna tekma za „Pokal mladosti“ med ženskim ekipama Olimpije in novomeške Krke – odigrale so jo prejšnji četrtletek – je na Loko privabila okoli 500 ljubiteljev rokometne igre. Gledalci so pričakovali, da bodo bolj izkušene ljubljanske – dokaj uspešno nastopajo v II. zvezni rokometni ligi – brez težav premagale mlado Krko-eko, toda domače igralkle so presenetile. V začetku so zaradi hude treme naredile precej napak in to jih je veljalo zmago.

Po tekmi je Olimpijin trener Mitja Vidic povedal, da so pred srečanjem pričakovali lahko tekmo, v kateri bi njegove igralkle trenirale, toda zaradi dobre igre domačih so se morale zvezne ligašice pošteno potruditi, da so zmagale. Pri Krki so dobro igrale vse, izkazale pa so se predvsem Hribarjeva, Kastelečeva in Stularjeva.

LISCA – SLOVAN 17:22 (8:11)

Pred tekmo za pokal mladosti so Kovačeva, Rughleja, Miinaričeva in Zvegljeva prejela nagrado za 100 odigranih tekem. V lepem in izenačenem srečanju so bile domače rokometarice v prvem delu prvega polčasa boljše, v drugem delu pakalnega srečanja pa so gostje dokazale, da so ta čas boljše igralkle.

Lisca: Aubič, Savič, Kovač, Rugelj 8, Miinarič 7, Mejak, Popović 1, Pesjak, Škerbec, Zvegljčič 1, Popelar in Plazar.

E. R.

KEGLJAČI SO IZENAČENI

V nadaljevanju prvenstva v borbenih igrah so za presenečenje poskrbeli Novoteksovi tekmovalci, ki so premagali kandidate za prvo mesto, ekipo Vseh 9. Nadaljevanje v prvenstvu novomeškega kegljaškega društva se obetajo zanimivi boji, saj imajo sedaj Zelezničar, ekipa Vseh 9 in Novoteksa enako število točk.

Rezultati 3. kola: Zelezničar – Stari 9 366:343, Novoteks – Vseh 9 412:364, Luknja – Iskra 362:307, Mirna peč – Novoteks II 402:352, Gozdar – Pionir 341:345 in Borac – Dama 371:366.

D. BRATOŽ

ČRNUČE – RIBNICA 1:2

V prvenstveni tekmi ljubljanske rokometne podzveze so Ribničani gostovali v Črnučah in zmagali z 2:1. Povedel je Dejanovski z zadetkom, ki ga je dosegel 30 metrov od gola, zmagoviti gol pa je dosegel Nosan. Levit nastopajo Ribničani v tej ligi prvič in so dosegli zelo lep uspeh – tretje mesto.

M. G.

KRMELJ – V prvenstveni tekmi ljubljanske coneske rokometne lige so v Krmelju gostovali rokometi iz Krškega in po dokaj izenačeni tekmi srečanje izgubili s 26:22. Domači rokometi so dobro igrali in zasluženo osvojili novi prvenstveni točki. Izredno slabo pa so Krmeljčani igrali proti Hrastniku in izgubili z 28:40. (B. D.)

LESKOVEC – Leskovčani so prejšnjo nedeljo gostovali v Zagorju in prvenstveno srečanje LCRL – jug močno izgubili. Nerazumljivo je, zakaj igrajo Leskovčani neborbeno. Tudi v zadnji tekmi so bili počasni razen J. Veličevića. Za Leskovce so nastopili: Plut, Mlakar 4, Veličević 6, Hribar, F. Starc 1, Šribar 2, Olovec, Janc 3, Bajda, M. Starc, F. Veličević, R. Pirc 2. (L. Š.)

LESKOVEC – V jesenskem delu zasavske mladinske rokometne lige so mladi Leskovčani kljub petemu mestu dosegli uspeh, in sicer z eno samo zmago, ki je tudi prva zmaga po dveh letih igranja. Poudariti moramo, da so v mladinski ekipi igrali predvsem pionirji, med katerimi so bili najbolj marljivo S. Petrič, P. Petrič, T. Božič, F. Božič, N. Bizjak, S. Češnjvar in M. Pirc. (L. Š.)

LESKOVEC – V prvenstveni rokometni tekmi sta se pomerili ekipi Leskovca in Rudarja. Tekma je bila ves čas izenačena, rezultat pa je bil kar petnajstkrat izenačen, tako da je neodločen izid (20:20) najbolj pravič. Pri domačih so se izkazali Plut, E. Šribar in L. Šribar. (L. Š.)

RIBNICA – V prvenstveni tekmi ljubljanske coneske rokometne lige so v Ribnici gostovali rokometi iz Radeč. Okoli 200 gledalcev je videlo lepo in zanimivo tekmo, v kateri so tesno, a zasluženo zmagali domači igralci. Največ zadetkov je dosegel Ilic – 8. (M. G.)

SODRAŽICA – Igralkle namiznega tenisa iz Sodražice tudi letos nastopajo v II. republiški ligi. Zadnji petek so se v Ljubljani pomerili z stoimenskim moštvom in srečanje izgubili s 5:0. (M. G.)

RIBNICA – Letos so začeli tekmovati tudi ribniški igralci namiznega tenisa. Nastopajo v ljubljanski področni ligi. V petek so pri njih gostovali Iskriški igralci in jih premagali s 5:0. (M. G.)

Elan – Olimpija 1:4

Ob ustanovitvi Kluba prijateljev Olimpije je ta ljubljanski nogometni zvezni ligaš odigral na Stadionu bratstva in enotnosti prijateljsko tekmo z domačim Elanom. Gostje, ki so prišli v najboljši postavi – manjkala je poškodovani vratar Dalanovič – so zaostali v prvih tridesetih minutah zaigrali prav dobro.

V tem času so sicer dosegli en sam gol, zato pa so trikrat zadeli vrtnico, vratar domačih Retelj pa je imel polne roke dela. V drugem polčasu so do besede prišli tudi Elanovi igralci, ki so iz enajstmetrovke, ki jo je dosodil zanesljivi zvezni sodnik Novakovič iz Novega mesta, dosegli častni zadetek. Gole so dali: za Olimpijo Lovižič, Hodžič in Grubor, za Elan pa Brakočević.

Za Elan so igrali: Retelj, Bučar, Brakočević, Pavlin, Sadek, Grabič, Weiss, Diklič, Skulič, Bradec, Rozanc (Jeran, Brčić, Zrilič, Marjanovič, Turk, Avbar, Hlapovič in Medžimurec).

S to tekmo se je od aktivnega igranja poslovil dolgoletni Elanov nogometaš Bučar.

KAJ, KJE, KDO?

V zadnjem jesenskem kolu II. zvezne rokometne lige bodo Sevničani igrali doma z Rudarjem, Ribničani pa gredu v Rovinj. V slovenski rokometni ligi bodo Brežičani in Dobovčani verjetno ob točke, in sicer prvi v tekmi s Soštanjem, drugi pa z Izolo. Brežičanke gredu k vodilnim igralkam Alpeša.

V slovenski odbojarski ligi se novomeška ekipama obetajo nove točke: Krka gre na morje, in sicer v Koper, Novomeščani pa bodo doma igrali s Kamnikom.

V šahovski ligi so izenačeni in zanimivi boji. Kočevjarji se bodo doma pomerili z Borcem, Ribničani gredu k Solidarnosti, Novomeščani pa se bodo pomerili z Borovnico.

Šah: razen Črnomalja – porazi

V slovenski šahovski ligi so izgubili Ribničani, Novomeščani in Kočevjarji

Dolenjski šahisti v prvi slovenski ligi – zahod so zadnji nedeljo razočarali, posebno Novomeščani, ki so izgubili doma. V II. slovenski ligi tudi letos nastopajo Črnomaljci, ki so v 6. kolu doma premagali goste iz Cerknice.

LESCE – KOČEVJE 7,5:2,5

Kočevjarji so gostovali pri najboljših šahistih v ligi, ki bodo skoraj gotovo igrali na kvalifikacijah za II. zvezno šahovsko ligo. Po tem porazu so na lestvici nazadovali in so sedaj na šestem mestu.

Posamični izidi: Roblek – Cimer remi, Petek – Ivčič 1:0, Matjašič – Mestek 1:0, Mali – Ofak 1:0, Hirmski – Podkoritnik 0:1, Kaše – Zupančič 0:1, F. Peter – Šega 1:0, Borštner – Cajnik 1:0, Deželak – Molnar 1:0, Mencinger – Dumrin 1:0.

RIBNICA – ISKRA 3:7

Z malo več sreče bi Ribničani lahko dosegli ugodnejši rezultat, čeprav so imeli v gosteh eno izmed najboljših ekip v republiški ligi. Tokrat so dobro igrali šahisti na zadnjih deskah. Kot kaže, bodo Ribničani v nadaljevanju zbrali še precej točk, tako da po vsej verjetnosti ne bodo zadnji.

Izidi: Pisar – Teiner 0:1, Janež – Gale 0:1, Mohar – Bratko 0:1, Rakovič – Mahnič 0:1, Krmičnik – Srebrnič 0:1, Golja – Rate remi, Tanko – Stajnar 1:0, Drobnič – Polak remi, Trobec – Pirš 1:0, Levstik – Drnovšek 0:1.

NOVO MESTO – JESENICE 4,5:5,5

Z nepričakovanim porazom so novomeški šahisti po vsej verjetnosti izgubili vse možnosti za osvojitve prvega mesta v I. slovenski šahovski ligi – zahod in s tem pravico ude-

ležbe na kvalifikacijah za II. zvezno ligo. Šibka točka Novomeščanov so zadnje plošče, predvsem mladinci, kar kaže, da bo v bodoče potrebno več pozornosti posvečati pionirskemu in mladinskemu šahu.

Izidi: Osterman – Zorko remi, Penko – Pavlin 1:0, Praznik – Krajinčič remi, Sitar – Tretnjak remi, Poredoš – Trante 1:0, Sporar – Kamšek 1:0, Praznik – Bucher – Pongrac 0:1, Peterle – Marušič 0:1, Pucelj – Zeleznik 0:1 in Golobič – Simončič 0:1.

T. Š.

ČRNOMELJ – CERKNICA 7:3

Črnomaljska šahovska ekipa bi morala letos nastopati v prvi republiški ligi, pa je svoje mesto prepustila Ribničanom. Letos igrajo za Črnomalj predvsem mlajši in neizkušeni igralci, kljub temu pa se lahko pohvalijo z dobrimi igrami. V 6. kolu so imeli doma v gosteh vrstnike iz Cerknice in jih premagali s 7:3. Zmagali so Petric, Kobe, Papež,

Nagrade v prave roke

Prejšnji teden je novomeška TKS podelila priznanja najzaslužnejšim delavcem, trenerjem in športnikom

V počastitev 30-letnice osvojitve nove meške telesnokulturne skupnost pripravila v osnovni šoli Grm podelitev priznanj in nagrad uspešnim telesnokulturnim organizacijam in športnikom. Priznanja so dobili: Marjan Dobovšek, Vlada Jančkovič, Karel Adam, Sonja Požar, Jože Glonar, Milan Smerdu, Božo Vesel, Milena Bučar, Slavko Sitar, Anton Zerjal, Nada Jevšek, Jože Mrzлак, Majda Slijepčević, Robert Romih, Draga Mistlej, Franc Pučko, Vinko Rodič, Marjan Šonc, Adolf Mavrovič, Roman Doljak, Slavko Dökl. Priznanja za letošnje leto so dobili: Alojz Dragan, Slavko Dravinec, Brane Rajljan, Jože Kegljevič, Tine Zaletelj, Matija Wachter, Dominik Bratož

st., Darine Grgovič, Matevž Aš, Marjan Potrč.

Priznanja so dobili tudi naslednji vladitelji, trenerji in športniki: Janez Turk, Tone Avsec, Bojan Bencik, Jakob Smid, Ruža Kovačič, Marjan Kavčič in Jože Majes, Rudi Osterman, Tone Praznik, Jože Splichal, Tone Pirc, Maja Klemenc, Franc Zrimšek, Vane Keržan, Milan Šimunič, Marjan Ristič, Božo Mijalovič, Marjeta Pučko, Maja Dokl in Janez Penca.

Za posebne zasluge pri razvoju in uveljavljanju samoupravnih odnosov na področju telesne kulture je dobil priznanje Boris Gabrič in za izredne zasluge pri gradnji športne dvorane Ivan Kočevar.

Dvakrat poneveril pa še zažgal

Kot inkasant naročnine RTV in še blagajnik hišnega sveta je Stane Miklavčič poneveril precej denarja, ko pa se je skesal, je zažgal

Na dve leti in 8 mesecev strogega zopora je bil pred novomeškim okrožnim sodiščem obsojen 28-letni Novomeščan Stane Miklavčič, ki bo do pravomočnosti sodbe počakal v priporu.

V pičlih petih mesecih letošnjega leta — trajalo je od januarja do maja — je Miklavčič precej družbenega denarja spravil v svoj žep in ga zapravil. Kot inkasant naročnine RTV je 20.641 dinarjev pobral pri strankah in jih zadržal zase, kot predsednik in blagajnik hišnega sveta v naselju Majde Šilc 22 pa je poneveril 15.528 dinarjev. To je bil denar, vplačan od stanovančev za kurjavo, vodarino,

Sentjernejsko ozko grlo v prometu je križišče sredi trga. Na štiri strani zavijajo tod avtomobili, dostikrat pa tudi vprege, traktorji, kolesarji. Pa še pešci gredo kar tako čez cesto. Nič čudnega, če se ta zmešnjava za marsikoga konča v bolnišnici. (Foto: R. Bačer)

Miklavčič je kar jemal. Mor da je mislil vrniti, a 10. maja letos se je zavedel, da se je preveč „tujega“ nabralo v njegovem žepu in da z vrnitvijo denarja ne bo nič. Potem je zauzil preveliko dozo zdravil, ki jih je dobival kot alkoholičar, in v neuravnoteženem stanju — tako je izjavil psihiatru — zažgal v bloku kavč, ki je stal blizu drvarnice. Če ne bi ljudje dima takoj opazili in ognja pogasili, bi lahko nastala ogromna škoda.

Obtoženec je na sodišču vse priznal in se močno kesal. Dejal je, da je bil ob vselitvi v novo stanovanje v denarni stiski, ampak tega mu niso verjeli, kajti le malo poneverjenega denarja je slo za družinske potrebe. Večino je zapravil sam. Ugotovili so tudi, da je zažgal v tako nevrotičnem stanju, da pravzaprav ni vedel, kaj dela, medtem ko je preveč tablet zaužil zato, ker je uvidel, da bo vse prišlo na dan.

Pri odmeri kazni je senat pod predstvom Janeza Kramariča upošteval mnenje psihiatra, ki je za obtožena olajševalno; po drugi strani pa so upoštevali tudi to, da je na hitro jemal družbeni denar in ga zapravljal za lahko življenje.

Pred prvim snegom

Vremenoslovci, najsi bodo laiki ali strokovnjaki, že več kot sto let napovedujejo, da je novembra pričakovati prvi sneg. Vsek čas nas torej lahko preseneti dež s snegom in burjo, ki pa rada prinese še poledico. Dolgoletne izkušnje kažejo tudi, da je ob takih priložnostih največ karambolov, ker vozniki na vremenske spremembe niso pripravljani. Poglejmo, kaj so nam iz svojih izkušenj s prvim snegom povedali:

FRANCE BUCINEL, pomočnik komandirja postaje milice v Krškem: „Na našem koncu prometne nesreče že zdaj namočajo, kar bojim pa se, kako bo ob nenadni spremembi vremena, ki jo lahko pričakujemo vsak hip. Ugotavljam, da je vozniška kultura majhna: soferji ne upoštevajo dovolj prometnih znakov, ne prilagajajo vožnje razmeram na cesti in dostikrat vozijo z enako hitrostjo kot ob lepem vremenu. Kdor gre v tem času z vozilom na pot, naj poslušaj vremensko napoved, naj vozilo opremi z zimskimi gumami in naj vozi počasneje. Ker se veliko ljudi v službo vozi z avtom, bi jih morali tudi v delovnih organizacijah opozorjati na te stvari.“

metne nesreče. Po mojem je boljša previdnost kot pa kesanje, morebiti celo poškodbe in materialna škoda ob nesreči.“
 R. B.

VLADIMIR JANC, mojster mehanik in servisu Novotehne v Novem mestu: „Vozniki naj pravočasno nabavijo zimsko opremo za vozilo. Predvsem so važne dobre gume, s seboj je dobro imeti verige, vodi je treba dodati hladilno tekočino „antifriz“, zamenjati letno olje z zimskim, da ne nastanejo težave pri vžigu. Posebej pa priporočam previdno vožnjo, zlasti novim soferjem, ki bodo prvič vozili po snegu. Nevajeni novih razmer in zanašanja na ovinkih, ravno taki velikokrat pristanejo v jarku.“

PETER KURENT, mizar iz Brezja pri Sentrupertu: „Avto vozim že štiri leta, imam že nekaj izkušenj pri vožnji, pa vseeno pravočasno opremim avto za zimsko vožnjo. Najbolj pozoren sem na gume. Ob slabem vremenu, četudi je le dež, vozim počasneje. Do zdaj še nisem imel pro-

KRONIKA NESREČ

KARTELJEVO: PREPOZNO ZA ZAVORE — 7. novembra dopoldne je Franc Kocjan iz Gor. Grčevja vozil avto od doma proti Karteljevemu, na gozdni cesti pri Hmeljniku pa je vozil navzdol z ugasnjениm mo-

torjem. V nepreglednem ovinku je naproti pripeljal Bršančan Franc Kumer. Ker za zaviranje ni bilo več časa, sta trčila. Škoda je za 5.000 dinarjev.

MAČKOVEC: DRZNA VOŽNJA IN NESREČA — 7. novembra popoldne si je neznan voznik fička privoščil drzno vožnjo na cesti mimo Mačkovca proti Zagrebu. V ovinku je prehitel kolono vozil, naproti pa je pripeljal z osebnim avtom Beograjec Dušan Lukič. Ta se je pred fičkom umaknil na rob, od tam pa se je avto prevrnil. Za Beograjecanom je vozil še Ljubljaničan Vinko Strojnik, ki ga je fičko oplazil po boku in oddrvel dalje. Lukičevi sopotniki Olga Lukič in Nena Latinčič sta bili poškodovani in odpeljani v bolnišnico, na vozilih pa je za 11.000 din škoda.

DOL. TOPLICE: TRČIL V OGRAJO — 8. novembra zvečer je Milan Zamida iz Rumanje vasi vozil avto od Meniške vasi proti Toplicam, med potjo pa je v ovinku vozil kar naravnost in treščil v kamnito cestno ograjo. Naredil je za 12.000 din škoda.

ŠENTJURJE: PRISTAL OB DREVESU — Jože Koželj iz Štefana je 9. novembra vozil oseben avto mimo Šentjurja in prehitel tovornjak, naproti pa je pripeljal drug avto. Koželj je zapeljal na drugo stran ceste na zelenico, avto pa je zaneslo, da je bočno trčil v drevo. Sopotnika Jože Rataj in Anica Mikič iz Trebnjega sta se pri trčenju ranila in so ju odpeljali v bolnišnico, gmotna škoda pa znaša 20.000 dinarjev.

TEŽKA VODA: AVTO NA STREHI — 9. novembra popoldne je Pavel Katalic iz Brusnice vozil z avtom čez Gorjance proti Novemu mestu, med potjo pa ga je na mokri cesti zaneslo na bankino. Voznik je skušal zapeljati nazaj na cesto, avto pa se je prevrnil in drsel po strehi še nekaj metrov. Gmotna škoda cenijo na 5.000 dinarjev.

RUMANJA VAS: MED SREČANJEM PO SREDI — Jože Gril iz Dol. Toplice je 5. novembra dopoldne vozil avto proti Straži, v ovinku pri Rumanji vasi pa je naproti pripeljal avtobus Alojz Oklešen iz Praproče. Ker je avtobus med srečanjem vozil po sredi, je prišlo do karambola. Pri trčenju se je Gril poškodoval in je moral v bolnišnico, medtem ko znaša gmotna škoda okrog 12.000 dinarjev.

PRAPROČE: KOLESARJA JE ZBIL — Nemeč Josef Wiesler, začasno bivač v Trebnjem, je 9. novembra zvečer vozil od Mokronoga proti Trebnjemu, na nepreglednem ovinku pa je zaneslo v levo, da je zadel kolesarja Antona Curka z Mirne. Kolesarja je vrglo na travnato mejo, potem so ga poškodovanega odpeljali v bolnišnico.

Po malem je nosil ven

Za krajo avtomobilskih delov v IMV je Milan Vezmar dobil kazen: za dva meseca gre v zapor

22-letni Zagrebčan, zaposlen kot električar v novomeški tovarni avtomobilov, se je zagovarjal pred občinskim sodiščem zaradi kraje.

Vezmar je imel v tovarni tako delo, da je imel dostop do vseh obratov in avtomobilskih delov. Tako je večkrat na dan šel mimo vratarja v drugo stavbo, ob takih priložnostih pa ga vratar ni pregledal. To je fanta zapeljalo v izkušnjava in je začel po malem odnašati tovarniški material. Enkrat je pod plašč skril avtomobilske sirene, drugič luči, tretjič žmigavce in tako naprej. Vse od aprila do novembra lani je jemal, kadar je bila priložnost, dokler ga niso dobili.

Vezmar je odnesel za 5.482 dinarjev raznih avtomobilskih delov, ki pa so jih miličniki iz Karlovca pri njem še našli, ko so opravili hišno preiskavo. Vse ukradeno je tako prišlo nazaj v tovarno, Vezmar pa je moral pred sodnike.

POTNIKOM NI BILO NIČ

10. novembra zjutraj se je blizu Dol. Toplice zgodila prometna nesreča, ki se je dokaj srečno končala. Voznik tovornjaka Mirko Marič iz Jurke vasi je vozil proti Dol. Toplicam in v desnem ovinku srečaval avtobus ljubljanske registracije, ki je vozil na redni progi Ljubljana-Novomesto. Tovornjakar je že skoraj ustavil pred srečanjem, voznik avtobusa Vlado Mrzljak iz Ljubljane pa tega ni mogel, zato je avtobus zadel v tovornjak, nakar ga je odbilo in je zadel še v škarpo ob cesti. Trk ni bil hud, zato potnikom ni bilo nič, materialna škoda pa znaša 7.000 dinarjev.

Z izgubo je prodajal

Kazen za nedovoljeno trgovino, ki pa ni bila donosna

Pred novomeškim okrožnim sodiščem se je 55-letni Avgust Jerlah, sicer kmet iz Velikega Gabra, zagovarjal zaradi nedovoljene trgovine. Za dva kamiona so mu prodajo dokazali, za tretjega je bil oproščen obtožbe.

Jerlah je na javni dražbi v Sempetru pri Gorici 15. oktobra lani kupil dva tovornjaka TAM, ju deloma sam, deloma s pomočjo strokovnjakov popravil in preprodal. Za en tovornjak je z davki in stroški vred oddel 7.147 din, pa ga je že čez nekaj dni prodal doma na Pristavici za 21.000 din. Jerlah je dokazal, da je imel s popravilom tega vozila za blizu 7.000 din stroškov. Drugi tovornjak TAM ga je veljal 11.591 din. Nato ga je sam popravil in spravil v promet v Zagrebu za 23.000 dinarjev. Kupil je tudi tretjega, za katerega pa je šele čez več mesecev sklenil preprodajo. Kot se je na sodišču izkazalo, je hotel Jerlah začeti prevoznništvo in je računal tako: „Dva tovornjaka bom popravil in prodal pa zaslužil toliko, da mi za tretjega ne bo treba veliko dati.“ Žal se je zasul tako, da prevoznništva ni mogel začeti, ker mu je medtem umrla žena in se je moral oprijeti kmetije, sicer bi na njej vse propadlo.

Senat, ki mu je predsedoval Janez Smolej, je Jerlahu prisodil 4.000 din denarne kazni zaradi nedovoljene trgovine, medtem ko mu premoženjske koristi pri tem niso mogli dokazati. Nasprotno: Jerlah sam je dokazoval, da je imel s prodajo obeh popraviljenih tovornjakov celo izgubo. Sodba še ni pravomočna, upajo pa, da bo denarna kazen obtoženca izučila, ker ima trgovsko žilico.

Varnostni ukrepi

Varnostni ukrepi se javljajo kot sankcije zaradi povečane zaščite družbe, imajo pa tudi namen pomagati, zaščititi in nadzorovati storilca kaznivega dejanja ter tako pripomoči k njegovemu poboljšanju, k njegovemu prevzgoji.

JANEZ KRAMARIČ

Dežurni poročajo

DVA PONIJA UKRADENA — 2. novembra zvečer je Antonu Šbilu iz Gradca nekdo ukradel kolo z motorjem, ki ga je bil pustil pred gostilno „Groz“ v Metliki. Ob pony pa je tudi Novomeščan Marko Švent, ker se je 5. novembra popoldne nekdo odpeljal z njegovim vozilom v neznanost.

ČUDNI LOVEC — Novomeški lovci so ugotovili, da so imeli v svojem lovišču nenavadnega lovca. Gospodar družine je 8. novembra prijaval, da je voznik osebnega avtomobila novomeške registracije med Novim mestom in Mirno pečjo povozil srno, žival naložil v avto in odpeljal. Lovski družini plena ni prijavil in kajpak tudi ni plačal 1.000 din, kolikor po lovski tarifi lovčemu gre.

vročo glavo si je hladil — Miličniki iz Dol. Toplice so 8. novembra ponoči odpeljali iz stanovanja 28-letnega Dušana Viranta iz Gor. Straže 30. Ta je namreč vinjen tako razgrajal v stanovanju, in razbijal, da je motil nočni počitek stanovančev. vročo glavo si je hladil v prostorih za ta namen, moral pa bo še pred sodnika za prekrške. Tudi v svojem stanovanju si ponoči ne more kdo privoščiti vse, kar se mu zdi.

Dve smrti pod traktorjem

Pri Otočcu in pri Vinici sta se prevrnili traktorista

Kot žrtev traktorja je 5. novembra okrog 22. ure zvečer najprej podlegel 38-letni Jože Krašovec iz Herinje vasi. Vozil je proti lokalni cesti Paha-Otočec in malo pred križiščem zapeljal na desni rob, tam pa se je traktor prevrnil po nasipu na streho, medtem ko se je prikolica utrgala. Krašovec je pod traktorjem obležal mrtev.

Isti dan in domala ob istem času se je podobna nesreča zgodila tudi v Hrastu pri Vinici. Janez Balkovec, 46-letni kmet iz Malega Nerajca, je vozil traktor po vaški poti skozi Hrast, na zadnjem blatniku pa je sedel 61-letni sovaščan Slavko Jesih. Balkovec je zapeljal s ceste čez jarek na njivo, Jesih je padel z blatnika in zadnje kolo traktorja je zapeljalo čezenj. Hudo poškodovanega so prepeljali v novomeško bolnišnico. Balkovec je s traktorjem odpeljal še dalje proti Vinici, toda v ovinku je zapeljal na bankino, nakar se je traktor prevrnil in voznika pokopal pod seboj. Balkovec, ki je imel ta večer kar dve nesreči, je v drugi takoj podlegel.

V zdajnjem času so pod traktorjem umrli štirje ljudje, zato naj se vsi, ki se deajo za krmilo tega vozila, zavedajo, da ni dovolj traktor spraviti v pogon, ampak je potrebno poznati še druge vozniške večvine in lastnosti vozila.

NEPREVIDEN KOLESAR

Drago Cemič, 14 let, stanujoč v domu Dušana Remiha v Kočevju, je 1. novembra ob 20.15 pripeljal z neprednostne Prešernove ceste v Kočevju na Roško in trčil v osební avto, ki ga je vozila 35-letna Lidija Kobola iz Salke vasi 94. Cemič si je pri trčenju zlomil levo nogo in si poškodoval glavo. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. Na avtu je za okoli 1.500 din škoda.

LJUBLJANČAN TRČIL

Ko je 4. novembra ob 14.35 peljal z osebnim avtom 23-letni Alojz Janežič iz Podgorske ulice proti Petrolu v Kočevju, mu je na Ljubljanski cesti pripeljal naproti 42-letni Drago Miljavec iz Ljubljane. Ljubljaničan je peljal po sredini ceste. Pri trčenju sta bila voznik Janežič in sopotnik Alojz Levstik iz Kidričeve 3 laže poškodovana po glavi in rebrih. Preizkus je pokazal, da sta oba vozila trezna. Na avtih je za 20.000 din škoda.

KDO JE TAT?

3. novembra med 10.30 in 16. uro je nekdo vplomil v stanovanje Franca Nagliča iz Ajbla v kočevski občini in ukradel 27.800 din. Nagliča med vplomom ni bilo doma. Za storilca miličniki še poizvedujejo.

V našem sistemu kazenskih sankcij je kazen osnovna sankcija, varnostni ukrepi pa imajo značaj dopolnilne sankcije, ki dopolnjujejo kazen. Poleg kazni sodišče lahko izreče enega ali več varnostnih ukrepov. Samo v primeru storilčeve neprisrčnosti, ko torej ni krivde na njegovi strani, ko ni pogojev za izrek kazni, samo v tem primeru je varnostni ukrep edina kazen (na primer oddaja v zavod za varstvo in zdravljenje).

nevarnost, da bo kazniva dejanja ponavljaj. Tak storilec se zdravi v kazensko poplajševalnem domu ali v zavodu za varstvo in zdravljenje. Čas, ko se zdravi v zavodu, se mu všteje v kazen.

Ce je storilec zlobil svoj poklic, samostojno dejavnost ali službo za kaznivo dejanje ali pa sodišče ugotovi, da bi bilo nevarno, če bi še naprej opravljaj ta poklic, mu sodišče izreče varnostni ukrep prepovedi opravljanja poklica. Tak ukrep se izreče

za dobo od enega do desetih let. Ukrep traja od dneva, ko je zaporna kazen prestana ali odpuščena, če pa mu je bila izrečena pogojna obsodba ali denarna kazen. Od pravomočnosti sodbe pa tisti, ki mu je bil tak ukrep izrečen, ne sme več javno nastopati.

Z varnostnim ukrepom odvzema predmetov odvzema sodišče predmete, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za kaznivo dejanje ali pa so nastali s kaznivim dejanjem. Ti predmeti se odvzamejo tudi takrat, kadar niso storilčeva last, če to terjajo splošna varnost ali moralni razlogi.

Denar, vrednostni predmeti in vsaka premoženjska korist, ki je bila dosežena s kaznivim dejanjem, se storilcu vzamejo z varnostnim ukrepom odvzema premoženjske koristi. Če pa to ni

z storilca, ki ima tuje vozniško dovoljenje, se namesto odvzema dovoljenja lahko izreče, da ga v Jugoslaviji ne sme uporabljati. Čas, za katerega se izreče ta ukrep, se šteje od dneva, ko je zaporna kazen prestana, oziroma od pravomočnosti sodbe, če je sodišče izreklo pogojno obsodbo, sodni opomin ali denarno kazen. Veljavnost vozniškega dovoljenja pa preneha s pravomočnostjo sodbe.

Ce je storilec zlorabil javno nastopanje za kaznivo dejanje, mu sme sodišče izreči varnostni ukrep prepovedi javnega nastopanja za čas od enega do petih let. Tudi ta ukrep traja od dneva, ko je zaporna kazen prestana ali odpuščena, oziroma od pravomočnosti, če je izrečena pogojna obsodba ali denarna kazen. Od pravomočnosti sodbe pa tisti, ki mu je bil tak ukrep izrečen, ne sme več javno nastopati.

Z varnostnim ukrepom odvzema predmetov odvzema sodišče predmete, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za kaznivo dejanje ali pa so nastali s kaznivim dejanjem. Ti predmeti se odvzamejo tudi takrat, kadar niso storilčeva last, če to terjajo splošna varnost ali moralni razlogi.

Denar, vrednostni predmeti in vsaka premoženjska korist, ki je bila dosežena s kaznivim dejanjem, se storilcu vzamejo z varnostnim ukrepom odvzema premoženjske koristi. Če pa to ni

Ob delu tudi teorija

Novomeški oddelek srednje politične šole obiskuje letos 32 slušateljev z Dolenjskega in Posavja

„V Novem mestu že nekaj let zapored delo oddelka srednje politične šole pri CK ZK Slovenije, oddelek, ki ima letos 32 slušateljev z območja medobčinskega sveta ZK Novo mesto in Posavja,“ je povedal Janez Slapnik, sekretar občinske konference ZK Novo mesto.

„Po Pismu,“ je poudaril Slapnik, ko je govoril o razlogih za ustanovitev te šole, „se je izkazalo, da je na vseh ravneh veliko pomanjkanje

Janez Slapnik: „Številni diplomanti srednje politične šole so se kasneje vpisali na višje in visoke šole.“

upravljanja, ekonomike, družbenega sistema, istočasno pa slušatelji v najrazličnejših seminarskih oblikah dela in šolanja soočajo teoretično znanje s praktičnimi, življenjskimi izkušnjami iz svojih delovnih organizacij, svojega okolja.

Novomeško politično šolo obiskujejo tisti, ki že imajo določen staž v Zvezi komunistov ter izkušnje pri družbenopolitičnem delu. Pri tej šoli ne gre, to moram poudariti, za nikakršen „hitril politični tečaj“, kot nekateri mislijo. To potrjuje tudi podatek, da so se številni diplomanti te šole (prej so bili tako imenovani neposredni proizvajalci) vpisali na višje ali celo visoke šole.

Žal pa moram dodati, da so na Dolenjskem in v Posavju še vedno tudi take osnovne organizacije Zveze komunistov, ki za tako šolanje nimajo posebnega poslušala. Skorajda praviloma so to organizacije, ki bi v tej šoli usposobljene ljudi še kako potrebovale.

Ko ob tem gledamo, kakšna naj bi bila ta šola v prihodnosti, ne moremo tudi mimo tega, da najbrž ne bi bilo odveč, ko bi se je udeleževali tudi delavci-takšnih profilov, kot so inženirji, zdravniki, profesorji. Kdor upošteva seveda povprečje, pozna njihovo politično izobrazbo, se bo gotovo strinja.

In še nekaj bi rad podčrtil. Na šoli predavajo domači predavatelji, torej ljudje, ki poleg teorije dobro poznajo tudi prakso. Se zdaleč jim ni težko nekaj ur, ki bi jih sicer najbrž odmerili počitku ali rekreaciji, nameniti za predavanja ljudem, ki so prav tako kot oni po zvoku sirene, če temu lahko tako rečem, odšli z delovnega mesta v šolo. MARJAN BAUER

družbenopolitičnih delavcev. Najprej je bila šola samo v Ljubljani, kasneje pa so oddelke ustanovili tudi v drugih slovenskih središčih. Šola je namenjena družbenopolitičnemu usposabljanju delavcev iz neposredne proizvodnje, s čimer pa seveda ni rečeno, da šola zanemarja, recimo, splošno izobrazbo. Težnja je, da naj se vsi diplomanti po končanem šolanju vrnejo na svoja delovna mesta, k stroju, k tovarnjaku itd., ter od tam še bolj poglobljeno opravljajo svoje družbenopolitično poslanstvo.

Da bi tem ciljem zadostili, sta šolski predmetnik in proces usmerjena tako, da se slušatelji dobro seznanijo s temeljnimi teoretičnimi izhodišči marksizma, samo-

Mladinski turizem ni regres

Novomeški samoupravni sporazum o razvoju mladinskega turizma, ki bo podpisan konec leta, vnaša v to panogo nekaj vprašanj, ki pa so hkrati odgovori

Mladinska turistična poslovalnica Novo mesto, ki deluje v okviru Počitniške zveze Slovenije, je sklicala minul teden tiskovno konferenco, na kateri so opozorili, da bo treba v prihodnje posvetiti mladinskemu turizmu večji pomen ter večjo družbeno vlogo.

Najprej nekaj podatkov: v prvih desetih mesecih letos je Mladinska turistična poslovalnica Novo mesto v Počitniško zvezo Slovenije več kot 3.100 pionirjev, 500 mlajših ter 144 starejših mladincev, kar je sicer veliko, vendar v povprečju manj kot enako kot v minulih letih. Zakaj? Z ukinitvijo regresa na potovanja v okviru Počitniške zveze tukinitev olajšav za skupinska potovanja otrok in mladine je prineslo leto 1974, se je mladina oprijela potovanja, ki so jih prirejala šole. „Zeleno luč“ regresa so Počitniška zveza ponovno odprli šele pred letos, kar je ugodno vplivalo na poslovanje novomeške Mladinske turistične poslovalnice.

Med podatki je treba omeniti tudi nalogo sporočilo, da ima danes novomeška Mladinska turistična poslovalnica 133.000 dinarjev izgube. Ukinitve regresa je na tako finančno poročilo nedvomno dokaj bistveno pripomnelo, še bolj važna pa je, če gledamo v bodočnost, odgovoriti na vprašanje, kaj je to mladinski turizem in kdo naj ga prireja.

Za začetek novica: še pred novim letom bodo v Novem mestu podpisali samoupravni sporazum o razvoju mladinskega turizma, sporazum,

Kdo in kako v 52 stanovanj

Nov, izboljšan pravilnik za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj in stanovanj za mlade družine – Rok prijav 2. december – Preprečili špekulacije

„Prihodnje leto bo v novomeški občini na voljo 52 tako imenovanih solidarnostnih stanovanj,“ je bilo rečeno na četrtkovi seji zbora delegatov samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu, ko so razpravljali in sprejemali nov pravilnik za določanje vrstnega reda upravičencev.

Da ne bo preplaha; novi pravilnik vsebuje večinoma iste pogoje in merila kot stari – nekaj več prednosti daje udeležencem NOB, vojaškim invalidom in materam samohranilkam, če omenimo samo bistvene spremembe. Zanimivo je tudi, da vse tiste družine z nižjimi dohodki ter mlade družine, ki ob lanskem razpisu niso prišle do stanovanj, pridobe letos avtomatično po 50 točk, če seveda še izpolnjujejo razpisne pogoje.

Precej besed je bilo izrečenih o 18. členu novega pravilnika, ki določa, da se lahko nekaj stanovanj izjemoma dodeli tudi ogroženim družinam in občanom, ki sicer ne izpolnjujejo splošnih razpisnih pogojev, ter strokovnjakom s področja slabo zaseđenih družbenih dejavnosti. Slednjim največ za pet let. Poseben sklep bo določil, koliko stanovanj od letošnjih 52 bo dodeljenih po tem členu. Okvirni sklep je 10 odstotkov, treba pa se je odločiti, ali števila ali površine. Kaj lahko se namreč zgodi, da bi zneslo deset odstotkov stanovanj kar 20 ali pa še več odstotkov vse površine.

Novost je dopolnilo pravilnika, ki določa, da tiste družine, ki so se vsežele v izpraznjena, človeku neprimerna stanovanja, v katerih so prej bivala družine, ki so zdaj v solidarnostnih stanovanjih, ne izpolnjujejo splošnih razpisnih pogojev. S tem naj bi preprečili morebitne špekulacije, češ: če je moj predhodnik lani dobil novo stanovanje, ga bom tudi jaz. Seveda pa vsi taki, kakor tudi tisti, ki so jim ta neprimerna stanovanja edini izhod, še vedno lahko konkurirajo po členu 18. novega pravilnika, ki določa pogoje izjemnih dodelitev.

Dobro poučeni upajo, da bo to

NOVE ULICE V NOVEM MESTU

Novo mesto se nenehno širi, ulice in ceste se daljšajo, nastajajo nove. Predlagajo, naj bi bodočo magistralo Novo mesto-Dolenjske Toplice imenovali Roška cesta, ulica ob bloku upokojevenc in novem vrtaču na Drski naj bi se imenovala po Francu Andreju Šegi, svetovno znanemu grazerju, medaljerju in slikarju, Drska pa naj bi se imenovala predel, ki zajema kompleks okoli gostilne Jakše ter del sedanje Irče vasi. Ulica na Drski naj bi dobil tudi Slavko Grum, sloviti dramatik, ki v „Dogodku v mestu Gogi“ opisuje novomeško življenje in bitje, ter Janez Cesar, gledališki igralec in prevajalec. Nekdanje ime Irča vas ne bo izumrlo, tako se bo imenovala ulica v delu tega starega naselja, predlog pa je tudi, naj se Ljubljanska cesta podaljša tja do Male Bučne vasi. Predloge bo na prihodnji seji potrdila ali zavrnila skupščina občine Novo mesto.

kakršnokoli zaslužkarstvo ali ribarjenje v kalnem. Reči je seveda treba, da novomeška Mladinska turistična agencija še nikoli doslej ni težila za dinarji, očitno se bolj nanaša na poklicne organizatorje izletov. Če jih bo novi samoupravni sporazum z vsebino in delom uspel premagati, potem ni bojazni, da se ne bo Novo mesto in Dolenjska znašla na pragu nekega novega obdobja v mladinskem turizmu. Regresi da ali ne takrat ok dobri vsebini sploh ne bo vprašanje. M. B.

Novomeški Glavni trg je spet zaplankan; zavarovalnica Sava na novo prekriva streho, preureja pa tudi notranjščino hiše; stopnišče bo po novem zaprt, zasteklili bodo arkadni hodnik in uredili sanitarije.

dopolnilo počasi izkoreninilo novomeško prakso najemanja človeku resnično neprimernih stanovanj, hkrati pa preprečili izkoriščanje človeka po človeku. Taka neprimerna stanovanja namreč oddajajo ljudem brez strehe za velike denarje nekateri zasebniki. Nihče se ne bo

Žužembar grad obnovljajo že od leta 1968. Delo poteka bolj po obkrokih, kot pač priteka denar, ki ga prispevajo kulturna skupnost Slovenije, novomeška kulturna skupnost, nekaj pa tudi KS Žužemberk. Letos so v glavnem obnovljali stolp pri vhodu in naredili armaturo za kletno dvorano. Če bo vreme lepo, bodo na stolp dali ostrežje in naredili betonsko ploščo nad kletjo. (Foto: Bartelj)

Suhokrajinski drobiž

NA SEJI SKUPŠČINE DELEGATOV ŽUŽEMBERSKE KRAJEVNE SKUPNOSTI, ki je bila 5. novembra, so pregledali poslovanje in izvajanje letošnjega programa dejavnosti krajevske skupnosti Žužemberk, obenem pa so sprejeli stališča za delo v prihodnjem letu. Programiranje so osvetlili z vseh vidikov in se

zavzeli, da mora biti program za bodoča leta postavljen na realnejših osnovah in ob upoštevanju vseh možnosti. Delegati so spregovorili tudi o potrebi končne zaščite spomenika padlim borcem NOV in ZFT na Cvilju, ki je v sedanjem stanju izpostavljen vsem vremenskim vplivom in je brez zimске zaščite, prav tako pa nima razsvetljave, ker jo je v prvi polovici letošnjega marca uničila strela.

Praznik šole „29. oktober“

Slovesnosti v Šmarjeti se je udeležil tudi Niko Šilih

8. novembra je bilo v šmarjetski osnovni šoli „29. oktober“, šola nosi ime v spomin na ustanovitev Novomeške čete, srečanje borcev in pionirjev. Poleg domačih borcev so se prisrčne slovesnosti udeležili tudi Niko Šilih ter najvišji predstavniki družbenopolitičnega življenja novomeške občine, med njimi tudi predsednik skupščine Jakob Berič. Navzoče so bile tudi pionirske delegacije vseh šol novomeške občine ter pionirska delegacija s Šmarjeto pobratene osnovne šole „Anton Aškerc“ iz Rimskih Toplic. Veliko pozornost sta pritegnila predvsem razstava orožja, ki so jo pripravili pripadniki JLA, ter kulturni program, v katerem je s pesmimi, ki jih je pela na mitingih med narodnoosvobodilno borbo, sodelovala operna pevka Bogdana Stritar. Na zelo visoki ravni je bil tudi recital pionirjev iz Šmarjete, Škocjana, Otočca in Rimskih Toplic, veliko ploskanja pa so pozeli nastop moškega pevskega zbora iz Šmarjete ter spretnosti folklorne skupine Triglav iz Bohinja.

V VELIKEM LIPJU je podjetje VIBA FILM snemalo film BLATNI DOL. Da je bilo snemanje skladno z naslovom filma, so barvali fasade nekaterih hiš, med drugim stavbo nekdanje šole, v kateri so premaskirali tudi notranjost, da so lahko v njej posneli tudi pouk.

STAR PAPIR PRED VRATA!

V ponedeljek in v torek bo v Novem mestu akcija zbiranja starega papirja. Rdeči križprosi občane, naj zvezane svežnje, ki bodo omogočili številne humanitarne akcije, puste pred vrati do 10. ure dopoldne.

ŽARIŠČU

Ceprav ste, recimo, tako bogati, da spite dobesedno na milijonih, v Novem mestu letos niste mogli in ne morete kupiti stanovanja ali pa začeti graditi hiše. Hišo bi pravzaprav z veliko spretnosti in tekanja še nekoliko zastavili (ovira so lokacije), stanovanja za tržišče pa ni. Vse, kar se trenutno gradi v Novem mestu, je 44-stanovanjski blok. Če pogledamo v obisti tega paradoksa, se soočimo z naslednjimi neveselimi dejstvi. Pri družbeni gradnji še vedno ni rešeno vprašanje investitorstva, razen tega pa gradnja za tržišče ni več deležna nekdanje „milosti“ bank. V soseski Irča vas-Brod, ki je predvidena za družbeno graditev, je treba porušiti nekaj starih hiš – lastniki upravičeno zahtevajo nove. Razen tega bo tu mogoče graditi šele tedaj, ko bo urejen nov vodovod Marof-Drska.

Zakaj milijoni niso stanovanje

Na toliko opevanem stanovanjsko-poslovnem območju ob Cesti herojev (idejna projekta sta res vzorna) ni mogoče graditi zato, ker ni investitorja, ki bi pospešil projektiranje in priprave za začetek del. Poleg tega še vedno ni izbrana inačica zazidave, ker niso narejene stroškovne analize. Zaradi vsega tega je to zazidalno območje, ki bi dalo poleg dragocenih poslovnih prostorov tudi nekaj več kot 400 stanovanj, tako rekoč začasno zamrznjeno.

Največji problem družbene stanovanjske graditve v Novem mestu pa je pomanjkanje denarja za predhodno pripravo in komunalno ureditev stavbnih zemljišč, da niti ne govorimo o pologih, ki so danes že ocenjeni kot nesmiselni. Podjetje Dominvest denar za odkupe stavbnih zemljišč in druge odškodnine še nekaako zagotavlja, dinarjev pa zmanjka za komunalno opremljanje. In to kljub sodelovanju stanovanjske skupnosti, banke ter SGP Pionir. Ni za odmet tudi podatek, da mora družbeno stanovanjska gradnja v Novem mestu nositi prav vse stroške komunalnega opremljanja – na primer tudi za gradnjo transformatorskih postaj in visokonapetostnih električnih priključkov. Tu so seveda še dolgotrajni postopki za razlastitev in pravične odškodnine lastnikom, ki lahko, če ni sporazuma, tečejo leta in leta.

Za primer smo vzeli samo dvoje območij, predvideni za družbeno stanovanjsko gradnjo. Kje je meč, ki bo presekal ta stanovanjski gordijski voz? Dobro podkovani v teh zadevah poglavje upe v novi srednjeročni načrt stanovanjske graditve v občini Novo mesto in svezjen ukrepov ter sporazumov, ki ga bodo spremljali. Do takrat pa pozabite, da denar imate, stanovanja pa ne. MARJAN BAUER

Novomeška kronika

ZARADI NESKLEPCNOSTI v zboru uporabnikov skupščine izobraževalne skupnosti občine Novo mesto so morali preložiti sejo s 24. oktobra na 12. november. Zanimivo je, da bi morali oktobra razpravljati o otroškem varstvu, osnovnem in srednjem šolstvu, štipendijah in drugih pomembnih vprašanjih. Pa niso, ker se kar 29 od 44 delegatov zbora uporabnikov te stvari očitno ne zde omembe vredne. Nenačistočnost je namreč opravičil le 1 delegat.

RODILE SO: Milena Kolarič iz Trdinove 44 – dečka, Majda Goljuš z Mestnih njiv, blok 3 – Petra in Marjeta Romih iz Ragovske 16 – Roberta. Ta teden torej samo modre majčke, če je modrina znak fantkov.

Ena gospa je rekla, da je njena sosesda od podjetja za ptt promet že tretjič zapored dobila opomin za plačilo 0,05 dinarja (5 par!) telefonskega dolga. Še sreča, da ima pošta poštnino zastoj, saj bi sicer en sam opomin veljal, če ovitka, dela referenta, obrabe pisalnega stroja in papirja ne štejemo, celih 120 par.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Pri nas se je čas ustavil

Tudi rudarji in kmetje bi radi asfalt – Vznemirajta jih zapostavljeni trgovini krške Preskrbe v Koprivnici in na Velikem Kamnu

Siti čakanja in obljub so se prebivalci Koprivnice odločili, da ne bodo več molčali. Dve stvari jih vznemirjata že vrsto let, cesta in trgovina.

Skozi Koprivnico pelje proti Kozjemu republiška cesta, po kateri vozi vsak dan več kot dvajset avtobusov. O asfaltu seveda ni sledu. Ljudje sicer razumejo, da tudi v Ljubljani viri za te namene niso neusahljivi, da pa vendarle na te kraje ne bi smeli pozabiti. Koprivniška in senovska krajevna skupnost sta že povezani in skupaj iščeta pot do rešitve tega tako pomembnega problema. Ljudje ob cesti bodo najbrž tudi sami kaj prispevali za asfalt, drugi iz oddaljenih vasi pa bodo dali svoj delež pri asfaltiranju občinskih poti. „V akcijo za asfaltiranje ceste od Senovega do Kozjega se bosta morali vključiti tudi obe občini, krška in šmarska,

ter skupaj izposlovati modernizacijo,“ meni predsednik koprivniške krajevne skupnosti Franc Poljšak.

Drugi vzrok slabe volje sta neurejeni trgovini v Koprivnici in na Velikem Kamnu. V obeh se je čas ustavil že pred desetletji. „Ko je koprivniški delegat sprožil to vprašanje na seji občinske skupščine, ga je delegat trgovskega podjetja Preskrba zavrnil, češ da je tam premalo prometa,“ mi je pojasnil predsednik delegacije KS Ivan Robek iz Koprivnice. „Podatkov o prometu naš predstavnik ni imel, zato je umolknil. Toda utemeljitev razpravljalca iz Preskrbe ne bo držala, saj smo zvedeli, da je na primer samo v trgovini na Velikem Kamnu po 200 tisoč din prometa na mesec.“ Delavski svet Preskrbe bo potemtakem le moral drugače gledati na obe pastorki v hribovitem koprivniškem svetu.

JOŽICA TEPPEY

Vsakdanji prizor pred trgovino krške Preskrbe na Velikem Kamnu. V kraju ni nobene gostilne, zato se mnogi ustavijo v lokalu, da poklepetajo ob steklenici piva. Za zejo je torej kolikor toliko poskrbljeno, za lakoto pa ne, saj trgovina sploh nima hladilnika, da bi v njem shranjevala hitro pokvarljiva živila. (Foto: Jožica Teppey)

Kako doslej in kako naprej

„Posebne oblike“ delovanja OO ZK Krško – desni breg

Med osnovnimi organizacijami Zveze komunistov, ki s v preteklih dneh in volilnih konferencah ocenjevale minulo dejavnost in načrtovale bodoče akcije, je bila tudi OO ZK Krško-desni breg, ki sodi med manjše v občini in v primerjavi z drugimi med „posebne“.

„ZVEZDA“ ŽE SVETI

Osnovna organizacija Zveze socialistične mladine Krško II nam sporoča, da je pred dobrim mesecem odprla prostor za svoj mladinski aktiv in mu dala ime Zvezda. Mladi so ga opremili s svojim denarjem. V tem času so privedli v njem literarni večer, ob nedeljah pa predvajajo filme. V kratkem nameravajo organizirati šahovsko tekmovalno s člani mladinskega aktiva iz Leskoveca ter nato v sodelovanju z njimi pripraviti program za podelitev diplom za mladinskih športnih iger. S svojim delom želijo člani OOOZSMS Krško II pokazati, da nekaj zmorejo in se tako otresti zlobnih jezikov, kateri jih primerjajo z mladinskim klubom v Krškem izpred nekaj let.

Ta posebnost je vsekakor v njeni poklici in starostni sestavi, ki narekuje vodstvu iz leta v leto tudi posebne oblike delovanja. Kljub temu da v njej prevladujejo upokojeneci, skrbijo za sprejem novih članov, vendar pa se ti v večini kmalu po sprejetju vključujejo v organizacije po delovnih kolektivih, kjer so zaposleni. V minulem obdobju je osnovna organizacija poleg ostalih nalog uspešno izvedla minimalni program idejno-političnega usposabljanja, pri čemer je poskrbela za predavatelje iz lastnih vrst.

V prihodnje pa si bodo prizadevali svoje delo še popestriti, oziroma pripravljati še bolj zanimive sestanke. Prav zato, ker v organizaciji prevladujejo upokojeneci, naj bi program sestankov poslej vključevali še redne preglede aktualnih dogajanj v krajevni skupnosti, občinski organizaciji ZK, v občinskem gospodarstvu, samoupravnih interesih skupnosti itd. Na ta način komunisti ne bi bili le najhitreje obveščeni o vsem pomembnem, kar se dogaja v okolju, kjer žive, marveč bi lahko tudi pojasnjevali občanom stvari, ki privedejo do širše javnosti bolj ali manj izkrivljene.

Z. SEBEK

Krške novice

KMALU SKLIC – Še ta mesec se bodo sestali delegati samoupravne telesa občinske skupnosti. Pred njimi je pregled letošnjega delovanja skupnosti in potrditveni naloga, denarno ovrednotenih, za prihodnje leto. Poleg tega naj bi že na tej skupščini obnovili dejavnost občinske zveze za telesno kulturo, ki bo „fizični“ uresničevalec načelne športne „politike“ STKS.

ŠTEVILNE NALOGE – Na tokrovi konferenci občinske konference Zveze socialistične mladine krške občine so potrdili delovni program za naslednjih šest mesecev. Za vsak mesec naj bi konferenca izvedla najmanj po štiri pomembnejše politične ali druge akcije v okviru delovanja svojih komisij in konferenc.

SEDAJ HITREJE – Že nekajkrat smo na tem mestu pisali o urejanju športnega „parka“ za krški šolski center. Iz nekaterih opravičljivih razlogov so se dela nekoliko zavlekla, sedaj pa, ko se leto že izteka, so jih pospešili. Vse kaže, da bodo dijaki in občani kmalu prišli do tekočih pričakovanih pomembnih objektov.

V PRVI POLOVICI – Slovenska plavalna zveza je pred kratkim ocenila dejavnost v klubih, ki jih je v časa že petnajst. Po točkovanju nastopov tekmovalcev v šestih starostnih skupinah so „Celulozarski“ uvrstili na šesto mesto s 113,128 točkami. Krčani so najvišje pri mlajših pionirjih B in C skupine, kjer so osvojili tretje oziroma četrto mesto v Sloveniji.

ODREZANI OD SVETA

Med Brestanico, Anžami in Velkim Dolom je tri kilometre nedograjene ceste, tako da so ljudje iz Jeričdola popolnoma odrezani. Sedaj je to krajevna cesta, kljub temu da povezuje več vasi. Občani so prepričani, da so upravičeni do občinskega deleža za dograditev. Cesta stoji napol dograjena približno tri leta, ker kmetje sami niso kos zahtevnemu delu. Na pomoč bi jim bilo treba priskočiti z mehanizacijo in denarjem.

CELODNEVNA ŠOLA NA VELIKEM TRNU

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in komisije za prehod na celodnevno šolo so minuli četrtek obiskali učence in učitelje podružnične šole Veliki Trn. Tu so ob začetku tega šolskega leta vpeljali celodnevno šolo. Klju kombiniranemu pouku so boljše učni uspehi že opazni, pa tudi starši so zadovoljni. 37 otrok od 1. do 4. razreda je v šoli od 8. do 15. ure, dvakrat na teden pa se jim pridružijo še otroci male šole. Na skupnem sestanku s prosvetnimi delavci in pedagoško svetovalko so ugotovili, da bo potrebno poskrbeti še za več učnih pripomočkov, knjižnico s prostim pristopom, delovne zvezke, boljše opremo, spremembo urnika in dograditev igrišča. Vse dosedanje izkušnje bodo koristno služile pri uvajanju celodnevne šole še na Velikem Podlogu, v Gornjem Leskovcu, Krškem in Brestanici, s čimer bi v naslednjih petih letih zajeli 58 odst. vseh šoloobveznih otrok krške občine.

S PRISPEVKOM OBČANOV DO ASFALTA

V Kostanjevici so se ta teden namenili asfaltirati Hmeljsko ulico. Vsaka hiša bo prispevala po 3 tisoč din. Razliko bo plačala krajevna skupnost. Strojna dela opravljajo po naročilu cestnega sklada pri občinski skupščini v Krškem. Istočasno nameravajo asfaltirati tudi odcep od glavne ceste Kostanjevica-Prekopa do Dobrave.

KMALU VODOVOD ČREŠNJEVEC

V zaselku Črešnjavec na Gorjancih je sedem hiš. Tudi njihovi prebivalci so si zaželeli vodo v hiše. Aprila so začeli kopati, čez poletje so prenehali in zdaj nadaljujejo s podvojenjo voljo. Delo so morali prekiniti, ker niso mogli dobiti gradbenega materiala. Zajetje in rezervoar imajo, zidarska dela so dokončana in če bo šlo vse po sreči, bodo praznovali otvoritev za dan republike.

List za vsakogar »Dolenjski list«

BO DOVOLJ ZA NAJNUJNEJŠE?

Živahne razprave o programih interesnih skupnosti za prihodnje leto in njihovih srednjeročnih načrtih so vzbudile na zborih delovnih ljudi v podjetjih in krajevnih skupnostih vrsto vprašanj o tem, česa vsega ne bo mogoče realizirati v letu 1976 zaradi omejitve skupne porabe. Nalog je precej več kot možnosti za spreminjanje načrtov v dejanja. Zaostale bodo zlasti investicije, od katerih so mnoge že zamujene. Prednost zahtevajo predvsem tista področja, na katerih Brežice močno zaostajajo za republikim povprečjem. Seveda so tu še solidarnostni viri, vendar nanje ne kaže računati, dokler ne bodo uzakonjena nerazvita območja, ne le manj razvite občine, med katere brežiška za sedaj ne sodi.

NAVZGOR

Letos bodo v Tovarni pohištva v Brežicah izdelali 15 tisoč garnitur spalnic. Delovni kolektiv se kljub težavam ne odreka izvozu, ampak celo povečuje obseg izdelkov za tujino. Vrednost letošnje proizvodnje bo 90 milijonov dinarjev. Za prihodnje leto planirajo spet večje investicije, letos pa so se jim odrekli, čeprav so planirali zanje 9,9 milijona dinarjev.

Z RAZSTAVO V CERKLJE

Društvo likovnikov v Brežicah združuje 14 amaterjev, ki jih vodi likovni pedagog Vlado Cedičnik. Za 29. november pripravljata društvo razstavo v Cerkljah pri Kranju. Krajevna skupnost, družbene organizacije in društva tega gorenjskega kraja že gojijo stike z občani brežiškega območja in izmenjujejo razna gostovanja, predvsem s Cerkljami ob Krki.

V osnovni šoli na Bizeljskem in okoli nje je treba še mnogokaj postoriti, zato se kljub otvoritvi še niso preselili v nove prostore. Ravnatelj Rok Kržan je ob otvoritvi povedal v telovadnici zbranim gostom (na sliki spodaj), da je samo površina tega prostora večja kot merijo vse učilnice v stari šoli. Ob primerni kadrovski zasedbi potemtakem ne bo ovir za postopen prehod na celodnevno šolanje. (Foto: Jožica Teppey)

Dobri smo, a ga še polomimo

V Tovarni pohištva v Brežicah ves čas spremljajo uspehe stabilizacije, ukrepe brez pričakovanega učinka pa zamenjujejo z novimi

„Stabilizacijski program je za nas akcija, ki jo moramo dosledno izpeljati, ne le kos papirja, ki smo ga bili dolžni sprejeti zaradi ljubelega mira,“ zatrjujejo v Tovarni pohištva v Brežicah. V tej delovni organizaciji so sproti spremljali njegovo uresničevanje, zato niso v zadregi za podatke. Zaposleni so na petkovem zboru delavcev natančno zvedeli, kje so kaj prihranili ali izboljšali in kje stabilizacijski ukrepi niso imeli zaželene učinka.

Ob nespremenjenem številu zaposlenih so sklenili povečati produktivnost za 5 odst. Pri proizvodnji za izvoz so dosegli to povečanje za 3,5 odst., pri proizvodnji za domače tržišče pa za 6,9 odst. S spremembo organizacije proizvodnega procesa so zmanjšali deležbo rezijskih delavcev na enega delavca v proizvodnji od 10,5 na 4,5 odst.

Stabilizacijski program je predvidel tudi 75-odstotno izkoriščenost strojnih zmogljivosti. To se jim je posrečilo in pri nekaterih strojih so postavljeno mejo presegli z delom po rednem delovnem času. V tovarni pravočasno reagirajo na nepredvidene izpade električne energije,

okvare ipd. ter z dodatnim delom nadomestijo izgubljene ure.

Neupravičene izostanke z dela so zmanjšali za 7 odst. v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta. Še vedno pa utriplje opozorilna lučka pri številu izostankov zaradi bolezni. Z njimi so od januarja do konca septembra letos izgubili 30.503 ure, to je polovico delovnih ur v enem proizvodnem mesecu. Kar je preveč, je preveč. Tu gre namreč samo za izostanke v breme delovne organizacije. Odložili so se za nov ukrep, za kontrolo nad tem, kako delavci izkoriščajo svoj bolezenski dopust. Upajo, da bo to vendarle nekaj za

Iz Tovarne pohištva v Brežicah.

tembra letos izgubili 30.503 ure, to je polovico delovnih ur v enem proizvodnem mesecu. Kar je preveč, je preveč. Tu gre namreč samo za izostanke v breme delovne organizacije. Odložili so se za nov ukrep, za kontrolo nad tem, kako delavci izkoriščajo svoj bolezenski dopust. Upajo, da bo to vendarle nekaj za

CISTA INDUSTRIJA

Tovarna silikatne opeke, ki jo gradi Salonit Anhovo-TOZD Opekarna Brežice, ne bo onemasnevala okolja. Gradnja napreduje in tovarna bo dokončana prihodnje leto. V njej bodo izdelali 30 milijonov opečnih enot na leto. Surovino, kremenčev pesek, pa bodo dovažali iz GLOBOKEGA in Bizeljskega. Tako bodo Brežice dobile veliko tovarno, ki bo predelovala domačo surovino. V kratkem pričakujejo v tujini naročeno opremo za novo tovarno zidakov, domači izdelovalci pa so se tudi že lotili dela. Med njimi so Kovinarska Krško, Metalna Maribor in Djuro Djaković. Še nekaj mesecev potrpljenja in uresničili se bodo načrti, ki so jih Brežičani zasnovali skupno z močnim partnerjem v Anhovem.

Novo v Brežicah

RAZPRODAJA KOKOŠI. – Na kmetijskem posestvu v Cerkljah od 10. novembra dalje razprodajajo kokoši nesnice. Za eno zahtevajo 20 dinarjev. Gospodinje jih lahko kupijo vsak dan od sedmih zjutraj do treh popoldne.

NIČ VEČ PEŠ IZ BUKOŠKA. – Za šolarje iz Bukoška je SAP 3. novembra vpeljal novo avtobusno prog. Po učence pride avtobus zjutraj ob sedmi uri, iz šole pa jih odpelje domov petnajst minut čez eno. Otroci, predvsem pa starši so veseli te novosti, saj so za šolarje mnogo manj v skrbeh, odkar ne pešačijo več po ozki in prometni cesti v Brežice in nazaj.

PREDSTAVILA SE JE SOSEDOM. – Brežičanka Cvetka Miloš zaključuje danes razstavo tapiserij v novomeški tovarni zdravl „Krka“ v Ločnici. Priredila je že več samostojnih razstav v raznih jugoslovanskih mestih, njene tapiserije pa krasijo

nekaj hotelov in drugih javnih stavb v Sloveniji.

NA BOLJŠE GRE. – Pri Dekorlesu se nadejajo letos nekoliko manjše proizvodnje zaradi rekonstrukcijskih del v Dobovi. Trenutno zaposluje ta temeljna organizacija ljubljanske Lesnine 59 delavcev. Dve leti je tega, odkar so se združili z Ljubljano in si s pomočjo močnejšega partnerja zagotovili sredstva za sanacijo in rekonstrukcijo. Medtem so tudi opustili izdelovanje stavbnega pohištva.

PIŠECKI ZGLED VLEČE. – Ureditelj vasi Pišce je sprožila že več predlogov za podobne akcije v drugih krajevnih središčih. Zveza borcev je pobudnica idej za to, da bi se vsaj s skromnimi spominskimi prostori oddolžili padlim borcem tudi v Dobovi, na Bizeljskem in še kje. S pomočjo ljudi se taka ureditelj zelo poceni.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Za začetek bodo v Šentlovrencu asfaltirali le cesto skozi kraj. Pri krajevni skupnosti niso zadovoljni tudi s prispevki delovnih organizacij. Na sliki: cestni stroj pripravlja trebanjsko Komunalno obrtno podjetje.

Šentlovrenc pričakuje več pomoči

Krajevna skupnost Šentlovrenc pobira največji samoprispevek, vendar manjka denarja za asfalt

V krajevni skupnosti Šentlovrenc pobirajo poleg občinskega samoprispevka še svoj samoprispevek za posodabljanje cest. Zanj so se izrekli z veliko večino, čeprav pomeni skupno kar 4,5-odst. prispevek za zaposlene, precejšnjo obremenitev. V kakšni zagati so, pripoveduje prizadeti predsednik sveta krajevne skupnosti Alojz Repovž.

Ko so se občani izrekli o samoprispevku za svoje ceste, so računali, da bodo lahko asfaltirali cesto od Male Loke do Gornjih Praproč, kolikor jo zajema območje krajevne skupnosti. Razmere pa so take, da so se lahko odločili za dela samo skozi Šentlovrenc do mizarkega podjetja Hrast. Ta dela opravlja sedaj trebanjsko Komunalno obrtno podjetje. Če bo vreme še naprej ugodno, bodo lahko v kratkem položili asfalt.

Kot je dostikrat slišati med Šentlovrencani gre razvoj na splošno mimo njih. Obnovljena je bila le šola, nekaj je bilo postorjenega na železniški postaji, in že smo pri kraju z naštevanjem. Govorijo že kot o nekakšni tradiciji, da se v kraju v komunalnem pogledu ne da narediti kaj več. Predsednik sveta KS in direktor Hrastra Alojz Repovž je seveda med tistimi, ki želijo utreti pot napredku tudi v te kraje. Ob tem sliši dostikrat, da mu za hrbtom nekateri očitajo, kot da morajo ljudje plačevati prispevke zaradi njega, čeprav se vse steka na tekoči račun.

Od samoprispevka se vseeno nabere malo, predvsem zaradi tega, ker premorejo sorazmerno malo zaposlenih, malo je tudi večjih kmetov, pri katerih bi 5 odst. od katastrskega dohodka pomenilo kaj več. Tudi med upokojnenci je veliko takih z nizkimi pokojninami, tako da je po socialnem kriteriju dosti izvzetih od plačevanja.

OB OBLETNICI BROŠURA

V nedeljo slavi občinska gasilska zveza v Trebnjem 20-letnico dela. Zveza je ob tej priložnosti izdala brošuro s podatki o vseh društvih v občini, natisnana je v nakladi 1.000 izvodov in jo bodo v bodoče dali v roke vsakemu novemu članu ob vpisu. V 26 društev na območju občine je včlanjenih že 1.505 članov, skoraj polovica jih je vključenih v gasilsko operativno. Na nedeljski slovesnosti bodo 70 najzaslužnejšim gasilec izročili jubilejne značke.

STIKI Z DELEGACIJAMI

Pred meseci je predsedstvo občinske skupščine o tem pripravilo posebno anketo, ki so jo nato obravnavali tudi na seji skupščine. Za naslednjo sejo skupščine se je tajništvo občinske skupščine obrnilo na vodje delegacij s pismom. Želijo namreč izvedeti, kdaj se bodo delegacije stale pri obravnavi gradiva za naslednje zasedanje občinske skupščine. Ob tej priložnosti jih želijo namreč obiskati, da bi tako na kraju samem ugotovili, kako delajo delegacije.

drugi krajevnih skupnosti v Sloveniji. Meni, da bi težko našli katero, kjer bi pobirali večji prispevek! Zaradi tega so tudi prepričani, da je pogoj občinskega komunalnega sklada (50-odst. udeležba) zanje prejemljiva pomoč.

Predsednik Repovž se je zanimal za velikost samoprispevkov

Na Mirni ni nihče pozabljen

Rdeči križ ima pregled nad vsemi ljudmi v stiski – V občini imajo največ podpornih članov

Preprosti ljudje imajo že ponavadi največ razumevanja za težave drugih. Pri mirovniški organizaciji Rdečega križa je že vrsto let blagajničarka Pavla Horvat, ki je sicer zaposlena v Dani kot perica. V zvezku ima zapisane med podpornimi člani skoraj sleherni mirovniško gospodinjstvo, skupaj skoraj 300, medtem ko jih je npr. večje Trebnje lani premošlo le 81.

Pavla je zadovoljna z razpredenostjo soseske pomoči, ki jo kot mentorica usmerja s pomočjo solarjev sedmih in osmih razredov mirovniške šole Štefka Gregorič po krajih mirovniške krajevne skupnosti. „Mladi čestitajo osamelim ob takih praznikih, kot sta novo leto ali 8. marec, v imenu Rdečega križa in jim prinesejo skromno darilo. Pri tem nam bi lahko občinska socialna služba še bolj pomagala. Ni namreč storjeno vse, če so v pisarnah skrbno urejene listine o preuzetih in podobnem, pogledati je treba, kako je dejansko s postrežbo in nego. Letos naj bi odborniki naše organizacije posamezne bolnike sami obiskali, tako se bodo najbolje seznanili z razmerami, v katerih živijo,“ pravi Pavla.

Največ podpornih članov (kar je pomemben vir organizacije) je našla, razumljivo, v Dani, IMV, med malimi kolektivni. Na šoli, na primer, so člani vsi, razen treh. Dobršen del mladosti se je pretolka brez staršev, zato ceni

Pavla Horvat: Letos bo na Mirni več kot 300 podpornih članov Rdečega križa.

tudi take drobne pozornosti, kot jih gojijo v mirovniškem Rdečem križu: ob smrti v revnih družinah skušajo pomagati z denarno pomočjo, članov se spominjo vsaj s šopkom nageljnov ali nekaj svečami. Večkrat seže tudi po papirju in kaj napiše, saj je, kot pravi, papir dostikrat zanesljivejši kot ljudje. Ko organizacija potrebuje denar, se ve, kdo gre v akcijo med ljudi.

Iz kraja v kraj

KAJ IMAJO PRI TEM SOSEDJE? – Stara težava Velikega Gabra je, da ne premore primerne trgovine za vsakdanje stvari. Slednjič se Mercator le zanima za odkup zemljišča, kjer naj bi uredili špicerjsko trgovino. Gre za prostor, kjer je imela trebanjska Kmetijska zadruga svojo trgovino pred preselitvijo. Pri tem pa je nenavadno to, da zahtevajo od Mercatorja, naj preneha prodajati živila v svoji trgovini v Šentlovrencu.

CENIJO SVOJEGA VZORNKA – Trebanjski študentski klub Pavla Golje je v soboto v dvorani prosvetnega doma pripravil Goljev recital. Ponavadi so tak čas „presenečali“ samo z brucovanji. Priprava kulturne prireditve je zato spodbudna novost.

HVALEŽNE GOSTJE – Na občinsko konferenco prihajajo zahvalna pisma udeleženc nedavnega se-

čanja kmečkih žensk – ustvarjalk Jugoslavije. Pisma ugotavljajo pristrano gostoljubnost Trebanjcev in krajev, ki so jih v dveh dneh bivanja ustvarjalke obiskale. Tako pišejo Dragica in Miša Govedarica iz Tuzle, Maričeva iz Črne gore in Milka Zičina iz Beograda. V Trebnjem razmišljajo o zamisli, da bi dela kmečkih ustvarjalk razstavili. Kot primeren kraj omenjajo Muzej kmečkega orođa na Veseli gori pri Senturpetu, kjer bi bilo treba za to urediti katero od grajskih soban.

PREKRATKO IGRIŠČE – Na prostoru za kulturnim domom v Veliki Loki, med progo in cesto, si mladi urejajo igrišče. Doslej so bile igre z žogo lahko le na kakšnem travniku, tega pa gospodarji niso gledali z veseljem. Skoda je, ker je prostor majhen, vendar bi bilo mogoče pridobiti nekaj metrov, če bi popustil lastnik vrtička. Trudijo se za zamenjavo zemlje.

V soboto in nedeljo so v sevniški osnovni šoli razstavljale organizacije za tehnično kulturo sevniške občine. Otvoritve razstave se je udeležil tudi predsednik slovenskih organizacij za tehnično kulturo Karel Forte. Na sliki: člani radiokluba so svoje naprave prenesli na razstavo. Njihovo delo sta si ogledala tudi predsednik občinske skupščine Valentin Dvojmoč (drugi z desne) in direktor skupnih služb OZD Lisce Franc Ogorevc (prvi z desne). (Foto: Železnik)

Stabilizacije ni brez števil

Koordinacijski odbor za spremljanje stabilizacije pri občinski konferenci SZDL ni zadovoljen z doseženim – Samoupravne interesne skupnosti se že stabilizacijsko vključujejo

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine so na seji minuli četrtek obravnavali tudi analizo uresničevanja družbenoekonomske politike razvoja občine v minulih devetih mesecih leta, poudarek pa je na stabilizacijskem ponašanju. Pregled zajema ne le gospodarstvo, temveč tudi družbene službe in skupno porabo.

Cep rav je bilo vodjem delegacij še posebej norečno proučiti razmere doma, sama razprava ni bila odrazivne vključitve delegatov v to pomembno vprašanje. Ni namreč mogoče molče mimo dokaj splošnih izjav na posamezna vprašanja, saj je znano, da se delavci ponavadi zanimajo za povsem določne ocene. Sami tekoči pregledi lahko služijo za pravočasne popravke. Krajevne skupnosti se vključujejo v stabilizacijsko akcijo šele sedaj, opaziti je bilo, da so tako pomembni programi, kot srednjeročni, šli mimo javnosti.

BLANCA: APRILA NOVA ŠOLA

Na Blanci so pričeli z zemeljskimi deli in gradnjo temeljev za Marlesovo montažno šolo. Zaenkrat bo postavljena le prva faza, to je tri učilnice manj, kot jih je v podobni šoli v Boštanjju. Nova šola naj bi bila nared za praznik OF, 27. aprila, prihodnje leto. Pouk v stari šoli je zelo težaven; v nekaterih učilnicah imajo celo podprte strope.

ZAHTEVEN TURNIR

Sahovski turnir, ki ga je pripravil sevniški Sahovski klub Milan Majcen 5. novembra v počastitev občinskega praznika, je bil močnejši po sestavi udeležencev kot po navadi. Zmagal je Mirko Štribar iz Ljubljane, drugi je bil tudi ljubljanski Ivan Tavcar, tretji Radečan Renko, četrta Krmeljčan Zupan, 5. do 6. mesto sta si delila Krmeljčan Prosenik in Sevničan Derstvenšek.

Sevniški paberki

MOLK, KI NI ZLATO – Četrtekova seja občinske skupščine je bila precej tiha, ko je bil govor o stabilizaciji, bodočem srednjeročnem načrtu in letošnji porabi denarja samoupravnih interesnih skupnosti. Tajništvo občinske skupščine je v sprememnem dopisu vodjem delegacij ob dostavi skupščinskega materiala še posebej opozorilo na pomembnost obravnave tega gradiva. Molk namesto razprave ni ravnal dokaz, da so to priporočilo vzeli zares...

DELANVI – Med Pijavčami in Tržiščem poteka skoraj že pravo tekmovalje, kdo hitreje pripravlja cesto skozi kraj za asfaltiranje. Kupi navoženega gramozja vzdolž vse ceste, predvidene za asfaltno prevleko, so minuli teden govorili v prid Pijavčanom. Seveda tudi v Tržišču ni manjkalo prizadevnosti. Pod cesto morajo spraviti cevi za odtok vode. V kanalizacijo imajo opravka tudi na Hinjcah v Krmelju.

SEJNINE UKINILI – Delegati skupščine socialnega skrbstva so se na zadnji seji soglasno odločili za,

Po devetih mesecih gospodarjenja je na dani, da se smernice občinske resolucije za letošnje gospodarjenje v mnogočem ne dosegaajo. V glavnem primerjave sploh ni mogoče izvršiti, ker vrsta kolektivov do roka ni vrnila obrazcev. Lisa je v svojem stabilizacijskem programu predvidela prihranek pri porabi osnovnega materiala, časa in režijskih stroškov. V Stillesu je stabilizacijski program sestavni del politike osebnih dohodkov. Ker marsikje opažajo narečajoče izostanke z dela zaradi bolezni, je bilo na skupščini sprejeto tudi stališče izvršnega sveta, naj skupnost zdravstvenega varstva pripravi poročilo z analizo stanja v občini. S tem vprašanjem naj bi se ukvarjale tudi komisije delavske kontrole. Zbiranje odpadnega materiala v občini je slabo, saj je čutili le prizadevnost orga-

VITOVEC: GLAVNI ZBIRALNIK NARED

Vaščani številnih naselij, ki bi svoje domačije po teh hrih radi povežali z vodovodnim omrežjem, so že zgradili glavni zbiralnik za 50 kubikov vode. Sedaj delajo še na drugem za 20 kubikov. Za nedeljo se dogovarjajo za pomoč mladih iz vse občine, ki naj bi pomagali kopati jarke.

da odpravijo sejnine za udeležbo na sejah skupščine, izplačevali naj bi jih le kmetom in obrtnikom. Podobne sklepe so sprejele tudi že druge samoupravne interesne skupnosti. Pri sejninah je zaenkrat ostala le še občinska skupščina.

KAR JE VARNO ZA OTROKE, NI ZA DELAVCE? – Iz smeri Simerta se bi želelo voziti z delavskim avtobusom na delo in domov skoraj 60 delavcev. Avtobusno podjetje se otepa te proge, češ da eden od mostov ne ustreza, čeprav vozi tam avtobus solarje. Ker so pripravljeno kupi gramoza, vse kaže, da bo tudi ta most doživel popravilo. Seveda bo še marsikje potrebna pri srečavanju strpnosti.

DENAR NAJ GRE ZA SOLE – V nekaterih krajih imajo opuščene šole, npr. v Podgorju, Velikem Čirniku in Primožu. Na zadnji seji občinske skupščine je bilo slišati mnenje, naj bi stavbe prodali, saj prazne stavbe le pro padajo. Denar, ki bi ga iztržili, naj bi dali za vzdrževanje preostalih šol.

nizacij Rdečega križa in šol. Skušali bodo pridobiti drugo podjetje, saj brežiški Dinos ne opravlja dela, kot bi bilo treba. V tem mesecu bodo člani koordinacijskega odbora obiskali posamezne sredine. A. ŽELEZNIK

Za delavce na enem mestu

Resne priprave na ustanovitev kluba samoupravljalcev

Pri občinskem sindikalnem svetu v Sevnici so se nemudoma lotili akcije za ustanovitev kluba samoupravljalcev, brž ko se je ta akcija začela v Sloveniji. Inicijativni odbor je že pripravil samoupravni sporazum in preostale podrobnosti, o čemer bodo delavci razpravljali v teh dneh.

Predsednik iniciativnega odbora je ključavničar iz sevniške Tovarne konstrukcij Bojan Auer. Lani je končal srednjo politično šolo v Novem mestu, sedaj pa mu ne manjka dela pri stvareh, ki jih je tudi treba šele začeti. Nova je osnovna organizacija ZK, katere sekretar je v podjetju, podobno je s klubom samoupravljalcev.

Vseeno ti klubi pri nas niso popolna novost, saj jih imajo že v drugih republikah. Po sindikalnih kongresih dajejo pobudo za ustanavljanje tudi slovenski sindikati. Pri tem bodo lahko učinkovitejši, ker bodo lahko nadaljevali na najboljših izkušnjah, ki jih imajo drugod.

Kot pravi Bojan, naj bi klub zbiral in enem mestu samoupravne izkušnje, kar je doslej pomenilo veliko vrzel. „To ne pomeni podvajanja dela delavskih univerz, temveč njihovo podružabljanje. V Sevnici deluje ta v okviru zavoda za kulturo. Ker menimo, da je ravnvo pri izobraževanju treba največ storiti, smo zavod že zadložili za izdelavo programa izobraževanja. V klubu bomo zbrali normative akte delovnih organizacij, posebna strokovna skupina pa naj bi nudila pomoč tistim kolektivom, ki imajo neustrezne službe.“

Vsa dejavnost kluba naj bi skratka izhajala iz same prakse samoupravljanja, v pomoč delavcem. Na novembrskih zborih delovnih ljudi, kjer naj bi določili delegate za skupščino kluba, bo možnost natančno zvedeti, kaj delavci od kluba še pričakujejo.“

Bojan Auer: „Klubi samoupravljalcev za pomoč delavcem pri samoupravljanju.“

SEVNIŠKI VESTNIK

Z zadnjega klina navzgor

Prihodnje leto bo v otroškovrstvene ustanove zajetih skoro 16 odst. vseh predšolskih otrok — Kar dva vrtca bosta odprta po novem letu

Zmogličnosti vrtcev so zdaj v črnomaljski občini tako majhne, da imajo v organizirano otroško varstvo zajetih komaj 6,40 odst. malčkov, s tem pa se uvrščajo prav med zadnje v Sloveniji.

Gradnja dveh novih vrtcev, ki sta v zaključni fazi, bo položaj bistveno spremenila. Vrtec montažnega tipa v Luki, ki bo odprt za februarški občinski praznik, bo sprejel 140 otrok, nekaj mest pa bo tudi za dojenčke. Ta gradnja bo z opremo vred veljala 7,50 milijona dinarjev, od katerih manjka tretjina zaradi podražitve in nekaterih nujnih novih del. Računajo, da bodo manjkajoča sredstva krili s posojilom.

V Semicu je novi vrtec že povsem dograjen, le prazen je, ker tudi tu za dokončanje del in nabavo opreme ni denarja. Semicka varstvena ustanova za otroke bo sprejela 72 malčkov, od

KASNO, A NE PREPOZNO

Za 14. november je sklicana v Črnopolju ustanovna skupščina znanstveno raziskovalne skupnosti, ki bo predvidoma ta dan ustanovljena. V Sloveniji je med 60 občinami že 56 takih skupnosti ustanovljenih, Črnopolje pa je bil med zadnjimi štirim. Skupščina bo imela 29 članov, naloga pa na pretek.

Ni vse tako

V preteklem letu in letos do oktobra je komisija za prošnje in pritožbe pri občinski skupščini v Črnopolju dobila 13 vlog oziroma pritožb občanov. Nekatere so prišle naravnost na ta naslov, nekatere so občani ali organizacije poslali različnim republikanskim organom ali kabinetu predsednika republike.

Pritožbe so bile večinoma socialnega izvora. Posamezniki tožijo nad slabim gmošnim položajem, bodisi zaradi nizkih osebnih dohodkov, pokojnine ali socialnih podpor, pa tudi zaradi slabih stanovanjskih razmer. Takih vlog je bilo sedem.

V dveh primerih je komisija obravnavala zaseben spor zaradi uporabe služnosti prek zemljišča. Napeljevali so vodovod prek lastnine prizadetih, toda izkazalo se je, da so organi postopali v skladu z zakoni in v splošno družbeno korist.

Dve pritožbi se nanašata na kršenje pravic iz delovnega razmerja: v eni je bil sporen letni dopust, v drugi ukrep zaradi kršitve delovne dolžnosti. Medtem ko je v prvem primeru delavec iz Rudnika s pritožbo uspel, pa v drugem primeru zaposleni iz zadruge ni dosegel, kar je hotel. Ostale štiri vloge se nanašajo na razne zadeve, ki pa niso kaj posebnega.

Iz teh pritožb je razvidno, da so ljudje marsikdaj prepričani, da imajo prav, posebno če jim pritrjuje kakšna „brihtna“ glava, konec koncev pa se izkaže, da se jim ne godi krivica. Niti v enem primeru komisija ni naletela na zavestno kršitev samoupravnih aktov ali na kršenje kin izigravanje predpisov — torej nikjer ni šlo za nezakonito delovanje.

Črnomaljski drobiri

PREVEČ ENOLICNO — Dijaki črnomaljske gimnazije imajo sicer vsak dan na voljo malice, ampak z njimi niso zadovoljni. Pravijo, da dobivajo pretežno čaj in kruh z marmelado, pasteto ali margarino. Redkokdaj je namesto čaja kava. Mladim se zdi to preveč enolico, zato jim veliko raje malica v mlečni restavraciji.

BETI JE ZAPRLA — V Ulici Staneta Rozmana, kjer je nekaj let obstajala tovarniška trgovina Beti, je zdaj lokal prazen. Tovarna je to prodajalno opustila, ker je še ena in bolje založena v komaj 14 kilometrov oddaljeni Metliki. Lokal pa najbrž ne bo dolgo prazen.

VSOK PEČE DOMA — Pred leti je tudi v Črnopolju kdo pekeli in pro-

tega 20 dojenčkov, in tudi ta bo odprta za občinski praznik.

Po novem letu bo torej v črnomaljski občini več kot 200 novih mest za predšolske otroke v vrtcih, tako da bo deležnih organiziranega varstva 15,8%

YU-3-ACA kliče ves svet

Semiški radioamaterji so med najboljšimi, imajo zveze z 12.000 kolegi na vseh kontinentih

Vse od ustanovitve leta 1962 dosega radioklub ISKRA Semic lepe uspehe. Ima že več kot 20 mednarodnih in jugoslovanskih diplom, v zadnjih dveh mesecih pa je dobil tudi diplomu UKV mesta Zagreb.

Z enim primopredajnikom, ki ga je podarila Zveza radioamaterjev Slovenije, so začeli Semicani delati pod Iskrinim pokroviteljstvom. Sprva je bilo nekaj težav kadrovskega značaja, ki pa so ob ponovni injekciji Iskre leta 1973 prenehale. Takrat je 6 članov opravilo izpit za operaterje III. razreda na UKV postajah, obenem pa so pritegnili k delu še nekaj učencev višjih razredov domače šole.

Vse delo že ves čas poteka v zelo skromnih prostorih, pohvaliti pa gre Iskre zaradi vsestranske finančne, materialne in kadrovske pomoči. Trenutno ima radioklub 45 članov, med katerimi jih ima že 26 izpit za operaterje III. klase, 2 pa za operaterja na UKV postajah. V zadnjih 12 letih je bilo prek pozitivnega znaka YU-3-ACA vzpostavljenih nad 12.000 zvez z radioamaterji po vseh celinah. Člani primopredajne sekcije imajo več kot 20 pomembnih mednarodnih in jugoslovanskih priznanj, lepi uspehi pa so bili doseženi tudi v konstruktorstvu. Od 1. julija letos sodeluje semiški radioklub tudi na

Na Čardaku je del nove stanovanjske soseske, v kateri bo 400 blokovskih stanovanj, že naseljen. Črnopolje na tem koncu vidno raste, posnetek pa kaže 52-stanovanjski blok z urejenimi parkirišči. Stanovalci so se vanj vselili prejšnji mesec. (Foto: R. Bačar)

UKW tekmovalju „Maraton“, kjer vsak mesec dobiva pohvale.

V bodoče se obetajo prizadevnim članom kluba boljše možnosti za delo. Ko bo v sedanjih blokovskih prostorih vrtec preseljen v novo stavbo, bo v izpraznjene sobe prišel Radioklub Iskra. To objubo že ima. Ko bo uresničena, se bo dejavnost radioamaterjev lahko še bolj razmahnila. Računajo, da bodo pridobili še več mladih ljudi, ker je v Iskrinem interesu, da jih prek radioamaterske dejavnosti navdušijo za tehniko in morebitni bodoči poklic.

JOŽE CESAR

OBISK V DUGI RESI

Zastopstvo občinske konference ZSM Črnopolje in mladimi iz Belta in gimnazije je 8. novembra obiskalo pobrateno občino Duga Resa na Hrvaškem. Naši so položili venec k tamkajšnjemu spomeniku padlih, ogledali so si dve tovarni, potem pa so imeli pogovor s predstavniki javnega in družbenopolitičnega življenja Duge Rese. Tradicionalno sodelovanje je imelo tokrat tudi delovni del srečanja s skupno sejo predsedstev obeh mladinskih konferenc, kjer so sestavili skupen delovni načrt, ki je vsebinsko dokaj zahteven.

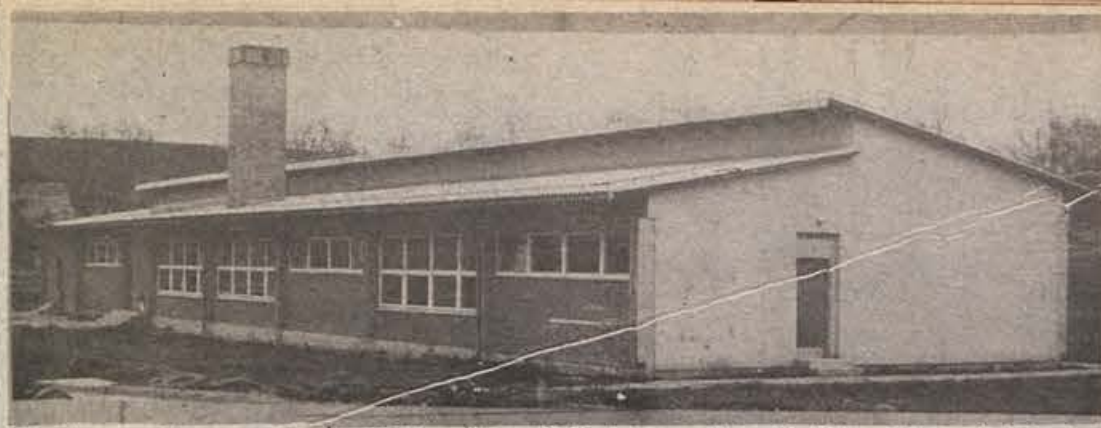
Družbeni plan: naša bodočnost

„Uradno nismo poslali nobenega novega plana na občino, oče pa imamo v Starem trgu že 17 let razvojni načrt in vemo, kaj bi morali imeti, da bi naša dolina zažvela.“ je povedal Marko Režek, predsednik starotrkške krajevnne skupnosti.

„Mi smo poslali prejšnja leta že čudo raznih papirjev in naše želje so zapisane, nimamo pa kadra, da bi to znova po vseh pravih sestavi kot družbeni plan krajevnne skupnosti.“

Stari trg z okoljskimi vami potrebuje v glavnem tri stvari: industrijski obrat, ki bi zaposloval moško delovno silo, dograditev ceste Sodevci-Radenci in prosvetno dvorano, ker nimamo nobene. Kajpak računamo tudi na objavljeno boljše cesto do Črnopolja, kar pa bi po naše moralo biti zgrajeno z republikanskimi sredstvi, saj je cesta širšega pomena, ker povezuje Belo krajino s Kočevsko.

V kraju samem pa bi morali v prihodnosti urediti več drobnih stvari, kot so večja trgovina z boljšo izbiro, zdravstvena postaja, pogostejše uradovanje krajevnega urada in krajevnne skupnosti.“

Zaradi vse večjega zaposlovanja Belokranjci so 1969. leta zgradili v Metliki sodoben otroški vrtec, vendar je že pretesen. Normiran je za 128, v njem pa se stiska 160 otrok.

Skupna želja žena - večji vrtec

V metliškem vzgojnovrstvenem zavodu se stiska 160 otrok, 32 več od normativa

Tudi metliška občina, pravzaprav Metlika, se lahko pohvali z dokaj naglim gospodarskim razvojem, s tovarnami, v katerih so naše boljše kos kruha predvsem Belokranjci. Z njihovim zaposlovanjem pa je v mestu in okolici nastal nov pereč problem. Metlika ni imela otroškega vrta iri tako se je morala marsikatera ženska odpoovedati tovarniškemu dinarju.

Z vse večjim zaposlovanjem žensk pa so rastle potrebe po organiziranem otroškem varstvu in pred dobrih šestimi leti je Metlika dobila sodoben vzgojnovrstveni zavod, v katerem so danes štirje oddelki za

vrtec in štirje za jasli. Vrtec bi lahko sprejel po normativih 128, danes pa se v njem stiska 160 otrok. Z njimi delajo 3 vzgojiteljice in učiteljica, razen s kadrovske težavami pa so vrtec ubada še s prostorskim stiskami. Igralnice so premajhne, nimajo primernih igrišč itd. Vzgojiteljica Branka Hauptman je povedala, da veliko mater tarna zaradi cen. V primerjavi z ostalimi vrtci v Sloveniji so cene v metliškem ugodne, zahvala za to pa gre metliškemu podjetjem (Beti, TGP, Komet, Novoteks, Kmetijska zadruga), ki so vrtcu priskočila na pomoč.

Nekaj časa so med delavkami krožile govorice, da v vrtcu niso dobre vzgojiteljice, češ da se otroci vračajo domov bolni. Govorice so neutemeljene. Prav pa bi bilo, ko bi bile nekatere matere pri prinašanju otrok v vrtec previdnejše. Nemaleokrat se je namreč zgodilo, da so v varstvo prinesle bolnega otroka in malček je ovrtil delo ter ogrožil ostale varovance.

Letos so v varstvo sprejeli vse otroke, kot kaže, pa bodo morali prihodnje leto precej prošnje zavrniti. Ker se vzgojiteljice zavedajo, da je za uspešen razvoj otrok v šolski dobi močno pomembna njihova predšolska vzgoja, upajo, da se bodo uresničile njihove in želje mater: da bi Metlika v kratkem dobila še nekaj

dodatnih kvadratnih metrov za vzgojnovrstveni zavod.

V KRATKEM VOLILNE KONFERENCE

Komite občinske konference ZKS Metlika je imel 10. novembra 22. sejo, na kateri so bili prisotni tudi predsedniki komisij pri komiteju in konferenci. Najprej so poslušali informacijo s seminarja za sekretarje komitejev OK ZKS in MS ZKS, nato so ocenili delo komisij in se pogovorili o pripravah na letne volilne konference OO ZK, ki bodo v tem mesecu in v prvi polovici decembra. Spregovorili so tudi o nadaljnjem delu metliške Delavske univerze in o poteku priprav na 8. sejo OK ZKS.

ZAKLJUČENA RAZPRAVA

6. novembra so se v prostorih OK SZDL Metlika na 1. seji sestali člani izvršnega odbora predsedstva občinske konference SZDL in razpravljali o programih samoupravnih interesnih skupnosti, skupni porabi v prihodnjem letu in o devetmesečni realizaciji poslovanja SIS. Na koncu seje so člani predsedstva dobili podatke o poteku javne razprave o programih SIS v TOZD, organizacijah združenega dela in krajevnih skupnosti.

Rdeča nit-izobraževanje

Pred kratkim je dobila metliška mladina novega predsednika. Delegati na programski in volilni konferenci so zaupali zahtevno funkcijo Jožetu Matekoviću, dosedanjemu članu predsedstva metliške občinske konference ZSMS, ki je na vprašanje, kako si je kot poklicni predsednik zastavil delo, odgovoril:

„Do 1. decembra bom delal še naprej v Novoteksu, nato pa se bom posvetil zgolj mladinskemu delu. Na programski konferenci smo namreč sprejeli dokaj obsežen in zahteven program, in če ga bomo hoteli uresničiti, bomo morali s delom pohiteti. Prepričan sem, da bomo uspeli in dokazali, da ne spadamo med tiste organizacije, ki načrtujejo, sestankujejo, se dogovarjajo in zo pet — načrtujejo. Rdeča nit našega dela bo v glavnem izobraževanje mladine. Zavedamo se namreč, da delo temelji na znanju. Bržkone smo v preteklosti naredili na tem področju nekaj napak. Mladi smo bili — seveda je tudi precej izjem — morda aktivni le v naši organizaciji, po delovnih organizacijah in v krajevnih skupnostih, medtem ko smo drugje „zaspali“.“

Zavedamo pa se, da nas čaka najtežje delo na področju stanovanjske politike. V kratkem bomo pripravili analizo, s katero bomo dokazali, da Metlika nujno potrebuje samski dom. Če nam bo uspelo, bo odpravljena marsikatera težava, ki je sedaj zavirala delo.“

Našteto je le delček zares pisane mozaika načrtovanega dela. Ker so v novem vodstvu sposobni mladinci in mladinke, bo poslej o njihovem delu bržkone precej več slišati, kot pa je bilo do sedaj.

J. PEZELJ

Za metliškimi vrtcem gradi Transportno gradbeno podjetje 42-stanovanjski blok, ki bo v mestu največji. Če ne bi odgovorni zavlačevali podpisa dogovora o ceni, bi bila stanovanja že vseljiva, tako pa bodo morale družine, ki se sedaj stiskajo pri zasebnikih ali sorodnikih, počakati na stanovanja do spomladi. (Foto: Pezelj)

Sprehod po Metliki

V ZAGREBŠKI TELEVIZIJSKI oddaji „Zajednica občina“ so prikazali prejšnji teden tudi krajsko televizijsko reportažo o vključitvi delavcev iz sosednjih hrvaških občin v kolektiv „Beti“. Gledalcem so posredovali krajsko izjavo tovariša Kočevarja, predsednika izvršnega sveta metliške občinske skupščine, v kateri je govoril o doseganju in bodočem sodelovanju z ozaljsko občino, iz katere je samo v Beti zaposlenih 219 delavcev.

SPORT IN GLASBA je naslov prireditvi, ki bo v domu Partizana 21. novembra ob 18. uri. Namen prireditve je seznaniti prebivalce iz metliške občine s telesokulturnimi problemi, podeliti pa bodo tudi polke, diplome in priznanja skupinam in posameznikom, ki so se najbolj odrezali na sindikalnih delavskih športnih igrah.

V KINODVORANO ZAHAJA vedno več ljudi, k čemur so brez dvoma pripomogli dobri filmi, ki jih v

oktobru in novembru ni manjkalo. So pa gledalci upravičeno jezni na nekaj pobalnov, ki med filmskimi predstavami glasno govorijo, dajejo neslane pripombe, pokajo z zvečelnimi gumiji in se vedejo, kot da bi bili na paši. Najti bi se moral kdo, ki bi jih tja tudi poslal.

AVTOBUSNE POSTAJE NI v mestu, zato čakajo ljudje na odhod avtobusov kar zunaj. Ob topleni vremenu še gre, zdaj pa je čakanje nemore prijetno. Da bi ljudje pregneti dolgo in mrzle minute, se najraje pogovarjajo o „vročih metliških“ zadevah, med katerimi je tudi nova avtobusna postaja, ki jo bodo, kot pravijo, naj bolj zlobni jeziki, zbili kar iz desk.

SINDIKALNA ORGANIZACIJA v „Beti“ je poskrbela, da so si delavci lahko kupili vložene kumare, parci priko in srbsko salato po ugodnih cenah. Zanimanje za nakup dobre oziromnice je bilo veliko, sindikalisti pa so jo nabavili v kamniški „Eti“.

Friderihstajna nad Kočevjem, kjer je Friderik Celjski skrival Veroniko Deseniško, je priljubljena izletniška točka planincev in kočevskih občanov. (Foto: J. Primc)

Koliko denarja za skupnosti?

Usklajevalni odbor za družbene dejavnosti je dal v javno razpravo osnutke programov vseh SIS za prihodnje leto. Na kratko bomo iz njih povzeli najpomembnejše predloge.

Ali že veste...

... da je nerazvito območje v kočevski občini skoraj dvakrat večje od Brkinov in veliko kot Kozjansko, vendar so ostala nerazvita območja v več občinah kočevsko pa le v kočevski?

... da morajo že ob manjši suši za nekatere krave ZKGP po 10 in več km daleč voziti vodo?

... da je izvršni svet občinske skupščine oblikoval sanacijski odbor, ki bo pomagal Trikonu najti pot iz izgube?

... da povsod v občini manjka strokovnih kadrov, razen v gozdarstvu in morda še kmetijstvu?

... da se obnašamo še vedno nestabilizacijsko, saj so kljub nižji produktivnosti in ekonomični porasti osebni dohodki in drugi izdatki?

... da je bila diplomska naloga o ITAS ocenjena kot najboljša na strojni fakulteti v Ljubljani, pri ITAS pa je skoraj nihče ne povoha, čeprav podjetju ne gre preveč dobro?

... da so najboljši stabilizacijski program izdelali v TOZD Gozdarstvo „Rog“ in da so v njem točno določili, kaj mora vsak posamezni član kolektiva narediti in kaj bodo s tem pridobili?

... da pravijo neposredni proizvajalci v Trikonu: „Če moram jaz živeti s 160 jurji, bo tudi strokovnjak s 400.“ pri tem pa se ne zavedajo, da jih rešijo lahko iz težav le dobri strokovnjaki (res pa je tudi, da je za slabe strokovnjake tudi 400 jurjev preveč)?

... da pripravljajo občinski organi analizo, kakšno je dejansko stanje z ozirom na nespoštovanje stabilizacijskih ukrepov v občini in kakšno bi bilo to stanje, če bi vse sklepe oziroma ukrepe upoštevali?

stopnjo od sedanjih 0,43 odstotka od bruto osebnih dohodkov zvišali na 0,55 odst. Tako bi letos zbrali 2.194.646 din. Največ tega denarja (954.278 din) je namenjeno za preureditev vrta „Kekec“, za kar bo porabljen tudi ostanek iz lanskega leta 1.506.643 din.

Izobraževalna skupnost Kočevje načrtuje za prihodnje leto 25.170.283 din izdatkov za obvezni del programa osnovnega šolstva in 5.812.981 din izdatkov za dogovorjeni del programa.

Skupnost socialnega skrbstva Kočevje bo imela letos predvidoma 3.322.300 din izdatkov, za prihodnje leto pa jih načrtuje 3.978.525 din ali za 19,75 odstotka več.

Telesnokulturna skupnost Kočevje načrtuje za prihodnje leto 1.371.700 din dohodkov in izdatkov.

Kulturna skupnost Kočevje naj bi imela prihodnje leto 3.145.504,65 din dohodkov, od katerih bi porabila za poklicno dejavnost 1.045.165,85 din, za amatersko dejavnost (ZKPO) 424.250 din, za dejavnost kulturne skupnosti 19.088,80 din, za akcijo v Kostelu 40.000 din, za investicije 490.000 din in za odvod Kulturni skupnosti Slovenije 956.000 din.

Vsi ti programi so objavljeni v posebni knjižici, ki je izšla v nakladi

REBALANS PRORAČUNA

Tudi občinski komite ZK Kočevje je te dni sprejel rebalans proračuna za letos. Do sprememb je prišlo le znotraj posameznih postavk, medtem ko načrta vseh prejemkov in izdatkov niso spreminjali. Po načrtu bo imel komite letos 708.600 din dohodkov, od tega 694.000 iz članarine. V prvih devetih mesecih so znašali dejanski dohodki 606.840 din. Letni načrt dohodkov je tako ob tricetrletju dosežen z okoli 85 odstotki, načrt izdatkov pa z okoli 72 odstotki.

NAPAČNA RABA

V krajevni skupnosti Kočevje resno premišljajo, da bi spomladaj postavili na sprehajališčih klopi brez naslonjal. Zdjaj mladi radi sedijo na naslonjalih, zato so vsa sedišča blatna in onesnažena. Tako so klopi neuporabne za vse ostale, ki iz kulturnih razlogov ali starosti ne ležejo na naslonjala. Morda bi le kdo kdaj opozoril mlade, kaj se spodobi in kaj ne.

NI SPOŠTOVANJA

Dan mrtvih je minil in z njim tudi skrb za urejanje grobov in jeza zaradi škode, povzročene po divjadi. Na dan mrtvih so prihajali ljudje na pokopališče večinoma skozi vrata. Bili so pa tudi taki, ki so lezli po bližnjih skoki živo mejo smrek sami ali z svo družino. Stopali so na žico ograje električnega pastirja, ki je tam zaradi odvrčanja divjadi, a je bil brez toka, ker so prejšnji dan zopet ukradli nad 300 m žice. Ali je bližnjica res več vredna kot urejeno pokopališče? Mnogim manjka spoštovanja do kraja, kjer je zadnji dom njihovih svojcev. To dokazuje tudi obnašanje na pokopališču. Precej obiskovalcev je kadilo ob grobovih in se sprehalo s cigaretami, kot da so na veselici.

POTRJEENE IZKUŠNJE

Stoletna praksa držl Napisali smo že: „Če je Matevž vreden, bo še prijten jesen“ in res je tako. Od Matevževega dne (21. septembra) imamo lepo jesen. Praksa pravi tudi: „Kakršno vreme na Lenarta (6. novembra) kane, tako vse do božiča ostane.“ Bomo videli. Matevž se je že odrejal, kaj pa Lenart?

5.000 izvodov, kar pomeni, da jo bo lahko dobila vsaka družina. Zanimivo je, da so nekateri bolj razumljivi, drugi manj ali težko. Nekateri so podpisani, drugi nepodpisani, kar daje nehoti neljubo sliko, da se skuša predsednik skupnosti skriti.

Podatki skupnosti Zdravstvenega varstva in Skupnosti za zaposlovanje so tudi objavljeni v tej brošuri, razen tega pa še dva predloga samoupravnih sporazumov za združevanje sredstev, in sicer za uredničevanje skupnih interesov in potreb v krajevnih skupnostih in za izgradnjo male industrije v manj razvitih krajevnih skupnostih v občini.

J. PRIMC

SLAB ZAČETEK

Potek akcije za združevanje sredstev za gradnjo doma za medicinske sestre v Ljubljani in študentskega doma se je v kočevski občini slabo začel. Do 15. oktobra se je za podpis sporazuma izreko le 5 delovnih kolektivov, ki štejejo 4,29 odstotka vseh zaposlenih v občini, proti podpisu pa štiri velike delovne organizacije, ki štejejo kar nad četrtino vseh zaposlenih v občini.

Kaže, da je bila akcija slabo pripravljena. Do takega glasovanja je ponekod prišlo tudi, ker so delavski sveti razpravljali hkrati o svojih slabih gospodarskih rezultatih in so se branili novih obveznosti, ker so že zdaj v težavah. Zaradi tega je bilo na zadnji seji občinskega komiteja ZK sklenjeno, da bo treba akcijo bolje pripraviti in ponekod tudi ponoviti. Pojasnjeno je tudi bilo, da je akcija v nekaterih drugih občinah ljubljanskega območja že uspešno zaključena.

Ne pozabimo

28. oktobra je praznovala 80-letnico Karolina Mazzoni iz Kočevja. Ob tej priložnosti jo je obiskala delegacija krajevne skupnosti Kočevje-mesto. Obiska je bila zelo vesela, posebno še zato, ker je videla, da ni pozabljena.

Karolina Mazzonijeva je imela težko življenje. Mož je izgubil življenje v kočevskem rudniku. Dva sinova so ji ubili okupatorji v kočevskem kamnolomu. Vsa družina je bila napredna.

Pogosto je bilo ugotovljeno, da na stare ljudi ponekod mislijo, drugod pa jih preradi pozabijo. Zato nekateri predlagajo, naj bi obvezno enkrat na leto priredili družabno srečanje za vse starejše občane oziroma upokojsence. Spet drugi predlagajo taka srečanja za ljudi, stare nad 70, 75 ali 80 let.

Nekateri menijo, da bi uvedli obiske ob okroglih obletnicah jubilarantov na domu. Opravili naj bi jih predstavniki tistih delovnih, družbenih in političnih organizacij ter društev, katerih član je jubilarant bil, oziroma je še.

Prav bi bilo, da bi se predstavniki političnih organizacij in krajevnih skupnosti dogovorili, kako naj bi organizirali taka srečanja oziroma obiske. Vsekakor bi jih morali prilagoditi svojim možnostim. Pri tem naj upoštevajo, da ni prav pozabiti na ljudi, ki so ustvarjali to, kar danes imamo, in da si ti ljudje niti ne želijo daril, ampak predvsem tople besede ter dokaza, da niso pozabljeni in da torej njihovo delo in življenje nista bila zaman.

J. PRIMC

Glavni dobitnik Knavsu s Hriba

Hranilno-kreditna služba pri Kmetijski zadruzi Ribnica je organizirala 31. oktobra, na dan varčevalcev, nagradno zrebanje hranilnih vlog. Glavni dobitnik je bila naprava za hlajenje mleka, vredna 4.150 din. Dobil jo je Anton Knavs s Hriba.

Izrebranih je bilo še 17 dobitkov od 150 do 700 din. Prejeli so jih: Franc Šilc, Zamostec, Franc Arko, Ravni dol, Ivana Boh, Breg, Ivan Rigler, Praproče, Viktor Starc, Ribnica, Frančiška Zobec, Goriča vas, Alojž Šmalc, Sušje, Angela Lesar, Prigorica, Ana Gorše, Dolenja vas, Franc Bojč, Dolenja vas, Marija Andoljšek, Hrib, Anton Maležič, Ribnica, Marija Lovšin, Jurjevica, Ivanka Turk, Retje, Janez Vesel, Travnik, Ludvik Lavrič, Travnik in Danilo Knavs, Mali log.

Zrebanje so organizirali tudi v počastitev 20-letnice obstoja hranilno-kreditne službe pri KZ in 30-letnice ZK Ribnica.

Malo znanja

V novi dvorani DC-16 v Dolenji vasi sta se pred kratkim pomerili v radijskem tekmovanju „Spoznavajmo svet in domovino“ ekipi Ribnice in Žalca. Prireditelj si je ogledalo okoli 500, v glavnem starejših občanov. Kviz je organizirala RTV Ljubljana pod pokroviteljstvom občinske konference ZSM Ribnica. Zmagala je ekipa Žalca z 8 : 6.

Ekipi sta pokazali manjše znanje, kot bi pričakovali od dijakov in študentov. Za vsak točni odgovor je dobila ekipa 200 din nagrade. Vsaka je štela 5 članov. V zabavnem delu programa so nastopili Frane Milčinski, Ivo Mojzer in Plesni orkester RTV Ljubljana. Program sta vodila Vili Vodopivec in Milanka Bavcon.

M. G.

Človek - zver

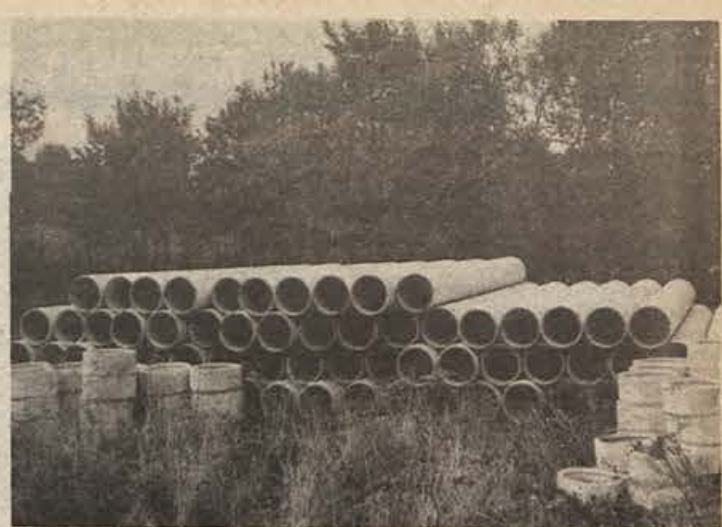
Ljudje se pod vplivom alkohola (pijani) različno obnašajo. Zelo redki ostanejo mirni, večina se rada krega, zafrkava, pretepa ali celo popolnoma izgubi oblast nad seboj.

Pije večina ljudi, vsaj v Ribnici. Največ se jih seveda napije v gostinskih lokalih. Zanimivo je opazovati tistega, ki pije, in onega, ki mu s pijačo streže. Pivec se počasi „naliva“, hkrati pa se spreminja tudi njegovo obnašanje. Medtem ko je pivec z vsakim popitjem kozarcem bolj „pogumen“, je običajno strežnik vedno bolj ponižen oziroma uslužen. Nemalokrat se zgodi, da mora strežaj pred pijanim gostom končno celo pobeegniti.

Videl sem, kako sta v neki ribniški lokal prišla dva že rahlo okajena gosta. V kakšni uri sta spila kar 30 steklenic piva. To je bil družbeni lokal, nič bolje pa ni v večini zasebnih.

Za pijančevanje, alkoholizem in izgrede so pogosto krivi sami gostinci. Zakaj gostom, ki ga imajo že dovolj „pod kapo“, ne prenehajo točiti alkoholnih pijač? To bi bili dolžni storiti že zaradi veljavnih predpisov! Kaže pa, da gostincem denar ne smrdi. Zanje je najpomembnejši zaslužek, malo pa se brigajo za žalostno dejstvo, da spreminjajo ljudi v alkoholike, da so krivi za izgrede v lokalih in izven njih in da s takim nepoštenim delom zakrivajo tudi mnoge družinske tragedije in prometne nesreče.

M. GLAVONJIC

Kupi cevi od Sodražice proti Ribnici so že izginili, ker so jih zakopali v zemljo. Tako je opravljeno veliko dela pri gradnji vodovoda Izber-Ribnica. (Foto: Primc)

Pili bomo dražjo vodo

Vode zmanjkuje, zato je bilo treba zagotoviti denar za nova zajetja in vodovode

Vodo so podražili tudi v ribniški občini, in sicer za okoli 0,70 din pri kubičnem metru, kjer imajo vodomere, pavšalno pa na nekoliko več. V kočevski občini so vodo podražili že precej prej.

Veliko večino s podražitvijo zbrane denarja bo Hydrovod Kočevje-Ribnica porabil za gradnjo vodovoda Izber-Ribnica, kasneje pa še za podaljšek do Podstenskega studenca in za čistilne naprave. Del tega denarja bodo porabili tudi za ureditev vodovodov tam, kjer zdaj še nimajo vode, na primer za vodovod Loški potok-Mali Log.

V komunalni sklad (za gradnjo novih vodovodov) je šlo doslej po 0,30 din od kubika vode, medtem ko bo šlo po novem okrog dinar od kubika.

Doslej se je na leto zbralo v tem skladu okoli 280.000 din, medtem ko se bo po tej količini, da bo dovolj za odplačilo anuitet za nadaljnjo razširitev vodovodnega omrežja, ki bodo znašale na leto predvidoma okoli 850.000 din.

Razširitev glavnega vodovoda oziroma gradnja nove napeljave iz smeri Sodražica in Podsten je potrebna zato, ker sedanje zajetje Obrh ne zadošča vsem potrebam po pitni vodi na območju občin Ribnica in Kočevje. Nova stanovanja, nove investicije v kmetijstvu in gospodarstvu ter priključevanje novih naselij na vodovod pa terjajo tudi več zdrave pitne vode. Prva etapa gradnje novega vodovoda se je začela in cevovod Izber-Ribnica je v glavnem položju.

J. P.

NIČ PROŠENJ

V letošnjem načrtu solidarnostnega sklada pri samoupravni stanovanjski skupnosti Ribnica so znižali predvideni izdatki za subvencioniranje stanarin od 50.000 din na 2.500 din ali za 20-krat, vendar vse kaže, da tudi ta vsota ne bo izplačana občanom. Doslej namreč še nihče ni vložil zahtevka za subvencijo. Občani ugotavljajo, da stanarina sama ni draga, pač pa so zelo dragi obratovni in drugi stroški v zvezi s stanovanjem. Zanje pa ni predvidena subvencija.

ZAMUDA PRI MOSTU

Urejanje in asfaltiranje okolice novega čevljarskega (nekateri pravijo Urbanovega) mostu v Ribnici je precej v zaostanku zato, ker je most veljal ne le 700.000 din, kot je bilo predvideno, ampak več kot še za polovico več. Zato je zmanjkalo denarja za urejanje okolice, kar bo veljalo spet okoli 800.000 din.

M. G.

NEVARNI PSI

Pes je človeku prijatelj, lahko pa tudi sovražnik. Nekateri so lepo vzgojeni, drugi pa potepenci, skoraj kot ljudje. V zadnjem času se potepa po Ribnici vedno več psov, ki hodijo od hiše do hiše, od smetišča do smetišča in iščejo hrano. Tako postajajo prenašalci bacilov in bolezni. Največ potepuških psov je iz naselja Romov v Lepovčah. Gotovo bo potrebna strožja kontrola o registraciji psov in njihovem potopevanju, saj bo to v korist vseh Ribničanov.

M. G.

STREHA BO POPRAVLJENA – Streha nove potokške šole, ki pušča, bo popravljena še pred zimo. Tako so šoli obljubili predstavniki ribniške občinske skupščine.

Ribniški zobotrebci

KOMEMORACIJA – Na dan mrtvih je organizacija ZB NOV priredila svečanost za padlimi borci in žrtvami. Ob tej priložnosti so osvetlili like borcev revolucije in jim še enkrat dali priznanje za vse, kar so darovali za svobodo. Tak način oživeljanja likov revolucije je zelo primeren za prenašanje tradicij NOV na mlajši rod.

VELIKO CVETJA PRODALI

Za dan mrtvih so „oživila“ vsa pokopališča. Od zgodnjih jutranjih ur do poznega večera so sorodniki pokojnih, njihovi prijatelji in znanci polagali cvetje in vence na grobove ter prižigali sveče. Pred novom mrtvih so ljudje pokupili veliko cvetja. Nova ribniška cvetličarna je imela izredno velik promet. Na tržnici pri avtobusni postaji pa so prodajali cvetje tudi prodajalci iz drugih krajev države.

KRI DARUJEJO – Tudi letos oddajajo kri prostovoljni krvodajalci iz ribniške vojaške enote. Odziv vojakov je velik. Tako mladi vojaki dokazujejo svojo človekoljubnost.

LISTJE NA ULICAH – Jesen zadaja največ skrbi vsem, ki so dolžni čistiti mestne ulice. Tudi v Ribnici so ulice jeseni precej bolj zasmene, kot so bile poleti. Listje, ki prav te dni močno odpada, otežuje čiščenje. Na avtobusni postaji je veliko listja, ki že dolgo ni bilo očišče-

MUZEJ ZAPRT – Muzej v ribniškem gradu je imel letos v primerjavi s prejšnjimi leti največ obiskovalcev in razstav. V avgustu in septembru pa so začeli nekatere grajske prostore preurejati, da bi tako pridobili več razstavnih prostorov. Preurejanje še traja, zato ni razstav.

M. G.

– Slišal sem, da se je republiški inšpektor pozanimal za novo cesto proti smetišču v Sodražici...

– Ljudje pa bi bili še bolj veseli, ko bi bilo na republiških cestah manj lukenj in več asfalta.

REŠETU

Drobne iz Kočevja

„KULTURNA“ NEKULTURA – Za paloma robčke je zelo veliko reklame v radiu, televiziji in časopisju. Kdor uporablja te mehke servilate, dlake papirnate robčke, je že vnaprej proglašen, vsaj po reklamni, za kulturnega in higieno ljubečega članka. Zaj to ne velja za vse „paloma ljubitelje“. Videl sem, kako je prišla k malici mlada žena. Na mizo je položila zavitek cigarete filter 57, vžigalice in zavojček paloma robčkov. Ro malici je dala na prazen krožnik ostanek kruha in zmečkano servieto, malo rdečo od šminke. Na vrsto pa je prišel le paloma robček. Lepo se je usenčila, robček zmečkala in ga vrgla na krožnik k drugim ostan-

– Misliš, da je res divjad kriva za tvojo škodo na novem pokopališču?

– Verjetno ji res lahko pripišemo, da je pozrla nekaj rož in vencev, bolj težko pa bi ji, da je ukradla električnega pastirja, ki ji je preprečeval dostop na pokopališče.

KOČEVJSKE NOVICE

ALBINA HUBER

Albina Aibel se je rodila 23. februarja 1897 v Ljubljani. Tam se je poročila s Francetom Huberjem. Rodilo se jima je dvojje otrok: Božena in Mito.

Pred petdesetimi leti sta z možem kupila v Kočevju staro skladišče, ga obnovila in zgradila hišo ter odprla trgovino z železino. Oba sta bila prizadevna in varčna. Franc je bil vnet član Sokolskega društva, oba pa neomajna Slovenci.

Komaj sta se postavila na noge, se je začela vojna. Oba sta že v začetku podpirala Osvobodilno fronto in delovala v njej. Sin Mito je odšel v partizane in zdaj je upokojen major jugoslovanske vojne mornarice.

Po Mitovem odhodu v partizane so Italijani aretirali očeta, mater ter Boženo in jih zaprli. Ob italijanski kapitulaciji so se vrnili v Kočevje, a ne za dolgo. Kmalu so jih aretirali Nemci in odgnali vse tri v Salzburg, od koder so se ob koncu vojne srečno vrnili. Toda njihovega doma ni bilo več: vse je bilo uničeno in požgano. Vendar so njune pridne roke kmalu dom obnovile. Ljudje so ju občudovali, kako vse to zmoreta.

Maja 1952 je Franc Huber umrl in Huberjeva mama je ostala sama doma. Vedno smo jo videvali čilo in zdravo. V njeni hiši in okoli nje je bilo vselej vse pospravljeno. Razen tega je pridno delala v družbenih organizacijah, ZB NOV, pri Rdečem križu in SZDL. V znak priznanja za svoje delo je prejela bronasti, srebrni in zlati znak Rdečega križa, srebrni znak OF ter plaketo mesta Kočevje.

Zična ograja, dolga 2.700 m, obkroža vas Črni potok, vendar kljub temu divjad vdira na črnotpotoška polja in celo v vas. (Foto: Primc)

Ljudje za žično ograjo

Tako so se skušali zavarovati pred divjadjo, ki pa jih kljub ograji ogroža

Pri odcepu za Črni potok pri Livoldu v kočevski občini smo dohiteli šepajočega možakarja. Povabili smo ga v avto, on pa nam je med potjo povedal, da se piše Bruno Dogniani in da je prav iz Črnega potoka, vasi za žično ograjo, ki naj bi varovala črnotpotoška polja in sadovnjake pred divjadjo. Pokazal nam je glavno ograjo, ki je iz pletene žice, v smeri proti Zajčjemu polju pa je bila ponekod še dodatna ograja iz bodeče žice.

Bruno, ki je po rodu Tirolec, je tudi lovec. Med ogledovanjem ograje je povedal, da je visoka dva metra, dolga 2.700 m in da popolnoma obkroža vasico in polja. Videli pa smo, da je ponekod, na primer pri vaškem pazenu, ograja gotovo še višja. Na več krajih je bila strgana.

„Srne, jeleni, lisice, kragulji in celo medvedi prihajajo kljub ograji v vas. Nekatera divjad ograjo preskoči, druga se zaletuje vanjo in jo trga oziroma zviija in dela v njej luknje, nekatera jo pa prepleza.“ je povedal Bruno in za trdil, da je bil medved tri tedne pred našim obiskom na Dolin-

škovi hruški. Videl ga ni sicer nobeden, a na hruški so ostali zgovorni sledovi krepeljcev, ki jih je lahko pustil le kosmatinec.

Šlavka Mihelič je povedala, da so Berti Vončina jeleni požrli vsa peso,

ni ena ni ostala. Divjad požre vse, nekaj pa tudi pohodi. Srne so prišle celo na njen vrteček ob hiši, ki je še posebej ograjen z leseno ograjo in v katerem ima solato in drugo zelenjavo.

„Čprav smo ograjeni, se ne izplača nič pridelovati, saj je vsako delo zaman.“ je zatrjila Miheličeva.

Albert Jaklič, ki je tudi lovec, je povedal, da stoji ograja že okoli 7 let. Gojitevno lovišče ZKGP je takrat plačalo žično ograjo, kar je veljalo okoli 10.000 din, vaščani pa so jo s prostovoljnim delom postavili. Takrat so sklenili pogodbo, da lovišče zaradi te pomoči ne bo plačevalo 10 let morebitne škode po divjadi na črnotpotoških njivah in sadovnjakih. Ograjo je težko vzdrževati, ker se vanjo neprestano zaletava divjad in jo trga ter ruši. Divjad je preštivil na in ljudje oziroma njihova polja in vrtovi niso varni pred njo niti za ograjo. Seveda si marsikateri srna ali jelen ob trku z ograjo zlomi tilnik in potem konča običajno na medvedjem mrhovišču.

Na vprašanje, zakaj divjad ne dela škode na površinah ZKGP, so Črnotpotočani povedali, da tiste površine pač niso obdelane. Divjad pa tudi razloči, kaj je bolj okusno in kaj slabše. Tako pusti pri miru travo ZKGP in gre na zasebne njive nad peso, solato, fižol, krompir in drugo.

Vas Črni potok je razmeroma blizu Kočevja. Sodi h krajevni skupnosti Livold, se pravi tistim redkim KS v občini Kočevje, ki se ponajša kot razvite, čeprav v resnici tudi niso. Se slabše pa je v bolj oddaljenih KS, kjer kmetje opuščajo kmetovanje, kjer propadajo cele vasi, ker bežijo ljudje pred divjadjo in revščino v mesta.

J. PRIMC

ŠE DOLŽNIKI KUMROVCA

Za dom borcev in mladine v Kumrovcu iz kočevske občine dolgujejo prispevke še štiri večje delovne organizacije (Kovinar, Avto, LK, Komunala), ki pa so obljubile, da bodo obveznost v kratkem poravnale. Med dolžniki je še nekaj manjših delovnih organizacij.

Med divjadjo, ki dela največ škode na črnotpotoških njivah in v sadovnjakih, so razen jelenov in srn še medvedje (zgoraj) in lisice (spodaj), tako vsaj povedo domačini. (Foto: Primc)

Kako soliti in dimiti, da bodo dobre klobase

Nekaj nasvetov mesarskega mojstra

Sezona klanja prašičev na podeželju in v mestu se je pričela. Marsikdo bi si rad napravil dobre salame in klobase, toda večkrat se zgodi, da se meso in mesni izdelki zaradi različnih vzrokov pokvarijo. Obiskali smo Ivana Lampeta, mesarskega mojstra iz Kočevja, in ga vprašali, kaj svetuje izdelovalcem mesnih izdelkov. Dejal je:

„Najprej bi opozoril izdelovalce domačih salam in klobas, da je pravilno soljenje zelo pomembno za ohranitev mesa in izboljšanje njegove kakovosti. Če solimo premalo, je izdelek sicer okusnejši, toda njegova trajnost je krajša. Če solimo preveč, pa je izdelek trajnejši, toda škodljiv človeškemu organizmu. V mesno testo za salame damo od 2 do 2,5 kg soli na 100 kg, za kranjske klobase od 1,5 do 2 kg soli, v meso za dimljenje pa od 2,5 do 3 kg soli na 100 kg. Če želimo dobiti prijeten vonj, dodajamo dišave in začimbe, kot so lovirov list, česen, cel poper, brinove jagode.

Zelo pomembno je tudi pravilno dimljenje oz. sušenje mesnih izdelkov. Še tako dobra masa se bo pokvarila, če ne bo pravilno sušena.

Najnevarnejše so spremembe vremena. Temperatura dima mora biti skladna s temperaturo vremena in vremenskih

Ivan Lampe je znan tudi kot organizator kočevskih salamjadi. Upamo, da bodo njegovi nasveti koristili marsikomu, ki sam izdeluje mesne izdelke.

razmer. Tako je treba v času vedrih, sončnih dni prekatovati na slabem ognju in z močnejšim dimom (najboljša so bukova drva), medtem ko pri oblačnem in hladnem vremenu prekajujemo pri močnejšem ognju z manj dima.

Seveda pa ni nič manj pomembno tudi shranjevanje. Najprimernejše so kleti in drugi hladni prostori.“

J. PRIMC

Dva predloga

Poskrbeti za odvoz večjih smeti in za boljši televizijski sprejem

Stanovalci Kidričeve ulice v Kočevju so sklenili, da bodo naslovlili na svojo krajevno skupnost dva predloga, ki sta pomembna za vse mesto.

Prvi se nanaša na ureditev odvoza velikih „smeti“ oziroma kosov. Zdad namreč starega pohištva, štedilnikov, velike embalaže itd. nihče ne pobira. Zato nekateri vozijo vse to v bližnje gozdove ali mečajo v Rinžo in onesnažujejo naravo; drugi jih trpajo v smetnjake, ki so namenjeni le manjšim smetem, spet tretji pa jih puščajo po skupnih prostorih v stanovanjskih blokih. Verjetno bi moral pri zbiranju koristnih odpadkov (železa, stekla, papirja, krp) sodelovati tudi DINOS.

Drugi predlog pa se nanaša na ureditev boljšega televizijskega sprejema oziroma sprejema drugega programa TV. Ponekod so to začele urejevati že manjše krajevne skupnosti (na primer Ortnek) ali imajo že urejeno (Sodražica), prav pa bi bilo tudi, da bi to storila KS Kočevje v sodelovanju z okoliškimi KS in seveda z RTV.

REKLAMA ZA TRIM

Mladinci in člani krajevne skupnosti Mozelj v kočevski občini so postavili dve reklamni tabli za TRIM stezi v Mozlju. Najlepše se zahvaljujejo delavcem kolektiva IFAS Kočevje, ki so brezplačno izdelali obe tabli.

V. I.

Ker odvoz izrabljenih predmetov in embalaže ni rešen, prihaja v Kočevju do takih prizorov, za katere pa le niso vedno in izključno krivi samo stanovalci. (Foto: Primc)

Kotiček pobratenih

TOČKE ZA SODELOVANJE

Na nedavnih razgovorih o nadaljnjem sodelovanju med pobratenimi krajevni skupnostmi Prokuplje in Kočevje, pa tudi med obema občinama so bili sprejeti naslednji sklepi:

Okrepiti je treba sodelovanje na kulturno-prosvetnem, zdravstvenem in telesnokulturnem področju. Okrepiti in utrjevati je treba sodelovanje na gospodarskem področju, zato bosta obe strani izdelali gospodarske analize občin, v katerih bodo prikazane možnosti nadaljnje razvoja teh odnosov. Krepiti je treba sodelovanje z organizacijami borcev, sindikatov in z muzeji. Pogostejše bodo izmenjave stališč, pogostejši medsebojni obiski, katerih cilj je utrjevanje medsebojnih odnosov.

Obe strani bosta pripravili predloge za razvoj in utrjevanje

odnosov ter izmenjali delegacije, ki se bodo pogovorile o vseh teh vprašanjih. Prek organizacije ZSM bodo organizirali skupno mladinsko akcijo za pomoč Krajevcu.

ZBIRAJO ZA SPOMENIK

Na nedavni svečani seji v počastitev osvoboditve mesta Prokuplje je bil izglasovan odlok o ustanovitvi sklada za zgraditev partizanske grobnice v Prokuplju. Tudi kočevska delegacija je pozdravila ta ukrep in obljubila, da bo naše mesto prispevalo svoj delež za zgraditev tega objekta. Prvi prispevek 1.000 din je prispevalo AMD Kočevje.

Lovec pod medvedom

Polde Vidmar praznoval 70-letnico

Lovec Polde Vidmar iz Šalke vasi pri Kočevju je 11. novembra obhajal sedemdesetletnico. Rodil se je v Kočevju, kjer je dokončal osnovno šolo, zatem pa je tri leta v rudniku kopal premog. Počutil se je kot jetnik. Zato si je našel delo drugje.

Ko je odslužil vojaščino, se je zaposlil v Kočevju pri Čehu Horaku. Gradil je novo tekstilno tovarno. Zaslužil je komaj tristo dinarjev na mesec, delal pa je po dvanajst ur na dan. Tedaj delavci še za kilo kruha niso zaslužili na uro. Najbolj je Vidmarju ugajalo v tekstilni

tovarni; tam je bil zaposlen kar 24 let, dokler ni šel l. 1961 v pokoj.

Med vojno je šel dvakrat v partizane, dvakrat so ga Nemci ujeli. Ker je znal nemško, so ga obakrat izpustili.

Leta 1946 je bil med ustanovitelji lovske družine Kočevje, nato pa osem let pozneje, ko se je družina razdelila, je bil med ustanovitelji LD Mala gora. Nestetokrat je prehodil njeno lepo lovišče podolž in počez in užival v lepi naravi. Najraje je čakal lisice, ki jim je tudi nastavljal pasti.

Za seboj ima veliko lepih, a tudi pretresljivih lovskih doživetij in kdove kolik jih je še pred njim, zakaj naš jubilarnt je še vedno čil in zdrav. Prisluhnimo dvema njegovima spominoma:

„Nekoč sem se odločil, da bom šel čakati prašiče. Bilo je lepo in toplo jesensko popoldne. Ves razgret sem pod večer splezal na visoko, košato smreko, kjer je bilo že ostarelo lovsko gnezdo. Bil sem prepoten, zato sem slekel vse, razen spodnjih hlač, osušil perilo in čakal. Na rogovi sem imel obešeno puško. Nerodno sem se zavihel in puška je zdrsnila nizdol po deblu. V trenutku je počil strel in krogla je švignila mimo mene v nebo, da bi se od strahu kmalu zvalil na tla. Kaj bi si mislila žena, če bi me našli nagega in mrtvega? Po nedolžnem bi me obdolžila še česa grdega ...

Leta 1961 sem za Šalko vasjo čakal lisice. Zadržal sem se v

Polde Vidmar. (Foto: T. Ožbolt)

noč. Svetlikala se je že večernica, pasji lajež v vasi je bil potihnil in gozd je zaživel nočno življenje, ko sem krenil proti domu. Še petsto metrov sem imel do vasi, ko sem pred seboj zagledal postavno senco. Ko sem prišel bliže, sem na temnem obrazu opazil bele zobe; bilo je videti kot prava smrt. Prestrašil sem se, vendar sem odpel puško in napel petelina, a je bilo že prepozno! Pošast je planila name in me grozovito mahnila. Padel sem na tla, pošast pa me je obdelovala, grizla in valjala. Sam ne vem, kako mi je uspelo sprožiti puško. Ko je pod zverjo počilo, jo je kar vrglo z mene. V smrtni grozi je zarjula in hušnila v goščavo.

Bliskovito sem se pobral in nabil puško, čeprav mi je iz ranjene roke lila kri. Zmeden sem dospel do Šalke vasi in planil v Teršičevo gostilno. Stari

gostilničar Nikola je ostrmel.

– Ma šta je, Polde?

– Medved me je.

– Kako, medved? Daj rakiju! je hitro ukazal nekemu rano. mi nato z žganjem izpral rano. Ko sem se malce pomiril, smo ugotovili, da je puškina cev na koncu razširjena, zakaj pri padcu pod medveda se je zarila v zemljo. Ko sem sprožil, se je razprla. Še sreča, da je ni razne-

slo. Domov sem prišel kot „bradka martra“. Zena mi je sprala rano, nato pa me je odpravila v ambulantno. Od tam me je zdravnik dr. Janez Klun nemudoma odpravil v Ljubljano. Zdravnik in dve sestri so imeli celo uro opravka z mojimi ranami. Naredili so mi 22 šivov.

Zelja vseh, ki Poldeta Vidmar dolgo zahajal v lovske revije. TONE OŽBOLT

Z Romi se da delati!

Ponekod z razumevanjem zaposlujejo tudi Rome — V Komunalnem podjetju delajo štirje že vrsto let

Računajo, da je v trebanjski občini 145 Romov. Zadržujejo se v okolici Male Loke, Velikega Gabra, Dobriča, Mokronoga in Račjega Sela (Hudeje). Programi občinske skupnosti socialnega varstva za naslednje obdobje se lotevajo tudi tega vprašanja.

Seveda ne manjka stališč o tem že iz predhodnega obdobja. Občinska skupščina je npr. sprejela svoja stališča že leta 1972. O tem smo se pogovarjali s socialno delavko Anico Miklič in nekaterimi delavci v Komunalnem podjetju, ki, kot kaže, zaposluje še največ Romov. Splošni vtis je, da je mogoče priti do uspehov samo, če se vključijo vsi dejavniki. Ključno vprašanje je predvsem razselitev taborov. Še vedno imajo največje težave s tistimi Romi, ki so na Račjem selu.

Dane Kranjc: „Ne podcenjujemo in ne omalovažujemo jih, na delovnem mestu so vsi delavci enaki.“

Kot pravi Anica Miklič, je velika škoda, ker se otroci ne šolajo redno. Za to bi bil potreben poseben oddelek, pa v preteklosti zanj ni bilo ne prostora niti učitelja, pa tudi ne dovolj denarja. Če bi hoteli, da bi romskim otrokom taka šola kaj hasnila, ugotavljajo pri socialni službi, bi jih morali nekako vključiti že v predšolsko varstvo, saj dostikrat otroci še slovensko ne znajo. Tudi za to bi potrebovali posebnega vzgojnega delavca.

„Ljudje dostikrat očitajo, da socialna služba daje Romom le potuho,“ govori o svojem delu Anica Miklič. To seveda ni res. Pri dodeljevanju denarnih pomoči se ravna po istih merilih kot pri ostalih občanih: samo nesposobnim za delo. Otroški dodatek prejemajo le otroci zaposlenih Romov; tisti, ki ne hodijo v šolo, ne dobivajo dodatka kot kmečki otroci.

Tudi zaposlovanje Romov ni prepuščeno zgolj naključju. Občinska skupščina je leta 1972 delovne organizacije opozorila, naj zaposlujejo tudi Rome. Da je v tem

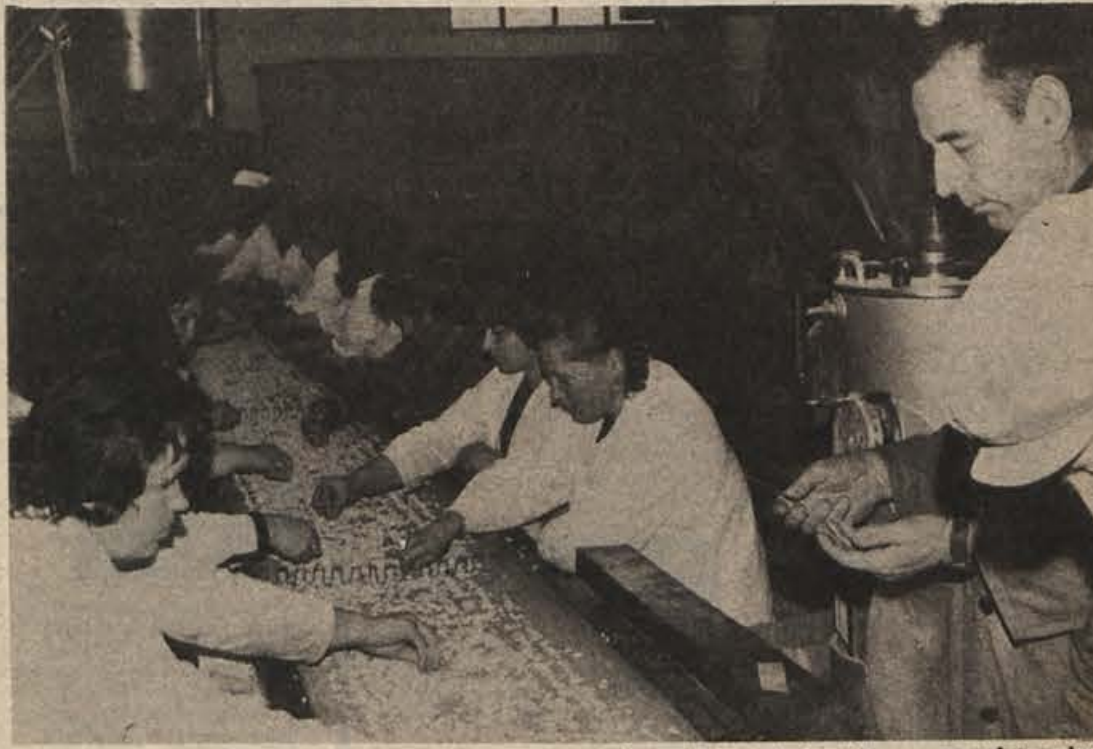
Kot je dejal direktor Stane Kolenc, jim je podjetje omogočilo posojilo, pomagali so tudi s prevozi in pri nekaterih drugih delih. Elektrike distribucijsko podjetje ni hotelo priključiti, dokler Komunala za to ni izdala naročilnice, kar sedaj Romi odplačujejo. V trebanjskem Komunalnem podjetju opazuje, da največjo zgago delajo predvsem nezaposleni. Leti nadlegujejo zaposlene Rome predvsem na plačilni dan. To je še tem težje, ker gre za delo na prostem na velikem delu občine.

A. ŽELEZNIK

ZMANJKALO DENARJA ODKUP NE ZAOSTAJA ZA LANSKIM

Gasilci v Ornuški vasi so minuli teden pozidali že nadstropje na svoj dom. Les za ostrešje bodo še nekako zbrali med občani na svojem območju, denarja pa ni za okna in druga zaključna dela. Menijo, da bi potrebovali še 20 tisočakov, vendar ne vedo, kam bi se obrnili, ker so že tudi brizgalno in avtomobil v glavnem nabavili s pomočjo prispevkov vaščanov.

Na območju kmetijskogospodarskega odbora Mirna — Šentrupert odkup krompirja bistveno ne zaostaja za količinami, ki so jih odkupili ob ugodnejši lanskimi letini. Lani so odkupili 600 ton krompirja, sedaj pa je odkup že tudi narasel na 550 ton. Za to je treba seveda vložiti več truda pri samem odkupovanju.

Večina naprav v mirenski Kolinski, TOZD za predelavo krompirja, stoji, ker tržne razmere letos niso naklonjene predelavi krompirja. Draga oprema ne more služiti namenu, delavci pa imajo vseeno dovolj dela s prebiranjem filoža (na sliki) državnih rezerv. Socialna varnost jim je tako zagotovljena; doslej zaradi negotovosti še nihče ni zapustil kolektiva. (Foto: Železnik)

Kje v predalu?

Do roka je v trebanjski občini podpisalo družbeni pakt o enotnih osnovah kadrovske politike le dvoja kolektiva: Trimo in mokronoga Iskra! Dogovor ni le na papirju. Z njim naj bi se vpraševali o ljudeh, ki opravljajo pomembne družbene dolžnosti. Z njim hočejo razviti demokratično postavljanje najboljših delavcev na sveto mesto. Stvari ne bi smeli več reševati zgolj sproti, temveč za leto in vrsto let naprej. V delovnih organizacijah bi bilo treba preveriti usposobljenost, oblikovati kadrovske službe, enkrat na leto naj bi v kolektivih preverili samopravnostne akte, ki vplivajo na kadrovske politike. Gre tudi za ustrezno uveljavljanje novih delavcev, pravilno izvajanje reelekcije, de-vecem naj bi bilo omogočeno splošno in družbeno-ekonomsko izobraževanje. Pogovorjeno je tudi, kako je denarjem za izobraževanje. Konec bi moralo biti tudi pridobivanje tujih delavcev s preplačevanjem. To je le nekaj nalog, pri katerih bi se morali po dogovorjenih načelih ravnati vsi v občini. Občinska skupščina naj bi dogovor obravnavala na zborih. O tem „dolgu“ so bili na posvetovanju opozorjeni tudi predsedniki sindikalnih organizacij, ki morajo pogledati, kakaj podpisanih dogovorov ni nazaj.

A. Ž.

ČATEZ: VEČJI GASILSKI ĐOM

4. novembra so čateški gasilci zabetonirali ploščo na dozi-danem delu doma. Garaža bo bo-velej lahko tri metre daljša, pridobili bi lahko tudi dve sobi-či. Vsa dela opravijo sami. Mali denar je ustrežen, dokler niso na-velili raznega orodja in avto-denar za gradbeni material so-orali od izkupička pri zabavah.

Upokojenci so povezani

Trebanjsko društvo šteje že 340 članov — Po novem bodo imeli tudi občinsko zvezo

Trebanjski upokojenci se bo-šo sestali na občnem zboru v medeljo dopoldne. Upokojeni-lobiki upravitelj Pavle Japelj, predseduje društvu že peto leto. Kdor bi mislil, da v takem dru-štvu ne more biti veliko dela, se-moči. Vsa dejavnost namreč ni-

Pavle Japelj: „Sodelovanje dru-štev v okviru Dolenjske je do-

so le uradne ure, ki jih vzdržuje-jo v svojem koticu ob četrtkih dopoldne v kleti bloka v Ulici-četoja Slaka. „Ne manjka po-zi-vov a te ali one strani, z občine-ali od drugod. Živimo od tega, kar nam odmerjajo odstotki pri-

TREBANJSKE NOVICE

Delegat ne sme biti le številka

V Trebnjem so izmenjali izkušnje delegati in namestniki za zbor republiške skupščine — Doslej bili preveč prepuščeni sami sebi

Trebanjska občina ima za zbor združenega dela republiške skupščine 20 delegatov in namestnike za šest področij, za zbor občin pa imajo šest delegatov. Na pobudo občinske konference SZDL in tajništva občinske skupščine so se sestali 5. novembra na posvetovanju o dosedanjih izkušnjah in napotkih za bodoče delo.

Trebanjska občinska skupščina je na zadnji seji sprejela dve stališči, za katera se bodo morali zavzeti tudi delegati v republiški skupščini. Gre za odpravo pologa pri gradnji objektov, ki se financirajo iz samopriskpeva, in za podporo novi zakonodaji o manj razvitih, kjer naj bodo vključena tudi določila o solidarnosti.

Jezni na cesto...

Hrastovičane duši vse večji promet skozi vas

Vaščani Hrastovice se že lep čas jezijo na jamasto cesto, ki jih povezuje z občino. Negodovanje je zadnje čase vse večje. Besedo o tej cesti (Puščava do meje s sevniško občino) je na zadnji seji občinskega komunalnega sklada povzel tudi Ivan Vovk, ki je sicer vodja proizvodnega okoliša Mirna — Šentrupert pri trebanjski Kmetijski zadrugi.

„Ves promet, posebno težki tovornjaki z železom iz Zenice za krmeljsko Metalno, vozijo tod namesto skozi Mokronog. Pred šestimi uro zjutraj peljejo skozi kraj štirje avtobusi. Na dan mrtvih je skozi kraj samo do 8. ure peljalo 150 avtomobilov,“ pripoveduje Vovk. V Hrastovici ne vidijo pravega sorazmerja glede skrbi za njihove ceste in druge. Za kontrolo tega ali cestarjem navozijo dejansko toliko gramoz, kot izkazuje Komunalno podjetje Trebnje, predlagajo nadzor, ki bi ga brez posebnih težav lahko opravil kdo iz krajevne skupnosti.

Pri Komunalnem podjetju v Trebnjem imajo podatke o tem, koliko gramoz se pripeljalo na posamezno cesto za sleherni mesec. Direktor Stane Kolenc pravi, da je bila cesta od Komarja do Jesenic, ko so jo prevzeli od krajevne skupnosti, v izredno slabem stanju. Da so jo usposobili kolikor toliko, je bilo treba do pokopališča navoziti mnogo gramoz, da se je kaj poznalo. Aprila je bilo napeljano na to cesto 45 kubčnih metrov peska, maja 32, junija 64, julija 16, avgusta 25, septembra 60 in oktobra 6. Na cesto Puščava (konec asfalta) — Hrastovica — občinska meja so navozili februarja 60 kubikov, marca 3, aprila 24, maja 28, junija 9, julija nič, avgusta 20, septembra 15 in oktobra 26.

ostali delegati. Na posvetovanju so menili, naj bi predstavniki občine obiskali nekatero slovensko občino, ki se že pohvalijo z delovanjem informacijskih dokumentacijskih centrov. Nekatero delegacijo, npr. za prosveto in kulturo v pokrajini, ki ima sicer sedež v Črnomlju, izmenjuje kraje, kjer proučujejo skupščinska gradiva, ob tem pa vedno najdejo tudi kakšen način za seznanjanje s krajem. Na zadnjem sestanku te delegacije v Trebnjem so si ogledali nekatero zanimivost tabora likovnih samorastnikov.

Namestniki delegacij so opozorili, da ne prejemajo gradiva, zato ne morejo biti na tekočem. Ker je v preteklosti vrsta sklicev v skupščini imela težave s sklepčnostjo, se zavzemajo tudi za večjo odgovornost delegatov. Zavzemajo se vrh tega za medsebojno obveščanje delegatov, kadar gre za posebno pobudo v posamezni skupini.

A. ŽELEZNIK

NISO ZA ZGLED

V občini je nekaj mladinskih organizacij, ki po dejavnosti občutno zaostajajo za drugimi. Takšne organizacije imajo v nekdanjem mokronoškem Rogu, Labodu (Tip-Top), med organizacijami v krajevnih skupnostih pa najbolj zaostajajo na Mirni, Šentilovrencu, Trebnjem in Mokronogu. Kritika ne velja le mladim, temveč tudi tistim, ki naj bi tem organizacijam pomagali najti zanimivejšo vsebino dela, predvsem pa pomoč.

KUPCI ŽE ZAGOTOVLJENI

V novem bloku, ki ga gradi stanovanjska skupnost na Mirni, bo na voljo 25 stanovanj. Blok bo premo-gel 1.153 m² stanovanjske površine. Kupci so v glavnem že znani, vseeno pa še ni prišlo do sklepanja kupoprodajnih pogodb, ker je trenutno največja ovira 50 odst. polog.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 13. novembra – Stanislav Petek, 14. novembra – Lovrenc Sobota, 15. novembra – Leopold Nedelja, 16. novembra – Otmir Ponedeljek, 17. novembra – Elizabeta Torek, 18. novembra – Roman Sreda, 19. novembra – Izak Četrtek, 20. novembra – Edmund

LUNINE MENE

18. novembra ob 23.28 – ščip

KINIO

BRESTANICA: 15. in 16. 11. ameriški barvni film Mož, ki je ljubil Cat Dancine.

BREŽICE: 14. in 15. 11. špansko-italijanski barvni film Texas dzo, 16. in 17. 11. francoski barvni film Varuj se prijatelj, 18. in 19. 11. ameriški barvni film S. B. zapira krog.

ČRNOMELJ: 14. 11. ameriški barvni film Karate Jones, 16. 11.

italijanski barvni film Tedeum, 19. 11. ameriški barvni film Emigrant, KOSTANJEVICA: 16. 11. italijanski barvni film Danes meni, jutri tebi.

KRŠKO: 15. in 16. 11. ameriški film Ropar, ki je prišel zvečer, 19. 11. ameriški film Človek, imenovan "Poldan".

METLIKA: Od 13. do 17. 11. ameriški barvni film Veliki Getsbi, Od 14. do 16. 11. ameriški barvni film Policijska značka 373, 19. in 20. 11. ameriški barvni film Veliki valček.

MIRNA: 15. in 16. 11. film Kraljica za tisoč noči.

NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 14. do 16. italijanski barvni film Karambol, 17. 11. domači barvni film Črno dekle, Od 18. do 27. 11. domači barvni film Doktor Mladen, 18. 11. klavirski koncert Irena Smorodin.

RIBNICA: 15. in 16. 11. italijanski barvni film Pustolovca v zraku, SEVNICA: 15. in 16. 11. ameriški film Veliki valček, 19. 11. ameriški film Tom Sawyer.

TREBNJE: 15. in 16. 11. ameriški barvni kavbojski film Dock Holyday, 19. 11. češka drama Ljubezen ene plavalaske.

arov) v Novi gori k.o. Prečna. Dovož možen z vsemi vozili, elektrika v bližini, ter travnik pri Prečni (Ključ), velik 2 ha. Cena po dogovoru. Rozalija Šmalc, Zalag 6, Novo mesto.

PARCELO (35 arov) prodam. Sončna lega, lep razgled, dovoz z avtomobilom. Leži 7 km od Krškega. Informacije 15. in 16. novembra pri Babniku, Spodnja Pohanca 35 a (Čela).

RAZNO

POROČNI PRSTANI! – Ste v zadregi, kaj bi kupili za trajno darilo? Stopite k Otmarju Zidariču, zlatarju v Ljubljani, Gospodska 5 (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

UPOKOJENEC z lastnim stanovanjem želi zaradi skupnega življenja spoznati žensko do 45 let, zaposleno ali upokojeno. Ponudbe pod šifro „skupno življenje“ pošljite na upravo lista.

PREJSNI TOREK okrog 19. ure sem pred kavarno Metropol izgubila majhno črno denarnico z več ključi. Poštenega najditelja prosim, naj jo proti nagradi vrne na naslov: Vlasta Krhin Smarjeta 35.

OBVESTILA

IZDELUJEM vse vrste rolet, izvršim montažo in vsa popravila. Cene ugodne, dobavni rok po dogovoru. Naročite jih lahko pri Lojzetu Medletu, Zabja vas 47 (pri transformatorju), Novo mesto.

KLUB ZA VZREJO ŠPORTNIH IN SLUŽBENIH PSOV NOVO MESTO PRIREJA III. MEDKLUBSKO SREČANJE SOLARNIH PSOV 16. NOVEMBRA 1975 NA STADIONU BRATSTVA IN ENOTNOSTI V NOVEM MESTU. Pričetek tekmovanja ob 9. uri. Tekmovanje se bo izvajalo po mednarodnem programu; a) vaje poslušnosti, b) naperi in obramba. Ljubitelji psov, vabljeni!

DOM FRATA vabi v soboto, 19. in 20. novembra na **MARTINOVANJE S PLESOM**. VABLJENI!

PREKLICI

PODPISANA ANTONIJA MAVSER, Uršna sela, prepovedujem vožnjo, hojo ter odmetavanje odpadkov na moje parcele.

JOŽE KRŠTINC, posestnik iz Dragomlje vasi št. 15, prepovedujem vsako pašo in sprehanje kokoši, kakor tudi ostale perutnine po mojem vrtu in dvorišču v Dragomljici vasi. Kdor tega preklca ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ČESTITKE

DRAGEMU možu STANETU JURŠICU iz Ajbaha v Nemčiji za praznik vse lepo in veliko zdravja želi žena Majda, sinova Igor in Andrej ter sestra Mici z družino. LJUBIMA očetu in mami FRANCE TU in ELIZABETI KOCMUT iz Jurke vasi za njuno 25-letnico skupnega življenja želijo, da bi bila vedno tako dobra in zdrava, sin Slavko z družino, hčerka Rezka z možem Jožetom, sinovi Stane, Edo in Ludvik, hčerki Jožica in Anica, posebno pa vnukinji Nataška in Slavica.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, brata, strica in svaka

ALOJZA LUKŠETA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence ter cvetje in ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo GD Lakovnice, tov. Sušteršiču za poslovljni govor, pevcev za žalostinke, splošni bolnici Novo mesto, GD Stranska vas in Smihel, SVP Novo mesto, služteljcem VESS in duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, hčerka Slavi, sestre in drugo sorodstvo

Za vedno nas je zapustila naša ljubljena mama in stara mama

IVANKA ŠKRABEC iz Bregov pri Krškem

Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje, in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih.

Žalujoči: otroci Vera, Elka, Ivanka, Franci in Marica z družinami ter drugo sorodstvo

Po dolgotrajni in mučni bolezni je dočrpela moja ljuba žena

MARIJA PUST iz Dol. Straže

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo med boleznijo obiskovali in ji pomagali. Posebno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremlili na njeni zadnji poti in za podarjene vence. Najlepa hvala tudi župniku iz Prečne za opravljeni pogrebni obred.

Žalujoči: mož Alojz in sorodniki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše sestre in tete

FRIDE JALEN

roj. HOEFFERLE iz Poljan pri Dol. Toplicah

se zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje, jo spremlili na zadnji poti ter darovali vence in cvetje. Posebna zahvala zdravniškemu in strožnemu osebju ginekološkega oddelka novomeške bolnišnice in onkološkemu inštitutu v Ljubljani za lajšanje bolečin v času njene bolezni. Hvala tudi župniku Romanu Kavčiču in Ivanu Grilu za obred in poslovljne besede.

VSI NJENI!

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in boleči izgubi našega ljubelega moža, ata, zeta in starega ata

FRANCETA CESARJA

Golobinek 22 pri Mirni peči

ki ga bomo ohranili v trajnem spominu, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, zdravnikom, govornikom, pevskemu zboru, godbi, vojski, ZB, podjetju Krka, gostinskemu podjetju Metropol za podarjene vence ter vsem, ki so nam izrekli sožalje in vsem, ki so z nami sočustvovali. Vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti še enkrat hvala.

Žalujoči: žena Stanka, sin Darko, hčerka Danica z družino, Mariči z malo Darkico in Romančkom, tašča in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V neizmerni žalosti nas je po hudem trpljenju za vedno zapustil naš dobi mož, ata, stari ata, brat in stric

FRANC JAKELJ

železniški upokojenec iz Prečne

v starosti 61 let. Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste mu poklonili vence in cvetje, nam izrekli sožalje in pokojnika v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Zahvaljujemo se železniškemu podjetju Novo mesto, kolektivno tovarne Novotek, podjetnici SDK in LB-podružnica Novo mesto, Pekarni, Gasilskemu društvu Prečna, zdravniškemu osebju internega oddelka bolnice, posebno dr. Starcu za dolgotrajno zdravljenje, sosedom Pečaričevim, Parkljevim in Cesarjevim za pomoč in v težkih trenutkih ter župniku za opravljeni obred. Vsem iskrena hvala.

Žalujoči: žena Marija, sin Franci, hčerki Milena in Danica z družinama ter drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnemelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Senica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Rta Bačer, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primec, Jože Spilchal (urednik priloge), Jožica Tepepy, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun št. 52100-620-107-32000-009-8-9.

UGLASSI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Za vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vsako drugo oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/1-1) od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 21-227. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavbni filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ISČEM natakario za strežbo v gostilni. Stanovanje in hrana preskrbljena, plača po dogovoru. Gostilna Majolka, Krško, telefon (068) 71-345.

TAKOJ ZAPOSILIM kolarskega ali mizarkega pomočnika. Kolarstvo Medic, Irča vas 7, Novo mesto.

SLUŽBO IŠČE

ISČEM zaposlitev, po možnosti v gostilni, pazim tudi na otroke. Stanovanja nimam. Slavica Nikolič. Mirna peč 16.

STANOVANJA

ZDOMCI! Prodajam za gotovino enosobno stanovanje (28 m²) v Ljubljani v Šiški. Ponudbe: Pri Maksu, Novo mesto, Lobetova 4.

SAMSKEMU oddam opremljeno, centralno ogrevano sobo s sooporabo kopalnice. Cesta herojev 33/a.

MLAD PAR brez otrok išče stanovanje. Davorin Kugler, Srma pot 2, Novo mesto, telefon 22-163 od 8. do 12. ure.

USLUZBENEC vzame takoj v najem garsonjero ali enosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici za nedoločen čas. Naslov v upravi lista.

SPREJMEM na stanovanje dve dekletki. Naslov v upravi lista (2722/75).

PRODAM

PRODAM diatonično harmoniko, tritonsko, trikrat glašeno. Sandi Zore, Bogneča vas, 68231 Trebelno.

SINGER čevljarški šivalni stroj na električni pogon ugodno prodam. Naslov v upravi lista (2666/75).

PRODAM dnevno sobo, Miro Mjtrovič, Zagrebška 8 a, Novo mesto.

PRODAM magnetofon Philips R 522. Anton Gorenc, Mirna vas 7, Mokronog.

PRODAM skoraj nov štedilnik na drva. Meglič, Šolska 14, Novo mesto.

PRODAM 3-vrstno diatonično harmoniko znamke Hohner. Cena ugodna. Peter Malnar, Črni potok 3 pri Kočevju.

PRODAM malo rabljen sod (1300 l) in kad (1400 l) za belo vino. Franc Malnarič, Krupa 15, 68333 Semič.

PRODAM plinsko peč Super ser in 10-kilogramsko jeklenko. Ogljed popolna. Bečirevič, Novo mesto, Zagrebška 4/a.

PO UGODNI ceni prodam spalnico. Gregorič, Trdinova 5 c, Novo mesto.

TAKOJ PRODAM dva jogija in peč na olje Emo 6. Zoran, Trdinova 5 c, Novo mesto.

UGODNO PRODAM plašč za no-sečnico. Telefon (068) 21-747.

PRODAM enosobno prikolico za traktor. Vprašajte po telefonu 21-575.

LOVSKEGA TERIERJA, starega 4 leta, sledoglasen in dober jamar, prodajam po ugodni ceni. Petar Henigman, Dol. Toplice 66, 68350 Dol. Toplice.

PO UGODNI ceni prodam okoli 5000 kg repe. Ivan Jakše, Skerjanc 4, Novo mesto.

POCENI prodajam razne dele za NSU

RADIO LJUBLJANA

TELEVIZIJSKI SPORED

daja (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj) - 22.30 Miniature: Jožef Petkovšek, barvna oddaja (Lj)

CETRTEK, 20. NOVEDMBA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 10.35) (Bgd) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd) - 17.30 Knjiga, barvna oddaja iz zagrebške serije Bistrootki (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 Tretji svetovni mir - 9. del (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Bitka za ranjence - barvna nadaljevalka TV Zagreb (Lj) - 20.50 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.00 Cetrkovski razgledi: Bistri učenci (Lj) - 21.30 Po belih in črnih tipkah (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj)

PETEK, 21. NOVEDMBA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bgd) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 16.30) (Zg) - 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd) - 17.20 Pisani svet (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Pevski tabor - II. del barvne oddaje (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Svet, ki nas obdaja - barvna oddaja (Lj) - 18.55 Bivališča rastlin in živali - barvna oddaja (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.10 Lev pozimi - barvni film (Lj) - 22.15 625 (Lj) - 22.50 Mednarodno prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu (Lj)

SOBOTA, 22. NOVEDMBA: 9.30 TV v šoli (Bgd) - 10.35 TV v šoli (Zg) - 12.00 TV v šoli (do 12.45) (Sa) - 14.10 625 (Lj) - 14.30 Mednarodno prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu - prenos - 15.55 Nogomet Borac: Vojvodina - prenos (Sa) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Kako se je kalilo jezero - barvna serija (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.00 Zivljenje je lepo - barvna oddaja TV Beograd (Lj) - 20.30 Zagreb 75 - prenos festivala zabavnih melodij (Zg) - 21.45 Modra za vas, barvna oddaja (Lj) - 21.55 TV dnevnik (Lj) - 22.10 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 22.15 Kojak - serijski barvni film (Lj)

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden od 26. 10. 1975 do 31. 10. 1975 so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Ganc iz Jablanca - Mitjo, Martina Cizelj iz Dolene vasi - deklco, Marica Remuš iz Hrastine - dečka, Branka Beronja iz Brežice - dečka, Marija Bahčič iz Bučerce - dečka, Marija Jagodič iz Samobora - deklco, Anita Brumen iz Trnja - dečka, Marija Pili iz Celina - Mirjano, Vera Ristić iz Brežice - Igorja, Vida Spiler iz Jurklostra - deklco, Nežka Horvatić iz Mihalovca - Vesno. CESTITAMO!

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00. Pisan glasbeni spored od 23.00 do 8.00.

CETRTEK, 13. NOVEDMBA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Slovenska zborovska glasba iz dobe estnizma. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Ugana, pa vam zaigramo po želji. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Pavel Vitovec: Za načrtnejše gospodarjenje v zasebnih gozdovih. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Iz glasbenih zakladov. 14.40 Mehurčki. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.20 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 19.40 Minute za ansambel Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska komorna glasba od 1900 do danes. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Paleta popevk in pesniških ritmov.

PETEK, 14. NOVEDMBA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijanih poteh. 12.10 Revija orkestror in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Ferčej: Pomoč krmiljenju prvevnic. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši posllušalci čestitajo in pozdravljajo.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 16. NOVEDMBA: - 8.10 napoved programa in EPP - 8.45 tisoč in en nasvet - 10.55 po domače - 11.10 otrok in domača kuhinja - 11.20 EPP - 11.30 zanimivosti iz tehnike - 11.40 naš glasbov - 12.05 za vsakogar nekaj novo - 12.30 poročila - 12.50 čestitke in pozdravi naših posllušalcev - 13.30 zaključek programa

SREDA, 19. NOVEDMBA: - 8.00 EPP - 16.15 tisoč in en nasvet - 16.25 melodija za vas - 16.30 poročila - 16.40 športni glasbov - 16.50 po domače - 17.00 povedali ste nam... 17.15 iz dnevnika naših posllušalcev - 17.40 Poglejte naš vsakdanji (dimmnikar) - 17.57 na svidenje (pesem za slovo in napoved za soboto)

SOBOTA, 22. NOVEDMBA: - 8.00 zavrtno se! (napoved SV in EPP) - 16.10 smeh je znanost - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I. - 16.30 poročila - 16.35 prihodnji teden... - 16.40 EPP II. - 16.50 mini anketa - 16.58 na svidenje... (napoved za nedeljo)

15.45 „Vrtljak“. 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogledalo našega časa. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute za ansambel bratov Avsenik. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop-pops. 20.21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 15. NOVEDMBA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Glasba vam pripoveduje. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Stojan Vrabl: Problem botritisa na grozdju v letošnjem letu. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 18.15 Sobotni glasbeni omnibus. 19.40 Minute za ansambel Jožeta Privška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Radijski radar. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

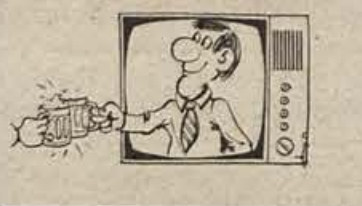
NEDELJA, 16. NOVEDMBA: 8.07 Radijska igra za otroke. 8.47 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomnite, tovariši... 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.30 Naši posllušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Nedeljsko popoldne. 17.50-18.26 Radijska igra. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT - studio Beograd. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 17. NOVEDMBA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Pet minut za novo pesmico in pozdravi za mlade risarje. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Dopoldanski komorni koncert. 12.30 Kmetijski nasveti - prof. Janez Mihelič: Problemi izobrazbe in v čebelarstvu. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši posllušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 17.20 Koncert po želijah posllušalcev. 18.20 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute za ansambel Fantje treh dolin. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 „Ti in opera“. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za ljubitelje jaza.

TOREK, 18. NOVEDMBA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol - glasbena šola Trbovlje. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Popevke brez besed. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jože Šilc: Premiki pri poljščinah v naslednji petletki. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Narava in človek. 18.05 V torek nasvidenje! 18.35 Lahke note. 19.40 Minute za

ansambel Slavka Znidaršiča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 22.20 Po sledih Bachovega priimka. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 19. NOVEDMBA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Za mlade radovedneže. 9.25 Zapijmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Urednikov dnevnik. 12.10 Opoldanski koncert lahke glasbe. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Milena Lekšan: Breskve v gosti sadnji. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Ob izviri ljudske glasbene umetnosti. 14.30 Naši posllušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto-vrtljak“. 17.20 Iz repertoarja Komornega zbora RTV Ljubljana. 18.05 Po poteh odločanja. 18.35 Instrumenti v ritmu. 19.40 Minute za ansambel Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Komorno glasbeni studio. 22.20 S festivalov jaza. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

RADIO BREŽICE

CETRTEK - 13. NOVEDMBA: 16.00-16.35 - Napoved programa. Povejmo na glas, Poročila. Nove plošče RTB - 16.35-16.45 - AKTUALNOST TEDNA - 16.45-17.00 - Obvestila in reklame - 17.00-18.00 - Glasbena oddaja Izbrali ste sami

SOBOTA - 15. NOVEDMBA: 16.00-16.20 - Za gram humorja in glasbe - 16.30-16.40 - Jugoton vam predstavlja - 16.40-17.00 - Sobotno kmamljanje - 17.00-17.30 - KRONIKA - Obvestila in reklame - Za naše najmlajše - 17.30-18.00 - Domače zabavne na valu 192 m

NEDELJA - 16. NOVEDMBA: 10.30-12.00 - Napoved programa - UVODNIKA radia Brežice - DOMAČE ZANIMIVOSTI - Za naše kmetovalce - Nedeljski magnetofonski zapis: Imeli smo toplice - Obvestila in reklame - Spored naših kinematografov - 12.00-15.00 - OBCANI CESTITAJO IN POZDRAVLJAJO

TOREK - 18. NOVEDMBA: 16.00-16.30 - Napoved programa - Iz produkcije RTV Ljubljana - Iz naše matične knjižnice - 16.30-17.00 - Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista - Sportni pregled - Obvestila in reklame - 17.00-18.00 - MLADI ZA MLADE

F.S. FINŽGAR

19

PREROKOVANA

„Nazaj, naj se zgodi kar koli,“ je bil nezavesten odgovor.

„Ali še hitreje ga je popravila in ugovarjala: „In Reka pa je konec, ne grem nazaj! Ne grem!“

Reka pa je šumela čez jez in Francka se je čudilo, da jo samo še ona poslušala in da samo še ona odgovarja na vprašanje: „Kam?“ Kaj se namenjajo zvezde, kaj se meni zanjo polje, prav ta njiva Golobova, ki jo je tolikokrat plela?

„Niti ena bilka se gane, niti pes v vasi ne zalaja in voda ni tiha, celo matere ni, ki bi zakli-“

„Kam, Francka?“ Le reka je šumela.

„Kakor da se bliža sum, da že vidi, kako poskakuje pena čez skale, kako ji valovi govorijo: Pridi, ko te nihče ne mara. „O Kriste!“ je izpregovorila Francka in pogledala na križ. Še huje je žemela. „Reka jo je razburila, da se je vsa stresla. Ali prepodila je drugo in tretjo in strah jo je gineval. Po nekaterih podružnicah je zavznilo dan. Francki je rastel pogum, zamislila se je in načrti za prihodnost so se ji križali v glavi.

Sama ni vedela, kako in kdaj je prišla na vrh. Obstala je. Izpod rute so ji tekale potne kaplje. Snela jo je, si otrla pot in si popravila lase. Daleč na vzhodnem nebesu se je že svitalo. Francka je sedla na sveženj in naslonila glavo na dlani. Še enkrat je pogledala v temno prihodnost. Kakor bi se bila šele sedaj jasno zavedela, kaj se je zgodilo, je začela ihteti.

Tisti hip pa se je zasvetila drobna lučka v smeri od Kozjega hriba. Francka je ni opazila, ko si je zakrivala obraz z rokami. Lučka pa se je neslišno bližala, dokler ni nekaj korakov od nje obstala.

Matičeva Lojza je šla k rani maši. Veliko, rdeče rezano knjigo, „Večno molitev“, je držala v levi- ci, izpod nje je visela na sredincem majhna svetilka, v desnici je držala molek. Ko je Lojza zaslišala ihtenje, se je ustavila. Mislija je prvi hip, da je kak otrok, ki je zašel v gozdu. Ali dne je bilo že toliko vrhu hriba, da je zapazila sključeno žensko, ki je sedela ob poti.

Lojza se ji je približala toliko, da je lučka že obvestila med dlani stisnjeno glavo Franckino. Lojza je ni spoznala. „Dobro jutro!“ je izpregovorila Lojza.

Francka se je vsa zganila in hitro dvignila glavo. Od solz orošene oči so zagledale pred sabo velik, megleno svetel kolobar; Lojze ni videla. Ali ta jo je v tem hipu spoznala.

Labod labod labod labod

z Kozjim hribom s priletno hčerjo živala v majhni kajži. Tam bo našla, je upala, usmiljeno srce, tam bo najbolj skrita; k maši bo hodila v sosednjo faro tako dolgo, da se Matija vrne z vojske.

Preden je zavila na pot v hribe, se je še enkrat ozrla na domačo vas in zaželela si je matrinega klica: „Francka, vrni se!“

Počasi je hodila. Ko jo je zakrilo grmovje, jo je postajal strah. Prva splašena ptička, ki je tik ob poti nočevala, jo je razburila, da se je vsa stresla. Ali prepodila je drugo in tretjo in strah jo je gineval. Po nekaterih podružnicah je zavznilo dan. Francki je rastel pogum, zamislila se je in načrti za prihodnost so se ji križali v glavi.

Sama ni vedela, kako in kdaj je prišla na vrh. Obstala je. Izpod rute so ji tekale potne kaplje. Snela jo je, si otrla pot in si popravila lase. Daleč na vzhodnem nebesu se je že svitalo. Francka je sedla na sveženj in naslonila glavo na dlani. Še enkrat je pogledala v temno prihodnost. Kakor bi se bila šele sedaj jasno zavedela, kaj se je zgodilo, je začela ihteti.

Tisti hip pa se je zasvetila drobna lučka v smeri od Kozjega hriba. Francka je ni opazila, ko si je zakrivala obraz z rokami. Lučka pa se je neslišno bližala, dokler ni nekaj korakov od nje obstala.

Matičeva Lojza je šla k rani maši. Veliko, rdeče rezano knjigo, „Večno molitev“, je držala v levi- ci, izpod nje je visela na sredincem majhna svetilka, v desnici je držala molek. Ko je Lojza zaslišala ihtenje, se je ustavila. Mislija je prvi hip, da je kak otrok, ki je zašel v gozdu. Ali dne je bilo že toliko vrhu hriba, da je zapazila sključeno žensko, ki je sedela ob poti.

Lojza se ji je približala toliko, da je lučka že obvestila med dlani stisnjeno glavo Franckino. Lojza je ni spoznala. „Dobro jutro!“ je izpregovorila Lojza.

Francka se je vsa zganila in hitro dvignila glavo. Od solz orošene oči so zagledale pred sabo velik, megleno svetel kolobar; Lojze ni videla. Ali ta jo je v tem hipu spoznala.

„Moj Bog, Francka! Za božjo voljo, kaj delaš tukaj?“

Stopila je k njej in ji položila roko na rame.

„Lojza,“ je izpregovorila Francka in vstala s svežnja. Vsa je bila še oplašena in ni mogla odgovoriti.

Lojza ji je pogledala v objokane oči, opazila sveženj na tleh in vprašala zopet:

„Kaj vendar delaš?“

„Pokoro,“ je rekla počasi Francka in iskala v robcu suhega prostora, da bi si obrisala solze.

Lojza je nekoliko pomolčala in povsila pogled, ko je razumela odgovor.

„Ali je res?“

„Ne veš, kako sem nesrečna.“

„Kam greš?“

„Spodili so me od doma, ko so zvedeli, in sedaj grem k Blagonki. Kaj hočem? Ta me ne zapodi, upam.“

„K Blagonki? Tja ne moreš.“

Francka se je prestopila, da bi hitro nadaljevala pot, ker se je že očitno danilo. Lojzina beseda pa jo je ustavila.

„Ne morem?“ je pogledala Lojzo s široko razprtimi očmi. Dolge večice so bile kot v tankih čopkih sprjete od solz.

„Blagonka in heč sta nekje na ravnem pri otavi in hiša je že več dni zaprta.“

Francki je zdrsnila cula na tla. Prijela se je za glavo z rokama in obupno kriknila:

„Kriste, kaj moram res v vodo!“

„Moj Bog, Francka, ali nimaš duše?“ je Lojza vsa vztrepetala in stopila tesno k dekletu, ki se je začela stresati v joku.

Lojza jo je prijela za roke, Francka ji je omahnila na prsi in jokala. Lojza ji je objela glavo, jo tešila z rahlim božanjem in mislija, kako bi ji pomagala.

„Francka, lepo te prosim, izbij si iz glave tako misel, nič ne obupuj. Vse bo pozabljeno. Veš kaj, domov se vrni. S teboj grem, če hočeš, in jaz bom prosila očeta zate. Najbolj prav bo tako. Kaj bi se potikala okrog? Kajne, da greš?“

Lojza se je počasi ločila od Francke, upihnila svetilko, jo skrla v grm, prijala za sveženj in spet prosila: „Kar pojdiva, Francka.“

Francka je stala nema in gledala v Lojzo. Ali njen pogled ni motril Lojze. Štrmela je v daljavo, kakor bi nečesa iskala. Po licih so se sledile srage, ki so jih začrtale posušene solze. Hipoma, kot bi nekaj našla, je odgovorila odločno: „Ne grem domov! Kamor koli, samo domov ne.“

Iz besedi je zvenela toliko odločnost, da si Lojza ni upala več omeniti doma. Spet sta obe pomolčali.

„Tedaj, kam pa?“ je vprašala Lojza.

Francka je skomizgnila z rameni.

„K nam pojdi, ko nimaš drugam.“

„K vam?“ se je začudila Francka in se zasmejala s suhim, prisiljenim smehom, polnim nevere.

„Zares. Vsa je nekaj dni. Ta čas se morda vse kako preuredi. Kar pojdiva.“

Lojza je naglo poprijela sveženj, segla po Franckini roki in jo potegnila za sabo.

„Ne bodi abotna. Jaz ne grem. Taka, kakor sem, in k vam. Pomislil vendar!“

„Za sedaj je to najboljšše. Kar hitro!“

Francka je šla kakor otrok brez volje za Lojzo, ki ni izpustila njene roke.

„Le hitro in tiho,“ je za hipec obstala pri hiši in se ozrla po dvorišču. „Jera je v hlevu, brat še spi. Za mano.“

Lojza je odložila sveženj na skrinjo v svoji sobici.

„Glej, Francka! Kar leži v mojo postejo in se počij. Jaz grem vendar se na faro. Maše ne zamudim, za uro molitve, ki jo imam danes pisano, mi Bog ne bo zameril. Ko se vrnem, se pomeniva in premisliva nadalje.“

Nato je Lojza naglo odšla, zaprla vrata, zasukala ključ in si ga vtaknila v žep. Neopažena je spet prišla na stezo in hitela v dolino.

Po maši je Lojza prestregla župnika pred zakristijo in ga vprašala, če ji utegne dati sveta v neki stvari. Župnik jo je povabil v pisarno. Potoma je govoril:

Trdnjava kraljice športov

Novo mesto po velikosti ni dvajseto največje mesto v Jugoslaviji in vendar so novomeški atleti v letošnji sezoni osvojili 12. mesto v SFRJ, atletinje pa petnajsto. Luciano Sušanj je letos poletil ob tekmovaljih na novem Pionirjevem športnem igrišču dejal: „Vidite, vaš najboljši pionir preteče 600 metrov za 9 sekund hitreje, kot sem ga jaz v njegovih letih.“ Novomeški atleti in atletinje so bili na letošnjem krosu „Dela“ v vseh kategorijah tretji v Sloveniji, na republiškem prvenstvu so si letos priborili 41 medalj, na državnem pa 8, po dve zlati in srebrni, ostale so bile bronzaste.

Nikakršen čudež torej ni, če je novomeški Atletski klub ob občinskem prazniku prejel visoko odličje: „Plaketo mesta Novo mesto“. Atletika, kraljica športov, ima v dolenski metropoli globoke korenine: lani so praznovali pol stoletja te športne panoge. Še bolj narečevano in uspešno je bilo delo po vojni. Jože Glonar, tudi sam uspešen tekmovallec, je vzgojil atlete, ki so poneli glas in veljavo novomeške atletike po vsej domovini in tudi čez meje. Kdo se ne spominja imen Spilar, Zaletelj, Pencica, Hudetova, Penko in še nekaterih, ki so upravičeno in častno nosili dres z jugoslovanskim grbom?

Spomini so seveda eno, sedanost in bodočnost pa drugo. In ko govorimo o slednjih dveh, nas ni treba biti strah za bodočnost novomeške atletike. Pred petimi leti osnovana Pionirska atletska šola – za njeno uveljavitev ima velike zasluge zlasti Marjan Spilar – ima dandanes že tako zaledje, da lahko trdimo, kako je slovenske mladinske atletske reprezentance sestavljajo prav novomeški atleti.

Vechnik dandanašnje novomeške atletike sta mno-

žičnost in stalni stiki z ostalimi slovenskimi atletskimi središči. Samo nepoučeni se čudi, ko zve, da so novomeški pionirji lani v dvoranski atletiki premagali ljubljancane, samo tisti, ki o novomeški atletiki ničesar ne ve, je začuden, kako je bilo vendar mogoče, da je jugoslovanski časnik „Politika“ podelil Atletskemu klubu Novo mesto posebno priznanje za uspehe v pionirski atletiki. Pionirji zrastejo v mladince, pionirke v mladinke. V ekipnem finalu atletskega mladinskega prvenstva Jugoslavije so Novomeščani dosegli osmo mesto. Ob že omenjenem dvajsetem mestu članov je ta podatek še en dokaz nenehnega in načrtnega razvoja novomeške atletike.

Bralcu, nepodkovanemu v atletiki, seveda prav ničesar ne pove podatek, da je novomeški članski rekord na 100 metrov 10,9 sekunde, na 400 metrov 49,3, v daljavo 7,07 metra in tako naprej. Nepoučeni vidi in spoštuje samo svetovne in državne rekorde, vse ostalo zanj ni vredno omembe. Če jugoslovanskega povprečnega vprašaš: „Ali se ukvarjate s športom?“ bo prepričljivo odgovoril: „Seveda, gledam nogometne tekme!“ Treba pa je povedati, da bi tega taistega „športnega zanesenjaka“ že vsak od dvestotih članov novomeške pionirske šole v teku na sto metrov prehitel vsaj za 10 metrov, da o kakšni daljši progi niti ne govorimo. Na dlani je torej vprašanje: vrednotenje atletike.

V Novem mestu raste in bo rasel atletski rod, ki bo dal jugoslovanski atletiki nova imena, v najslabšem, samo teoretičnem primeru pa bo vsaj spoštljivo in argumentirano govoril o atletiki – resnični kraljici športov.

MARJAN BAUER

Ciglarjeva hiša v ulici Na Požek 1, kjer so se pred kratkim odvijali dramatični dogodki. Zaradi škarpe! (Foto: R. Bačer)

„Bežite, bom sprožil mine...“

Spor zavoljo škarpe bi se kmalu končal s hudo eksplozijo – Zgodilo se je v Metliki, ko so hotele uradne osebe opraviti sodno izvršbo

Kar se je dogajalo 27. oktobra sredi Metlike, je bilo kot napeta kriminalna. V ulici Na Požek 1 je Pavle Ciglar nastavljal 7 min pri svoji hiši, že prižgal vrvice, ljudje so bežali, vendar se je po zaslugi prisebnih miličnikov vse srečno končalo.

Miličnika Matevž Babič in Božo Špoljar sta šla po službeni dolžnosti k sodni izvršbi. Pavle Ciglar in njegov sosod Franc Guštin sta daljša časa sprta zaradi škarpe. Po odločbi sodišča bi morali ta dan delavci komunalnega podjetja s sodnim uslužbencom odstraniti Ciglarjevo škarpo, in ker je bila naelektronska na obeh straneh znana, so prosili za navzočnost milice.

Prišli so k hiši, kjer so se najprej srečali s Ciglarjevo ženo. „Ne dovolim, da bi rušili škarpo,“ je kričala in rekla, da moža ni doma. Opazili so, da ima Ciglar za ograjo na obeh straneh dostopa k hiši nameščeno tablo: „Minirano, smrtno nevarno“. Miličnika sta preskočila ograjo in skočila na pesek, ravno na minsko polje. Iz peska so namreč molele žice, te so vodile h kablu v hišo. Takoj so videli, da gre zares. En miličnik je potegnil kabel, drugi je odstranil žice od vžigalnih kapic, vtem pa se je na balkonu pojavil lastnik. „Božo, beži, miniral bom!“ je zavpil miličniku Špoljarju, s katerim sta si sicer dobra znanca. Miličnik pa nazaj: „Pavle, bodi pameten, pridi dol!“

Ni pomagalo. Ko je še Ciglarjeva žena vpila: „Pavle, spusti prasce v zrak!“ je začela teči proti obrtnemu domu, za njo pa so tekli tudi komunalci in drugi navzoči. Miličnika sta ostala na dvorišču in še pregovarjala lastnika, on pa je na podstrešju še vpil, da bo sprožil, in res je vžigalna vrvica začela goreti. Vrgel jo je na dvorišče, priletela je tik pod noge miličnika Babiča, ki je brz ločil vrvičco od vžigalne kapice. Pregovarjanje se je nadaljevalo in dramatični trenutki so se vrstili kot na filmskem platnu.

V PRIPORU BO ČAKAL

Postaja milice v Brezicah je javno tožilstvu prijavila 33-letnega Ludvika Brceta iz Rajca, ker je osumljen več tatvin v gostišču Mokrice. Kot natak naj bi novembra lani iz prostora šefa strežbe odnesel 3.400 dinarjev, februarja letos pa je osumljen vloma v iste prostore, kjer je našel še več plena. Odnesel je 6.700 dinarjev. V istem gostišču naj bi še enkrat na podoben način prišel do 3.088 dinarjev. Razen tega je osumljen tudi tatvine na škodo gosta J. R., ki mu je zmanjkalo 1000 nemških mark, bil pa je tudi ob vozniško in prometno dovoljenje. Za Brceta je preiskovalni sodnik odredil pripor.

Končno je miličnik Špoljar je pregovoril razburjenega Ciglarja, da je prišel na balkon, takrat pa ga je zgrabil. Ko je Ciglar uvidel, da je

Na dveh straneh je bil za ograjo postavljen napis: „Pozor, minirano, smrtno nevarno“. Ni bilo šale.

Še pred kratkim je bil to dom Koželjevih. (Foto: Senica)

Hči zdaj „stanuje“ v čebelnjaku...

V Klečetu pri Žužemberku čaka enaka usoda kot Koželjevo še dve hiši

Zaleteljevo in Rutarjevo hišo v Klečetu pri Žužemberku čaka enaka usoda, kot jo je doživel sosodov Koželjev dom, o katerem smo v prejšnji številki Dolenskega lista poročali, da se je porušil. O porušitvi bočne stene stare Koželjeve hiše je krajevna skupnost

obvestila novomeško občinsko skupščino, le-ta pa je takoj obvestila poslala na kraj komisijo. Ta si je ogledala najprej porušeno Koželjevo hišo, nato pa še sosednji hiši, to je Rutarjevo in Zalaleteljevo. Ugotovila je, da so vse tri hiše zgrajene iz slaboveznega materiala in da nimajo temeljev. Hiše so stare 80 let do 125 let in stojijo na terenu, kjer so temeljna tla izpostavljena izpiranju, ki povzroča usedanje sten. Tako se je že pred leti na Zalaleteljevi hiši porušila stena, medtem ko ima Rutarjeva hiša že zelo nevarne razpoke tudi na čelni steni. Iz istega vzroka se je porušila tudi bočna stena Koželjeve hiše.

Obe hiši, Zalaleteljevo in Rutarjevo, bi večji potresni sunki zanesljivo porušili. To pa lahko opravi tudi večja obtežitev strehe z južnim snegom. V Zalaleteljevi hiši je 9 stanovalcev, od tega trije odrasli in šest otrok, v Rutarjevi hiši pa jih je 5, in sicer trije odrasli in dva otroka. Zalaleteljevi in Rutarjevi si sicer gradijo vsak svojo novo hišo. Zalaleteljevo je brez strehe; pri njih je gospodar za delo nesposoben, zato se zaganja v gradnjo gospodinjstva in vsi otroci razen najmanjšega, ki je star štiri leta. Pri Rutarjevih imajo novo hišo že pod streho in stanje njihove družine je tudi sicer boljše.

Za obe družini je sedaj važno, da se čimprej preselita iz starih hiš. Potrebovali bi posojilo, toda ne ena ne druga še nima gradbenega dovoljenja, zato zaenkrat ne morejo do-

biti posojila, vendar pa bo potrebna stanja le potrebno najti ob pomoči.

Pri Koželjevih je bila tudi socialna delavka iz centra za socialno delo Novo mesto, z njo pa socialna delavka iz Iskrinega tozda in krajevne skupnosti. Koželjevi imajo hišo ki je stara 77 let, so ponudili hišo v domu počitka, s čimer pa niso zadovoljni. Tudi hčerka Kristina ni svojeglavi in nočeta v stanovanju v Žužemberku. Drugi dan po tem priroku je Kristina mamno skrila pet rodniških v Dračji vasi, sama pa naprej domuje v čebelnjaku.

MILAN SENICA

Na Zalaleteljevi hiši se je že leta leti zrušila ena stena.

Za v jamo potrebuješ denar

Na Dolenskem je še mnogo neraziskanih jam

Začetki straških jamarjev segajo nekaj let nazaj, ko so fantje gojili jamarstvo še bolj za rekreacijo. Imeli

niso opreme, ki je nujna za uspešno delo. Kasneje jim je pomagalo tudi ljubljansko Društvo za raziskovanje jam. Straško društvo je postalo njihova sekcija in začelo s pomočjo strokovnjakov iz Ljubljane organizirano delati. Spuščali so se v še neraziskana brezna in jame, fotografirali lepote podzemnega sveta in vse dokumentacijo pošiljali na ljubljanski kataster. Se vedno pa so bili pre slabopremišljeni, da bi se lahko lotili večjih raziskovanj. Stike so navezali tudi z Zvezo rezervnih vojaških starešin, ki jim je dala denar za zakup najlonske vrvi.

JASNA DOKL – SE ENO PRVO MESTO

Na gimnastičnem tekmovanju za pionirje in mladince, ki so ga pripravili v Sremski Mitrovici v počastitev obletnice osvoboditve, so nastopili tudi Novomeščani, pravzaprav Novomeščanke. Med pionirkami je Kavškova – nastopala je poškodovana – zavzela dobro 10. mesto, Požarjeva je bila 14., Morova 17. in Kočevarjeva 19. Med mladinkami se je še enkrat izkazala Jasna Dokl, ki je prvo mesto osvojila po odlično izvedenih vajah.

Mladi straški jamarji z zaupanjem gledajo v prihodnost. Upajo, da bodo njihovo delo opazili in znali ceniti tudi v delovnih organizacijah jim pomagali z denarjem. Nemalokdih jam je na Dolenskem še mnogo in ljubiteji podzemnega sveta iz Straže komaj čakajo, da se bodo lahko spustili vanje.

DARKO KULOVEC

Lepe kapnike, ki jih sicer ovijsvečna tema podzemlja, so jamarji iz Straže posneli v jami Srobotniku nad Stražo.

V PLITVI VODI UTONIL

4. novembra popoldne so v potoku pri Trsteniku blizu Mirne našli utopljeneja 61-letnega Janeza Zagarja z Mirne. Kjer so Zagarja našli, je večkrat padel perilo in se tudi umival. Zagal je namreč sam, hodil pa je okoličanom pomagat pri kmetijskih delih. Komisija, ki si je vse ogledala, domneva, da je Zagar tudi ta dan prišel k potoku, da bi se umil, vendar je z brega omahnil v vodo. Globoka je sicer komaj 25 centimetrov, a je vseeno v njej utonil.

RIA BACER

OBJEKTIVNOST PO REPIŠKO

V Repičevi dragi je primanjkovalo moških, da bi s svojo zapeljivostjo zadrževali ženske na domačem terenu, pa so se občinske glave odločile, da zgrade tovarno peči, takšnih na olje. In so jo pred leti resnično sezidali, ji dali ime KURIPEČ, nastavili direktorja in drugo osebje, nekaj krepkih moških pa se je potilo po prostorih neposredne proizvodnje. Peči so se čudovito prodajale, trgovina je cvetela, kot temu radi pravimo v ljudskem jeziku, in še tako površne oči so lahko zapazile, da sije z obrazov, zaposlenih v KURIPEČU, notranje zadovoljstvo.

Koledarji na stenah so se menjavali, iz KURIPEČA so odhajali ljudje v pokoj ali pa kam drugam, kjer jih je čakala zajetnejša kувeta. Njih delovna mesta so zavzeli strokovnjaki, ki so nosili v notranjem žepu suknjiča diplome, priznanja in priporočila. Začudo pa so ob polletnem pregledu rezultatov ugotovili, da je prodaja peči na olje zelo padla v primerjavi s prodajo prejšnjih let, kar pa je zbranim delegatnim organizacij združenega dela prepričljivo pojasnil tovariš komercialni svetovalec. Dejal je:

„Tovarišice in tovariši delegati! Res je, da nismo prodali toliko peči, kot je bilo planirano, vendar verjemite, da so peči ostale v našem skladišču iz objektivnih razlogov. Letošnja zima je bila zelo mila in kdo, lepo vas prosim, si kupi peč takrat, kadar ga ne zebe?“

Ob koncu leta je bilo skladišče še bolj zabasano in delegati delavskega sveta podjetja so terjali jasen in glasen odgovor. Pa se je oglasil komercialni svetovalec: „Tovarišice in tovariši delegati! Ne bom vas moril z dolgim govoricenjem, kajti zadeva je jasna kot beli

dan. Brez dvoma poznate naftno krizo. Torej vam ni neznano, da velikokrat zmanjka kurilnega olja, ko zunaj najbolj pritiska mraz in zavija burja. In kdo, lepo vas prosim, si bo kupil peč na olje, ko pa mu nihče pod soncem ne more stoočstotno zagotoviti, da bo jutri, ko se bo prebudil, še dobil kurilno olje? Še tako kratkoviden človek torej lahko spozna, da so naše peči v skladišču iz objektivnih razlogov.“

In tako so objektivne težave krojile subjektivno življenje Repičanov.

TONI GAŠPERIČ

PODOBE VERJETNIH NEVERJETNOSTI

KAJ JE NOVEGA

KOT OBRAZI
STARCEV

13. XI. '75
51

PRILOGA

POISKATI
ROŽO MED
BETONOM

Na zadnji strani današnje Priloge objavljamo pod naslovom OKNO V CAS drugo zgodbo iz serije VERJETNE NEVERJETNOSTI. Za razliko od prve pripovedi, RENCEČA SENCA ROŠKIH GOZDOV, sega tokratni zapis na drugo področje človekovega razmišljanja.

Kot že naslov naše nove serije pove, gre za zgodbe, ki se niso, a bi se konec koncev lahko zgodile. Skratka, gre za zapise, ki bi jih še najlaže uvrstili med znanstveno fantastiko. Kako pa je s to rečjo, je znano: ko je svoje romane pisal Jules Verne, so dejali, da je fantast; čas je njegove napovedi potrdil in v mnogočem celo prese-

gel.

Mnogi se norčujejo iz čedalje pogostejših zapisov o neznanih letečih predmetih (enega zadnjih primerov, o katerem je poročalo celo najbolj resno časopisje, so zabeležili pred dnevi tudi na zagrebškem letališču!), a vse več je tudi resnih znanstvenikov, ki z vso resnostjo razpravljajo o možnosti drugih, bolj razvitih civilizacij.

In nikjer ni zapisano, da bi se kaj podobnega ne moglo uresničiti tudi v stvareh, ki jih bo opisovala naša serija. Še enkrat pa velja poudariti: zgodbe v seriji VERJETNE NEVERJETNOSTI so izmišljene!

ponosno umiranje

„Pri Medenu se kolesa ne obračajo več, pri Jožmanu so se tudi ustavila, v Drašči vasi je voda lani odtrgala jez in je ves dan rjava voda mimo našega mlina tekla...“ utrujeno našteva Franc Kastelic, Dimčev mlinar iz Budganje vasi. Na toplen jesenskem soncu opazujeva, kako brenčijo čebale. Dimčev oče ne more v breg kot pridne živalce, ker ga pri 67 letih daje astma. Vas, visoko v bregu nad Krko, je po rjavem in rdečem listju, ki šelesti pod nogami, pri-peta med njive in gozd kot star, črviv bogec na razpeli. Globoko doli v kotanji se že skoraj 25 letja obračajo mlinska kolesa: pred kakimi 25 leti so pri Dimčevih nazadnje zamenjali vretena in topate in Krka je zažuborela po novih kolesih. Mah in čas sta jih obdala s spomini, težka žrna zrna so jih utrudila in pred letom ali dve-ma so odrezali eno kolo; nikogar več ni, ki bi velal narediti novo!

Kastelic pripoveduje: „Moj stari oče je šel v Ameriko, in ko si je nabral nekaj denarja, se je vrnil v Dešečo vas, tam vse skupaj prodal in za tisoč goldinarjev kupil zemljo v Budganji vasi. Od velike do male maše so zidali in za Martino-vo so se že vselili; pravijo, da so bila okna takrat kar s papirjem zadelana!“

Tako je bilo leta 1888, ko je bil sezidan mlin v Budganji vasi, eden najmlajših na Krki; večina jih je bila postavljena že v 17. in 18. stoletju. In ob spominih na hude čase gre Dimčeva misel v njegovo mladost: „Od majhnih nog sem delal v mlinu. Ko sem pritekkel iz Žužemberka, kjer sem hodil v šolo, sem moral v mlin. Takrat so bili drugačni časi; v Žužemberku sta bili dve kolesi, morebiti celo tri. Kjer je bilo kolo pri hiši, je bila doma huda imenitnost. Danes pa tudi na kmetih skoraj pri vsaki hiši stoji avto...“

Pri Kastelicovih še meljejo, saj od Žužemberka do Zagradca ni nobenega drugega mlina. Vendar pa ni več toliko dela kot včasih: samo še dvakrat ali trikrat na teden dvignejo zapornice in spustijo vodo...

Za majhnimi okni v breg stisnjene hiše počasi teče življenje. Otroci so se preselili in poženili ter si spletli nova gmezda. Sin ne mara biti mlinar, zaposlen je v ljubljanskem Litostroju. In kot v večini drugih mlinov na Krki bodo bržkone tudi pri Dimčevih v Budganji vasi za vedno obmirovala mlinska kolesa.

Trdinova, Stritarjeva in Vodnikova podoba na okenski polici, stare podobe svetnikov na

steni, prijazna domačnost krušne peči, pogled na Krko — to je idilična podoba sicer težkega življenja mlinarja in kmeta, ki ne pozabi prista-viti: „V življenju sem imel največ veselja s čebelami. Tudi po pol stota medu sem pridelal. To so živalce, ki človeka nikoli ne pustijo na cedi-lu...“

Mlin v Budganji vasi je menda največkrat fotografiran mlin med vsemi na Krki. Zaradi zanimivega jez, zaradi bele, majhne hišice in veli-kih mlinskih koles, zaradi strmega zelenega brega za domacijo — kdo ve? Fotografiji morajo danes že ujeti pravi čas, da se tudi na koledarjih še lahko vidi zlagana idila.

Pri Kastelicovih pa minute vse večkrat tikta-kajo vprašanje: prodati ali ne?

Otroci namreč silijo očeta in dve leti mlajšo mamo Ivano, naj prodata mlin in se preselita nekam drugam, bolj na ravno. Kastelic ob tem preprosto pove: „Rojstno hišo je težko prodaja-ti. Kar pogledajte, same skale so v breg; kako smo se morali matirati za najmanjši cimprček! In to naj bi pustil? Res ne vem...“

Ko sem se pred nekaj leti s čolnom pripeljal od izvira Krke, je bilo prav tako kot te dni, Dimčeva mama se je zdaj celo spomnila, da sem

jo takrat fotografiral na oknu, obudili smo takratni pogovor. V mlin so hodili vseh vrst ljudi in ponujali milijone za nakup. Prišel je celo tak, ki je ponudil 25 starih milijonov in lastnikom užitek do smrti — a je mlin ostal Kastelicov. Že takrat je Ivana tiho dejala: „Franc je preveč navezan na to zemljo in na ta breg, ne bo ga prodal.“ Prav je imela...

Tako je še vedno Dimčev mlin, kot takrat, ko je stari oče prišel iz Amerike in se s takratnim lastnikom zemlje Hočevarjem pogodil za nakup enaindvajsetih klafter zemlje ob vodi ter v enaki širini, kar sliši v breg.

Po strmi poti mimo osamljenega kozolca še nosijo kmetje mlet pšenico in kuruzo in kljub astmi Dimčev oče še požene mlinska kolesa. A od nekaj cvetoče obrti so tako rekoč ostali samo še spomini. V tečajih kolesa utrujeno škripljejo, vse manj je ljudi, ki še nosijo mlet.

Demčev mlin v Budganji vasi, tolikokrat fotografirani lepoteč s stenskih koledarjev, je zapi-san umiranju. A še ko umira, umira ponosno. Človeka v njem, Franc in Ivana Kastelic, pa živi-ta v tehtanju težke odločitve: prodati ali ne?

J. S.

'HUDIČA, PA BI RES POGASILE'

Predlani je občinska gasilska zveza Novo mesto poslala prostovoljnemu gasilskemu društvu Bela cerkev, ki bo prihodnje leto praznovalo 70-letnico ustanovitve, dopis, naj se udeleži gasilskega tekmovanja ženskih desetih.

„Izziv“ ni obležal v predalih, Rajko Rajer, ki je zasebno kemijski laborant, pri gasilcih v Beli cerkvi pa vodi treninga, je takoj zbornal skupaj deset deklet; dva meseca so trenirale vsako soboto in nedeljo. In na tekmovanju je bila ženska gasilska deseterina iz Bele cerkve v tridelnem napadu (gašenje s tremi cevmi) druga najboljša v občini.

Tradicija ženskega gasilstva v Beli cerkvi po tem uspehu ni zamrla, danes sestavljajo deseterino Stanka Gregorčič, Anica Hribar, Metka Gregorčič, Anica Miklavčič, Helena Perše, Jožica Gregorčič, Majda Ivančič, Vida Turk, Dragica Drečnik in Marinka Krnc. Zanimivo je, da so vse v službi in da nobena ni poročena, s čimer pa seveda ne trdimo, da niso več kot prikupne. Zajec te zadeve tiči nekje drugje, njihove pred-

hodnice, nekoč prav tako neporočene, so se morale na „pritisk“ mož (ljubosumje ali kaj?) odreči treningom in zdaj velja v Beli cerkvi napisano pravilo, da so gasilke samo „ledig“ dekleta.

Ko so v Beli cerkvi pred dnevi praznovali krajevni praznik, je Jakob Berič, predsednik občinske skupščine Novo mesto, ko je opazoval prikaz tridelnega ženskega gasilskega napada desetih iz Bele cerkve, vzneseno, vendar tudi nekoliko nejeverno vzkliknil: „Hudiča, če bi zares gorelo, bi se dekleta dobro znašala!“

Tako je tudi res. Ognja ne bi samo pogasile, večina njih namreč dobro pozna tudi umetnost vožnje z gasilskim kombijem, da o drugih, za navadnega zemljana skrivnostnih gasilskih veččinah niti ne govorimo.

Gasilske umetnosti deseterice iz Bele cerkve so si pridobile celo naklonjenost vedno godrnjavih vaških starin. „V naših dobrih, starih časih tega sicer ni bilo,“ pravijo, „vendar jih je kar lepo videti.“

DOVOLJ ŽALOSTI ZA PHOEBE

Vsako leto se na velikih tržiščih zabavne glasbe pojavi tudi do 4500 različnih pop albumov. Morebitni kupci so z novostmi seznanjeni že pred izidom plošč; gramofonske družbe delajo velik pomp okoli nove plošče slavnih ali manj slavnih skupin, prodajajo potiskane majice z naslovno sliko albuma, v revijah objavljajo celostranske oglase, skratka: nič nočejo pustiti naključju. In vendar se zgodi, da se na tržišču pojavi neopaženo in brez reklame plošča, ki kasneje pride na vrh najbolj priljubljenih.

Tak primer se je dogodil tudi z albumom skoraj neznan ameriške pevke Phoebe Snow, ki je izšel že lansko leto, a se je šele letos uvrstil na visoka mesta. Mala plošča „Poetry Man“ je segla med deset najboljših veliko hitreje, saj so disc jockeyi v letošnjem letu že dobro vedeli za pevko žalostnega glasu.

Phoebe Snow, s pravim priimkom Laub, je pravzaprav pevka, ki po nekaterih lastnostih močno spominja na slavno Billie Holiday. Res, da ji manjka intenzivnost Lady Day, a bolečina, ki se prepleta v njenem glasu, je pristna. Poje z resnično čustveno globino.

Pesmi, ki jih poje, večinoma tudi sama napiše. Najprej „vrže“ na papir besedilo, potem pa poišče še primerno melodijo. Skoraj vse njene pesmi so žalostne in izražajo razočaranje. To je razumljivo, če pomislimo, da črpa snov za pesmi kar iz lastnega življenja, ki je bilo polno nezaupanja do same sebe, razočaranj, blodnih potov v izmišljenem svetu marihuane in alkohola.

Zdaj Phoebe ne pije več, ne jemlje mamil in se izogiblje celo aspirinov. Svoja razočaranja je izpela in pred njo so, kot sama pravi, boljši časi: „Utrujena sem že od žalostnih pesmi!“

POKRIVALO, PIKA NA

Resda zaenkrat še ni bilo takega mraza, da bi si morale zavarovati glavo s pokrivali, ampak pokrita glava ni zmeraj znak, da nas zebe, temveč dopolnjuje jesensko in zimsko garderobo. K novemu plašču ali kostimu bodo letos bareta, turban ali klobuček z majhnimi kraji kot pika na i.

Letošnja modna pokrivala so zelo raznovrstna, zato bo lahko vsaka našla kaj primernega zase. Ne pozabite pa, da so vodilne barete, ki pristajajo mladim in starejšim ženam. Barete so potisnjene globoko na oči, nosimo jih postrani, so malo manjše, kot smo jih natikale pred tremi leti, ko so si prav tako priborile prvo mesto na

lestvici modnih pokrival.

Manjši klobučki z malce nazaj privihljenimi kraji imajo lahko cvet ob strani ali pa tudi tančico, vendar so primerni le za večerne in svečane priložnosti. Najbolj enostavno, poceni in praktično je, če iz dolgega šala zavežemo turban. Za mlajše, šolarke, študentke in njihove vrstnice, ki so že v službi in ki menijo, da „na glavo sploh nič“, pa bo morda dobrodošla kapuca. Tudi ta ima v letošnji zimski sezoni vidno mesto. Seveda je kapuca pripeta na sodoben plašč športnega kroja ali pa na daljšo cevasto jopo, ki jo lahko same napletete.

RIA BAČER

DOMAČA LEKARNA: OREHI

Navadno uporabljamo orehe za potice in sladice, radi jih jemo v vinogradu ob kozarčku domače kapljice, manj pa je znano, da so orehovi listi uporabni v zdravilstvu.

V listih je mnogo čreslovine, zelene orehove lupine pa imajo precej jabolčne, citronove in deteljne kisline in so dobre kot čistilo za kri. Tako lahko vodo,

v kateri smo kuhali orehovo listje, uporabimo za zdravlilo za rane. S čisto krpo, namočeno v to raztopino, rane obložimo, kar izcedi gnoj in rane zaceli. V domačem zdravilstvu pa iz orehovih lupin ali listov pripravljamo čaj (2 do 5 gr na skodelico vode). Ta pomaga pri skrofulozi, oteklih žlezah, kožnih boleznih, čirih, izpuščajih. Ra-

zen tega priporočajo tak čaj pri protinu, pri želodčnem in črevesnem katarju, celo pri glistah. Bolnik naj pije dve skodelici čaja na dan. Še bolj pomaga, če se istočasno umivajo v vodi, v kateri smo skuhalo orehove liste.

Pri bolečinah v želodcu se na deželi radi zdravijo z orehovim žganjem.

VAMPI PO KOMOČARJEVO

Anica Jankovič

Številni Krčani, okoličani, pa tudi Zagrebčani so že ugotovili, da imajo v Komočarjevi gostilni v Krškem vampi poseben okus. Takih ni dobiti v vsakem lokalnu in gosti jih radi naročajo. Kako jed pripravljajo po Komočarjevo, je povedala glavna kuha-

rica Anica Jankovič:

„Narežemo precej čebule in jo zarumenimo, nato kuhane in zrezane vampe pražimo na čebuli. Čez čas dodamo nekaj strokov česna in zmleto zelenjavo: koren, peteršilj, paradiznik in ajvar. Jed popoprano in ji

dodamo malce Vegete ter slan nariban sir in kislo smetano.

Ko so vampi dušeni, jih potmokamo, nato zalijemo z vodo. Na koncu dodamo še malo prardečega kislega vina, malo pravega kisa in soli po okusu.“

R. B.

L. LESAR LESENE HARFE DOLENJSKE

DVOJNI KOZOLČEK IN BOSONOZI KMET

Dvojni stegnjeni kozolec je nekakšen vmesni člen med stegnjenim kozolcem (anfkarjem) in veznim kozolcem (toplarjem).
Omenjeni kozolec je običajno krajši, brez podstreška, vsaka vrsta pa ima svojo streho. Veznice ali vezniki mu zagotavljajo večjo stabilnost, zato ne potrebuje drugih opor.
Dvojni stegnjeni kozolci niso ravno pogostni in jih srečujemo v višjih legah. Kadar je burja ali neurje, se držita s svojimi rokami — vezniki kot siamska dvojčka. Zgodilo se je že, da sta obležala na razmočeni zemlji zadeta od hudega sunka in od starosti dva stegnena kozolca, brata v dvojnem stegnjenem kozolcu.
„Sama od sebe pa se vsiljuje nadaljnja stopnja razvoja,“ piše dr. Anton Melik: „Prostor med obema stegnjenima kozolcema se je namreč pokrtil, in sicer na ta način, da sta se obe strehi sklenili v eno celoto, v širšo skupno streho. Sedaj se je ustvarila tudi možnost, da se prostor v notranjosti, med obema vrstama kozolca, dodobra

izrabi in se v njem uredijo shrambe. Po tem potu so končno nastali trije več ali manj ločeni prostori v vezanem kozolcu, in sicer spodaj odprt prostor za vozove, orodje itd... Oba zgornja prostora sta dobila s koncema, srednji tudi ob straneh, ograjo, ponekod iz desk, najčešče pa iz križevato zvezanih drobnejših tramičev. S tem se je pridobila obsežna shramba, ne da bi se naprava za sušenje oškodovala, gotovo pa ne skrčila. Tako smo dobili dolenski ter štajerski vezani kozolec, ki pomeni vsekakor najbolj razvito obliko slovenskega kozolca.“

V hribih nad Višnjo goro v vaseh Mlake, Leskovec, Sela, Kamno brdo itd. nisem videl nobene topolarja. Videl pa sem impozantne stegnjene kozolce, postavljene nekoliko iz vasi — tudi čisto na novo narejene, s cementnimi stebri in novimi latami. Ljudje so mi pripovedovali, da je ta oblika kozolca stara tradicija tega kraja tudi zato, ker ni bilo dovolj lesa za razkošne topolarje, kakršne imajo v dolini, prevoz hrastovih stebrov pa bil

predrag in po strmih makadamskih poteh prenaporen.

V vasi Vrh sem tekel po travnati jesenski progri do sonca in potem še malo, ko so se že nehala drevesa do ajdovega strnišča, in tam čisto pri njivi je stal dvojni stegnjeni kozolec s šestimi okni, z nasršeno slamnato streho in načetimi stebri. Slamnat lasje so mu štrleli kakor podivjana konjska griva in vedel sem, da ga je prekrila neveščka roka tako za silo, da ga ne bi vzel hudič.

„In je prišel bosonogi kmet IVAN JEVNIKAR. S prsti je vrtal luknje v bregu in se dvigal ko na vzmeteh. Ko sva si gledala v oči, mi je zatulil v ušesa, da je gluhi in da naj govorim glasneje. Pihal je veter, spodaj na cesti je naraščal popoldanski hrup, midva pa sva se drla ko vruga pod kozolcem, za katerega trdi oseminšestdesletni Ivan, da se njegovega začetka še njegov oče ni spominjal, čeprav je že več kot dvajset let v grobu. Torej je to najstarejši kozolec v teh krajih in edini, ki je še pokrit s slamo.“

Zlezla sva vsak na svoj kozolček na jesensko vetrovo gugalnico in gledala dol proti Višnji gori, če bo kje oslova senca ali polž. In Ivan Jevnikar mi je rekel, da ne bi zamenjal tega svojega položaja za nič na svetu. Edino, kar ga moti, je to, da je že star in da ima še mlado ženo — z ženskami pa je pri petinštiridesetih križih.

„Punce so se razbežale, eden, za katerega ne vem, ali je punca ali fant, pa hodi v tretji razred.“ Ivan pa, kakor se meni zdi, še ni rekel zadnje besede.

Gospodinja je prišla od praščev, vsa zadihana, z ruto in predpasnikom in bila je dobra ko kmečki kruh. Malo je tarnala zaradi mozeve sestre, ki je stara in bolehnna. Še zmerom živi, le, da ne more opravljati težjih kmečkih del in ne dobiva nobene podpore.

Na kmetiji s 12 hektari, na strmih njivah in košenicah s konji in kravami pa je veliko dela, in kot mi je zatrdil Ivan, ga gotovo še zlepa ne bo zmanjkalo.

a. bartelj DOBER DAN, DOLENJCI

BOŽO RAČIČ — KUME

„Joj, ravno v nepravem času ste prišli,“ me je na pragu hiše na XVII. cesti v Rožni dolini v Ljubljani sprejela žena Boža Račiča. „Božo je pustiti iz sobe; mošnjček s toplimi kamilicami si mora kar naprej držati pred nosom, da mu bo pregnel zopni nahod, ki ga je, revčeka, hudo potrl. Božo je sicer tako vesel obiskov, danes pa res ne vem, kako se bo lahko pogovarjal.“
Skoraj sem že obupal, da bo kaj z najinim kramljanjem: vedel sem, da je mož že v letih, sedaj pa še ta bolezen. No, pa smo se le dogovorili, da bo prišel v dnevno sobo, če lahko tako rečemo prostoru, ki je bolj podoben etnografskega muzeja. Medtem ko sem čakal našega dolenskega rojaka, sem si ogledoval ta njegov muzej. Sicer je bil to res bolj površen ogled, saj je vsaka od mnogih starih majolik, slik na steklu, kozarcev, prtičkov, slik in raznih drugih umetniških predmetov in izdelkov starih ljudskih obrti vredna natančnega opazovanja. Pogled se mi je ustavil na uokvirjenem ordenu zaslug za narod z zlato zvezdo, s katerim je predsednik Tito odlikoval Božo Račiča 1967; na steni visi tudi diploma, na kateri piše, da je Božo Račič od 1968 častni član Dolenjskega kulturnega festivala v Kostanjevici, ki mu je podelila zlato značko.

„Dober dan, Dolenjci!“ zaslišim močan glas in med vrati se nasmejan pojavi možak v lovski obleki. Tudi če ne bi videl, da so se mu usta, ki jih obrobja kratko pristrizena siva bradica, razležla v smeh, bi vedel, da se smeje — po očeh, teh drobni, hudomušnih, švigajočih plamenčkih.

„Takega fanta pri šestdesetih pa ne srečaš zlepa,“ me je spreletelo. Nobene vrečice s kamilicami pred nosom, niti sledu o kakšni potrtosti. Kakšen mora šele biti, kadar ni bolan?!

„Z municijo sem se tudi dobro založil,“ se nasmeje in pokaže na zajeten svežen zapiskov, ki jih je prinesel pod pazduho. Kaj hitro sem se prepričal, da je tam notri toliko zanimivih podatkov in snovi, da bi si moral vzeti nekaj dni časa, da bi vse vsaj površno pregledala in se o tem pogovorila.

„Veste, za mano hodi ta prekleta baba Roza, ki se piše Skle (češ da ga daje skleroza) — v letih sem že, pa včasih tudi kaj pozabim. Imam pa vse zapisano.“ Na bolj ovinkasto vprašanje, koliko je star, se je Božo Račič—Kume sklonil naprej in šepnil: „Še letos jih bom 88, pa nikomur ne povejte...“ so se spet zožile očke in se razširila siva bradica. „Tako je: humoristi dalj živimo, ker se nimamo čuda sekirati!“ Kaj hitro sem se prepričal, da tudi tisto o Rozi Skle, ki ga baje zalezuje, ne drži: Kume se prav do potankosti spo-

Šentjanžem, je bila tam enorazredna šola. „Premalo otrok je, dajte jih še kaj narediti,“ se je postavil učitelj. Ljudje so obljubili, da se bodo potrudili, in že naslednje leto so imeli — dvorazrednico.

Na Kalu so ga pogosto obiskovali njegovi prijatelji, med njimi tudi kipar Lojze Dolinar, ki je včasih ostal pri njem tudi po mesec ali dva. Fantje so pri Majcnu v Šentjanžu radi pokrokali in zapeli tisto: „Kakor je ta kalski ban (ki ga pije vsaki dan), naj gre vince ven!“ In Boža se je prijel vzdevek „kalski ban“, pod katerim ga še danes poznajo starejši ljudje v teh krajih. Lojze Dolinar je postal njegov „minister“, sin novomeškega zgodovinarja Ivana Vrhovca pa „kapetan“. Račič še danes hrani diplomu „kalskega bana“, ki jo je narisal in napisal Dolinar.

Tam se je začel tudi bolj resno ukvarjati s sadjarstvom, medtem ko ga je ljudska tvornost zanimala že dalj časa; tej je tudi ostal zvest vse življenje in za etnografijo veliko naredil.

Vzdevek Kume pa je Račič dobil v Beli krajini, kjer je bil od 1920 do 1925 v Adlešičih šolski ravnatelj. V teh krajih še danes pripovedujejo, kako je bilo, ko je k njim prišel Račič: po njegovi zaslugi je spet oživela stara ljudska obrt. „Tam je bila ta obrt še najbolj živa, vendar je bila potrebna nekaterih popravkov. Prirejal sem tečaje, poklical strokovnjake za pletilstvo in tkalstvo, spodbujal ljudi,“ se spominja. Sam se je ljudskega tkanja naučil v Srbiji, kjer je bil med prvo vojno kot avstrijski vojak. „Srbi so me kmalu spoznali in videli, da sem bolj njihov kot avstrijski.“

Ime Kume pa je dobil zato, ker je bil v Beli krajini boter nič koliko otrokom, in to krstni, birmanski in nastrižni kum. Za te svoje „piljune“, kot so rekli birmancem, pa je Božo tudi prav po kumsko skrbel.

V Adlešičih je ustanovil tamburaški zbor, prirejal vsele večere, na vsakem koraku pomagal ljudem — tudi še potem, ko je bil že dolgo ravnatelj šole za žensko domačo obrt v Ljubljani. In Belokranjci se ga s hvaležnostjo spominjajo. Na letošnji otvoritvi asfaltirane ceste Črnomelj—Adlešiči, ki se je je udeležil tudi Račič, je bilo na vsakem koraku slišati: „Kume, Kume.“

„Kadar sem po vojni prišel v Belo krajino, so me ljudje zasuli z darili. No, sem si mislil, to so pa obresti od kapitala, ki sem ga vlagal.“ Vse, kar je v svojih belokranjskih letih videl ali slišal, si je zapisal in skiciral: izrase, pesmi, običaje, ljudske jedi. Sad tega so številne njegove knjige, članki, zapisi, razprave. Kljub temu pa mu je ostalo še veliko gradiva, ki ga vsak dan ureja, pregleduje, še vedno objavlja in zbira še novo. Med drugim je napisal tudi pet ljudskih kuharskih knjig: prvo že 1916, zadnjo 1953.

Doctor culinaris, kalski ban Kume, kljub skoraj devetdesetim letom ne miruje. Kako tudi bi, tak fant! S tisto Rozo Skle bo pa že opravil, saj je v svojem življenju najbrž še s kakšno bolj vsiljivo.

Ko je Račič kot mlad učitelj prišel na Kal nad

POISKATI ROŽO MED BETONOM

Turistični val je odneslo. Holandci, Nemci, Avstrijci, Angleži, Italijani — vsi tisti, ki so iskali pri nas modro nebo in sonce, so se že vrnili pod svojo sivo, deževno nebo in zdaj v toplih sobah vrtijo filme ali gledajo diapozitive, s katerimi so si košček lepote naše domovine odnesli s seboj...

Pri nas si zadovoljno manemo roke, ko preštavamo izkupiček: tudi letos nas tujci niso razočarali. Pri nas so pustili ogromno deviz, čeprav so nekateri skušali očrniti naš turizem, zlasti z zgodbami o zastrujenem morju zaradi strupenega tovara s potopljenega ladje Cavtat. Akcija za dvig te ladje se je že začela, pripravljene so naši in italijanski televizijski snemalci, ki bodo posneli potapljače pri delu in tako z očmi kamere dokazali, da strup še ni prišel v morje.

To težavno početje bo, ko bo uspešno končano, zavrnilo mnoge govornice, s katerimi mečejo tujci polena pod noge našemu turizmu. Toda kdo bo odstranil polena, ki jih v turizmu mečemo mi sami?

betonska džungla pod modrim nebom

Glavni tok turistov je pri nas še vedno usmerjen na morje. Danes jim že nudimo celo vrsto udobnih hotelov. Gradnjo hotelov celo še pospešujejo, pozabljamo pa, da turisti bežijo iz mestne džungle in da iščejo zraka, sonca, prostora in doživetij. In ko pridejo v naša velika hotelska naselja, se znajdejo v novi betonski džungli. Ne znamo jim ponuditi ničesar drugega kot tisto, na kar so navajeni že doma, le da so naše usluge še slabše. Še vedno živimo v zgrešenem prepričanju, da je turizem le tisto, kar se dogaja v hotelih. In tisti, ki prodajajo naš turizem, znajo prodati le sonce, vodo, posteljo, dunajske zrezke, večerne plesne in ničesar drugega.

Turisti se navdušujejo nad značilnostmi dežel, v katere potujejo. Jugoslavija je ena izmed redkih evropskih držav, kjer je bila še do nedavnega ohranjena in živa folklor. Sicer je pri nas še vsepovsod mogoče videti številne folklorne prireditve, stare obrti, običaje — toda turist se mora potruditi in jih poiskati sam. V tem pogledu je na morju, v Meki našega turizma, še slabše kot drugod.

Morje in barake niso dovolj za turizem...

Najlepši dokaz, da imamo prav pri organizaciji takih prireditev še lepe možnosti, sta edini ohranjeni staroveški prireditvi z našega morja: korčulanska moreška in sinjska alka.

alka in moreška

Na sinjsko alko, edino ohranjeno tovrsto igró, ki so jo nekdanj prirejali po celi Dalmaciji — ena vrsta takih prireditev je bila na konju, druga pa peš, vendar so se razen v Sinju te igre pozabile že pred sredino 19. stoletja — pride vsako leto v treh dneh nastopov sredi avgusta po nekaj deset-tisočev gledalcev.

Korčulanska moreška, ki jo izvajajo 29. julija, prav tako privablja tisoče turistov, ki odhajajo navdušeni nad živopisnostjo prireditve, posnamejo desetine metrov filmskega traku, na tisoče fotografij...

O alki smo tudi pri nas že pisali, sicer pa je s posredovanjem televizije predstavila Janka Kelavo in druge alkarske junake v veliko večino naših domov.

Tudi moreška je stara ljudska igra, redke primer zlitja drame in plesa. Moreška simbolizira zmago kristjanov, med katere so vedno sodili tudi prebivalci otoka Korčule, nad Mavri v Španiji. Vsebina igre je enostavna: črni kralj Moro hoče dobiti za ženo dekle, ki ljubi belega kralja. Zaradi nje pride med obema kraljema do borbe, v kateri beli kralj premaga črnega, dekle pa postane njegova žena. Igra ima devet prizorov, izvajalci pojejo v starem ikavskem narečju. Avtor teksta ni znan, vemo le, da je igra nastala ob koncu 15. stoletja. Zanimivo je, da je pri ohranitvi te stare prireditve zaslužen tudi Novomeščan, baletni mojster Pino Mlakar: napisal je koreografijo in z njo ohranil plesne elemente v njihovi pristni obliki. Nevarno je namreč bilo, da bi se stare navade izgubile, ker so moreško dobro poznali le stari Korčulani. Oni so bili tudi izvajalci.

Te dve prireditvi sta ohranjeni in organizirani, zaradi alke in moreške slovita oba kraja daleč po svetu. Tudi v drugih krajih so imeli alki in moreški podobne igre. Večina jih je za vedno pozabljena, nekaj pa bi jih lahko še rešili pred propadom. Vsaka taka prireditve ne pomaga le k barvitosti turizma in njegovemu napredku, ampak pove obiskovalcu tudi o starih časih, o življenju in duhu ljudstva.

Veliko bolj daljnosežen kot zaradi turizma bi bil boj za ohranitev starih prireditev tudi zaradi tega, da ljudje ne pozabijo, iz kakšnih virov smo zrasi...

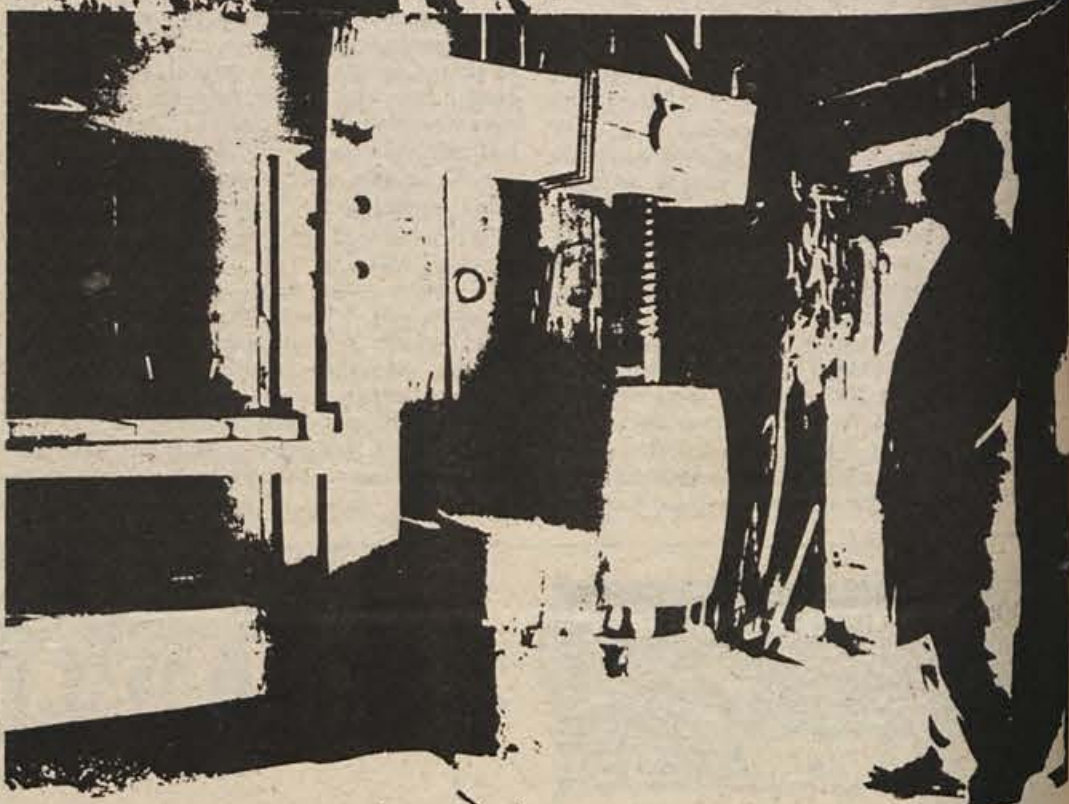

Zmagovalec alke dobi dragoceno darilo — srebrni Titov ščit!

POMNIKI M. Markelj J. Splichal ZGODOVINE

KOT OBRAZI STARCEV

11. november je že mimo; to je dan, ki nekaterim nič ne pomeni, dan, ki se staplja v sivini vsakdanjosti. Za nekatere pa je Martin še iz starih izročil zelo pomemben. Na ta dan naj bi se ves trud, ki ga je vinogradnik vložil v okopavanje vinograde, obrezovanje in škropljenje vinske trte, trgatve, stiskanje grozdja, poplačal. Vinski mošt naj bi na Martinovo postal iz sladke pijače plemenita in čista kapljica — vino!

11. november je že mimo; to je dan, ki nekaterim nič ne pomeni, dan, ki se staplja v sivini vsakdanjosti. Za nekatere pa je Martin še iz starih izročil zelo pomemben. Na ta dan naj bi se ves trud, ki ga je vinogradnik vložil v okopavanje vinograde, obrezovanje in škropljenje vinske trte, trgatve, stiskanje grozdja, poplačal. Vinski mošt naj bi na Martinovo postal iz sladke pijače plemenita in čista kapljica — vino!

vino skozi stoletja

Vino spremlja človeka že od davne preteklosti. Trta je bila na zemlji, še preden se je pojavil človek. Liste vinske trte so našli v diluvialnih plasteh; ostankih iz dobe pliocena in eocena. Vinska trta je vzbujala pozornost naših prednikov že tisočletja pred našim štetjem: gojili so jo že stari Egipčani in Sumeri. Tudi Grki so na svoji skopi zemlji, ki pa trti prija, umetnost vinogradništva

popovzdignili na zavidljivo visoko raven. Grška legenda pripoveduje, da je mitološki kovač Hefajst okrasil Ahilov ščit s podobo vzorno urejenega vinograde. Podobnih predstavitev vinske trte je najti skoraj v vseh civilizacijah in kulturah. Prav za to je zanimivo, da so enega prvih pisanih spomenikov alfabetna našli vrisane na vrču za vino.

Filozofi in pesniki so znali ceniti vino; Sokrat, Platon in drugi veliki duhovi so se strinjali v mnenju, da je vino ključ, ki odpira vrata v duhovna bogastva — toda že takrat so opozarjali, da je hkrati lahko tudi ključ, ki odklene vrata v revščino in propad...

Franc Drmaž

Franc Hribar

Jože Gende

Ti gorniki so morali kot dajatve plačevati... Ti gorniki so morali kot dajatve plačevati... Ti gorniki so morali kot dajatve plačevati...

Hram muzej na prostem

Vinogradi so torej stara značilnost dolenske... Vinogradi so torej stara značilnost dolenske... Vinogradi so torej stara značilnost dolenske...

Mela je samo sekira

V teh krajih, ki slovijo po dobrem cvičku, sva... V teh krajih, ki slovijo po dobrem cvičku, sva... V teh krajih, ki slovijo po dobrem cvičku, sva...

med sosedi v gorici, se je ohranil do danes. Tudi... med sosedi v gorici, se je ohranil do danes. Tudi... med sosedi v gorici, se je ohranil do danes. Tudi...

Štirje lepi hrasti so potrebni

In smo si ogledali in otipali še prešo, ki zasluži... In smo si ogledali in otipali še prešo, ki zasluži... In smo si ogledali in otipali še prešo, ki zasluži...

Še ključ je bil lesen

Tako, kot bodo izginili stari leseni hrami — na... Tako, kot bodo izginili stari leseni hrami — na... Tako, kot bodo izginili stari leseni hrami — na...

ŽIVLJENJE UTRIPAZ LJUBEZNIJO

Malokje na Dolenjskem je mogoče videti toliko... Malokje na Dolenjskem je mogoče videti toliko... Malokje na Dolenjskem je mogoče videti toliko...

Kruh iz tujih rok

Ančka Žibert, devetinšestdesetletna kmetica iz... Ančka Žibert, devetinšestdesetletna kmetica iz... Ančka Žibert, devetinšestdesetletna kmetica iz...

pet njenih otrok

„Ta, prva povojna leta so bila zelo huda,“ se spominja... „Ta, prva povojna leta so bila zelo huda,“ se spominja... „Ta, prva povojna leta so bila zelo huda,“ se spominja...

S pridnostjo in ljubeznijo do dela in domače zemlje... S pridnostjo in ljubeznijo do dela in domače zemlje... S pridnostjo in ljubeznijo do dela in domače zemlje...

„Pomagala sem jim pri učenju, navadila sem jih delati... „Pomagala sem jim pri učenju, navadila sem jih delati... „Pomagala sem jim pri učenju, navadila sem jih delati...

„Bratovih otrok je zmanjkalo, ljubezni do mladine pa ne... „Bratovih otrok je zmanjkalo, ljubezni do mladine pa ne... „Bratovih otrok je zmanjkalo, ljubezni do mladine pa ne...

Ob težkem delu na kmetiji, skrbništvu in ukvarjanju z otroki... Ob težkem delu na kmetiji, skrbništvu in ukvarjanju z otroki... Ob težkem delu na kmetiji, skrbništvu in ukvarjanju z otroki...

A. BARTELEJ
M. MARKELJ

KAJ JE

PREDSTAVJAMO VAM

FILM

PLOŠČE

FILMSKI JUBILEJ

Slovenska kinematografija praznuje letos 30-letnico. V počastitev tega jubileja bo v Ljubljani vrsta prireditev: premiera novega slovenskega celovečernega filma režiserja Vojka Duletiča „Med strahom in dolžnostjo“, slavnostna proslava, na kateri bodo podelili posebna priznanja filmskim delavcem, ki so zaslužni za napredek slovenskega filma, v ateljejih Viba filma v Ljubljani pa bodo odprli tudi razstavo filmskega gradiva, rekvizitov, plakatov in filmske publikacije. Prireditve bodo od 21. do 23. novembra, medtem ko v ljubljanski kinoteiki že teče retrospektiva slovenskega kratkega filma.

HEJ TOVARIŠI

Produkcija gramofonskih plošč in kaset RTV Ljubljana je izdala veliko ploščo „Hej, tovariši“, na kateri so posnete partizanske pesmi, ki jih poje moški komorni zbor RTV Ljubljana pod vodstvom dirigenta Marka Muniha. Plošča prinaša 17 partizanskih pesmi raznih avtorjev, med katerimi je tudi Marjan Kozina, ki je zložil naslovno pesem „Hej, tovariši“. Med drugimi partizanskimi pesmimi zasledimo tudi ljudsko „Ven z njimi“, češki napev „V nove zarje“ in pesem, ki je nastala po ruskem napevu „Naglo puške smo zgrabili“.

veliki plošči „Feel Like Makin' Love“, ki jo je izdala zagrebška Suzy. Tudi na tej plošči so posnetki, s katerimi bo topli, lepi glas pevke Roberte Flack očaral. Značilni slog petja, ki je nekakšna mešanica jazza, bluesa in soula, pride najbolj do izraza v naslovni skladbi „Feel Like Makin' Love“ in v „She's Not Blind“.

KNJIGE

Slovenski književni kritik Taras Kermauner je zapisal, da je Ivana Preglja „Plebanus Joannes“ eno najboljših slovenskih proznih del sploh. Roman ali daljša povest, kot ga imenujejo nekateri, je poln srednjeveške mistike, njegova simbolična ljubezni do boga in bližnjega pa tako pristna in globoka, da bralca pritegne izredno močno prav zaradi te velike notranje moči. Sodbe o tem našem knjižnem delu med literarnimi kritiki niso enotne, vsekakor pa je delo vredno prebrati. Izšlo je pri Mladinski knjigi v zbirki Kondor kot 157. zvezek. Študijo o romanu, ki govori o dvojnosti, vloženi v to delo, je pripeval Taras Kermauner.

NOVEGA

svetovne vojne – izkrcanje zavezniških vojaških enot v Normandiji, ki je tisočim trpinčnim ljudem prineslo novo upanje na skorajšno osvoboditev izpod nacističnega jarma. O tem velikem dnevu je francoski pisatelj Gilles Perrault napisal knjigo „Veliki dan“, ki jo je v slovenskem prevodu izdala založba Borec. Knjigo je avtor posvetil mladi generaciji, da bi se iz preteklosti naučila ceniti svobodo in žrtve. Gilles Perrault je slovenskim bralcem poznani pisatelj, saj smo pred časom našo prevodno književnost obogatili z njegovim delom „Rdeči orkester“.

afera nine B

„Ljubezen je le beseda“, „Pa čeprav ni zmeraj kaviar“, „Iz te snovi se tkejo sanje“, „Odgovor pozna samo veter“ – to so romani avstrijskega pisatelja Johannesa Maria Simmla, ki ga ljubitelji lažjega branja pri nas dobro poznajo, saj so omenjeni romani že prevedeni v slovenščino. Zdaj je založba Obzorja izdala še eno njegovo delo, „Afera Nine B“, za katero velja isto, kar za njegove prejšnje romane: napeto branje. Avtor ve-

lja v nemško govorečem svetu za enega najuspešnejših. Njegovi romani gredo dobro v promet, precej pa jih tudi prevajajo v druge jezike.

Leta nespečnosti

Prevodi iz makedonske književnosti pri nas niso ravno pogosti, zato je vsako delo, ki nam predstavi katerega od makedonskih ustvarjalcev, dobrodošlo. V zbirki „Ljudska knjiga“, ki jo izdaja Prešernova družba, je izšel roman „Leta nespečnosti“ Tomeja Momirovskega. Momirovski je mlajši ustvarjalec, ki je ob tem, da je opravljal več po-

membnih družbenopolitičnih funkcij našel tudi čas za pisanje romanov, povesti, esejev in književnih kritik. Poskusil se je tudi s potopisi. Roman „Leta nespečnosti“ je napisan v neizumetničenem slogu, ki ga je pisatelj močno naslonil na ljudsko izrazoslovje. V slovenščino ga je prevedla Nada Carevska.

V zbirki Sinji galeb, ki jo izdaja Mladinska knjiga, je izšla povest švedske pisateljice Gunnel Linde „Beli kamen“. Linde je zelo plodovita pisateljica, ki svojo ustvarjalnost posveča predvsem mladim bralcem. Zgodba o deklici Fii in dečku Hampusu je pisateljica priredila tudi za televizijo. Televizijsko nadaljevanje smo pred meseci lahko gledali tudi pri nas, zato bo verjetno marsikateri od mladih bralcev rad segel po tej prikupni pripovedi.

Tedeum

Distribucijsko podjetje Vesna film je odkupilo in pripravilo za filmske obiskovalce italijanski film „Tedeum“, ki bo za nezavestnega gledalca prijetno razvedril. Filmska zgodba pripoveduje o družinskem poglavarju, ki v združenju s čigar družino je postala lastnik rudnika zlata, o katerem so vsi prepričani, da ni v njem niti zrnce zlata več. Po zapletenih dogodivščinah odkrijejo, da je rudnik še poln zlata, težave pa nastopijo, ko ugotovijo, da se stari zlatokop nahaja na mestu, kjer so zapor. Družina išče pot, kako v zapor, da bi bili čim bliže svojemu bogastvu. – Film je režiral Enzo G. Castellari, glavne vloge pa igrajo: Jack Palance, Timothy Brent, Lionel Stander.

ike & tina

Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana je pred dnevi izdala malo ploščo „Delila's Power“, na kateri sta posnetka dveh skladb slovite dvojice Ikeja in Tine Turner. Oba pri nas dobro poznamo, saj sta že nastopala v ljubljanski hali Tivoli. Z malo ploščo pa uvajata novo turnejo po Jugoslaviji, ki bo gotovo ravno tako uspešna, kot je bila prva, saj ljubiteljev showa Turnerjevih pri nas ni malo.

ROBERTA FLACK

Novi album Roberte Flack je marsikdo že nestršno pričakoval, zato bo toliko raje segel po

6. junija 1944 se je začel eden največjih dogodkov druge

„Sami se spodbujamo. Morda se čudno sliši, a je res. Vemo, da je treba najprej kaj pokazati, potem pride priznanje. To ni tako nepomembno vedeti. Kar poglejte: dokler smo samo govorili in razmišljali, kaj bi, dokler ni bilo dejanj, se ni nihče zmenil za nas. Več let je moralo preteči, da smo prišli na trdnjšo nogo in opozorili nase. Opazili so nas in naše delo.“

Te misli je razpredal Srečko Kodre prav tedaj, ko je žužemberška igralska družina z uspehom nastopala na domačem odru, na Dvoru, Suhorju, v Mirni peči, Semiču, Šentvidu pri Stični in Šentjerneju s Kranjčevo „Potjo do zločina“ in ko je za naslednjo uprizoritev že izbrala Klopčičevo „Mater“. „Igralci so mladi, najbrž smo pri nas med prvimi spoznali, da brez mladine ne gre. Sicer je tako: če ni naraščaja, nimajo starejši svojih izkušenj in tradicije na koga prenesti.“

Srečko Kodre prav gotovo nimajo malo izkušenj. V kultur-

no-prosvetnem društvu je dolgo deloval kot predsednik in organizator, bil je igralec, scenarist in režiser, nekaj let knjižničar v ljudski knjižnici, obenem pa je sestavljal filmski spored za krajevni kino. Vpregel se je v ljudsko tehniko, in ko so dobili dom, je bil tam vsaj z eno nogo kot doma. Da so bile njegove izkušnje namenjene zlasti šoli, kjer poučuje nepretrogoma od leta 1953, je samo po sebi razumljivo. Kot mentor tehnične ga, filatelističnega, fotografskega in likovnega krožka je vzgojil več rodov, iz katerih so izšli dobri fotoamaterji, filatelisti in tudi slikarstvom ta ali oni še nadaljuje.

Kodre za vse te tisoče ur, ki jih je prebil z mladimi in odraslimi v Žužemberku, ni nikoli zahteval plačila. Veljal je za entuziasta, saj mu je ta ali ona vrst kulturno-prosvetne ali tehnične dejavnosti, kakor pravimo, prirasla k srcu. Pred leti je trdil, da je zanj uspeh pri

delu največja nagrada. „Če že ima Zveza kulturno-prosvetnih organizacij kaj denarja v ta namen, naj raje kupi knjige za nagrade. Če že moramo koga nagradjevati, dajmo strokovnjake, ljudi, ki prihajajo od drugod. Tako seveda mislim jaz.“

Čeprav Srečko Kodre ni naše „ožje“ gore list – rodil se je pred 47 leti v Šmartnem pri Litiji v delavski družini – so njegove korenine na Dolenjskem globoke, vraščene v okolje in ljudi, kot bi tod njegov rod bival že stoletja. O sebi pravi, da je Žužemberčan, pristen prebivalec Suhe krajine. S to pokrajino diha, z njenimi ljudmi se veseli in žalosti. Morda je nekoliko bolj kot drugi občutljiv za krivice. To je prinesel s seboj, to mu je ostalo od mladih nog. Zato se je že 15-leten vključil v NOV.

Čut za poštenost, medsebojno razumevanje, pravico in resnico vcepja vsem, s katerimi se družijo, ki jih zbira okrog sebe ali pa je sam pritegnjen mednje.

„Ljudje se morajo družiti, ker se le tako lahko spoprijateljijo, prijateljstvo in tovarištvo pa dandanes nista pomembna nič manj kot v tistih hudih časih pred tremi desetletji,“ je včasih razlagal. Od tod množičnost, ki jo je vselej zagovarjal in se zanjo zavzemal, tudi v kulturno-prosvetnem društvu. „Vanj se mora vključiti čimveč ljudi. Pomembno je, da se ljudje spoznajo, da imajo tovariške odnose. S tem se oblikuje tudi njihov svetovni nazor. Ne gre prezreti, da ljudje tudi radi nastopajo.“

Ko so letos po nekajletnem premoru v Novem mestu spet podeljevali Trdinove nagrade, so eno od treh nagrad izročili Srečku Kodretu. V obrazložitvi so poudarili prav to, kar je Kodre ves čas bil: kulturno in politično aktiven, srce, ki je utripalo tako za šolo kot za napredek kraja, motor, ki je pogajal življenje naprej, človek, ki je znal vsaditi seme ter gojiti klice in stebila.

I. ZORAN

VERJETNE
NEVERJETNOSTI

OKNO V ČAS

Še dandanašnji ljudje občudujejo nekatere zgradbe, ki so jih pred davnimi časi postavili naši predniki. Ne samo da se čudimo, kako so mogli zgraditi tako veličastne spomenike arhitekture, kot so recimo atenska Akropola, egiptčanske piramide v dolini Nila, kitajski zid, prastara megalitska stavba Stonehendge v Angliji ali inkovska mesta, še več: današnja znanost stoji pred neraziskanim vprašanjem, ko začne te zgradbe meriti in temeljito proučevati. S presenečenjem odkrivajo v zgradbah idealne strukture akustičnih zakonov, časa in astronomskih zakonitosti.

Lep primer je stara pleterška cerkev v kartuzijanskem samostanu, ki je zgrajena tako akustično, da se na drugem koncu cerkve šepet povsem razločno sliši. Pravi čudež je tudi Keopsova piramida, saj so iz razmerij med njeno višino, ploškvijo in stranicami, izračunali vse najpomembnejše astronomske zakone. V južni Ameriki pa stojijo piramide, ki so ogromen kamenit koledar. Tisti ljudje, ki so jih postavili in niso poznali niti tako preprostega tehničnega pripomočka, kot je kolo, so vendar znali izračunati pot zemlje okoli sonca z veliko večjo natančnostjo, kot je izračunan naš vsakdanji koledar. Vse to je zavito v temo skrivnosti, zato ni nič čudnega, da se pojavljajo teze, ki skušajo uskladiti prostorske razmere s časovnimi. Arhitektura po mnenju nekaterih strokovnjakov ni samo poseg v prostor, ampak tudi v čas!

dosti vredna; bila je že tudi toliko uničena, da je verjetno noben restavrator ne bi hotel vzeti v roke. Kmet nam jo je zaradi tega rade volje prepustil. Ker pa je bil okvir že ves črviv, smo se odločili, da bomo platno vpeli v drug okvir.

Med podlago in platnom smo presenečeni našli pergamentni folio z drobno, lepo izpisano pisavo. Ob robu rokopisa so bile številne skice, ki jih zvečine nismo razumeli. Še posebno pozornost nam je vzbudila z roko pisana opomba v gotici: „Še boljše kot z okna 217 bi bilo mogoče čas ukloniti streljaj levo od gradu, približna višina 18 sežnjev. Smer: kot okno 217.“

Ta skrivnostna opomba kot tudi ves zapis v latinskem jeziku nam nista dala miru. Še posebno pomembno se nam je zdelo dejstvo, da je imel novi soteški grad, ki je danes povsem razrušen, 365 oken: toliko pa je dni v letu in je torej zares mogoče, da so se nekdanji lastniki intenzivno ukvarjali z misljo o lomu časa. Verjetno so si kot Azteki za svoj koledar cel grad postavili izključno v ta namen, saj je znano, da so imeli na desnem bregu Krke še en, starejši grad.

Nemogoče je bilo odkriti, kje naj bi bilo okno 217, zato pa je bilo povsem zanesljivo, da je namig o streljaju levo namenjen vrtnemu paviljonu gradu, pozneje zgrajenemu in danes imenovanemu Hudičev turn. Ime samo pa izpričuje, da so se tu godile čudne stvari. Ljudstvo je v takih primerih vse skrivnosti povezovalo s črno magijo, torej s hudičem.

tos. Nismo sicer gledali na uro, vendar pa smo prepričani, da je bilo to nekaj pred peto. Glede na to, da se je jesen začela ta dan ob 16.55 in da je bil 23. septembra jesenski solsticij ali enakonočje, sodimo, da se je zgodilo prav tisti hip!

V oknu, ki gleda na Krko in na roške gozdove, se je zablistalo. Pripravili smo fotografske aparate . . .

Imeli smo kaj videti in slikati!

Iz okna je izginila današnja pokrajina; v določeni točki je bilo mogoče prav lepo videti in tudi fotografirati stvari, ki jih imajo znanstveniki že za davno izginule! Nenavadno rastlinstvo je povsem spremenilo podobo pokrajine, čudne živali, ki smo jih dotlej videli le v učbenikih za paleontologijo – to je bilo v našem zornem kotu.

Če se je kateri približal oknu, je takoj izgubil ta nenavadni pogled, skozi druga okna stolpa se je videla normalna pokrajina. Podobe so se izredno hitro menjale; zdelo se nam je, kot da bi že malo pokvarjen aparat, ki smo mu v človeški domišljiji nadeli ime časovni stroj, „predvajal“ film iz naše zgodovine! To ni bil film, to je bila živa resničnost!

Zdela se nam je, kot da traja dolgo, v resnici pa ni moglo biti več kot nekaj minut. V naslednjih dneh se prizori niso več ponovili, čeprav smo natančno določili mesto, od koder smo gledali v preteklost. Če se bodo naše domneve uresničile, potem bomo naslednjič potovali v preteklost ob spomladanskem enakonočju.

Dobro sta nam uspeli samo dve fotografiji; s pomočjo knjig in strokovnjakovih nasvetov se zdi, da smo fotografirali: boj med gorgosaurusom in scolosaurusom in čredo brontotherijev. Gorgosaurus je po dosedanjih podatkih živel v obdobju krede in je bil dolg okrog 3,5 metra. Scolosaurus je dosegel v dolžino tudi 6 metrov. Brontotherium, prednik današnjega nosoroga, vendar veliko večji od njega, so živel pred 50 milijoni let. V Evropi so bili zelo redki.

J. SPLICAL

PERGAMENT,
SKRIT
V SLIKI

ROKOPIS
NI LAGAL!

Vztrajno smo iskali naprej, pretaknili ves stolp in v okolici spraševali za vse govornice o turnu. Vse, kar je bilo slišati, je bilo le to, da je turn povezan z neko čarovnijo ali kakor pravi Jožef K.: „Tu je imel hudič prste zraven!“

Kot se običajno dogaja, je tudi v tem primeru skrivnost razrešilo naključje. Zaman smo iskali po freskah, če je slikar namignil na ta dogodek, zaman smo merili in gledali skoz okna stolpa – do 23. septembra le-

kjer je
krjavnelj
pripovedoval
zgodbe

Če zaradi ničesar drugega, potem bi morala biti Obrščakova gostilna na Muljavi slavna že zaradi tega, ker se precejšen del dogajanja v prvem slovenskem romanu, Jurčičevem Desetem bratu, odvíja prav v tej gostilni. Ko je Jurčič pisal svoj roman, je bila ta gostilna še sredi vasi, potem pa so jo podrli in danes stoji edina gostilna na Muljavi, ki pa se še ponaša z imenom „Pri Obrščaku“, čisto na začetku vasi.

Od stare gostilne pa je razen imena ostalo tudi dosti gradbenega materiala; ko so 1926. leta začeli zidati zdajšnjo Obrščakovo gostilno, so kamene za temelje dobili od podre stare gostilne.

Prvi lastnik gostilne in graditelj hiše v eni osebi je bil Ciril Hočevar, se spominja današnja gospodinja v Obrščakovi gostilni Marija Ilovár.

„Za Hočevarjem je na licitaciji gostilno prilizirala moja mama, Marija Tekavc. Takoj jo je dala v najem Elici Meglič; ta pa ni bila dolgo oštrka, ker je bila med vojno gostilna zaprta,“ se spominja Ilovárjeva. Velja zapisati, da med vojno gostilna ni bila neizkoriščena: kot opozarja plošča na pročelju gostilne, je hiša v letih 1943 in 1944 nudila streho okrajnemu komiteju KPS in okrajnemu komiteju SKOJ, v njej je bil tudi odbor Osvobodilne fronte Stična in Grosuplje, v tej hiši je bila tudi partijska in partizanska osnovna šola.

Po vojni je imela večino prostorov v najemu kmetijska zadruga; gostilno so odprli že v maju 1945. Potem od 1955 do 1966 v hiši ni bilo gostilne. Ko pa so naredili zadružni dom in se je zadruga izselila iz hiše, so Ilovárjevi – Marija je sestro podedovala hišo po mami – bivšo zadrugno trgovino prezidali in ponovno uredili v vseh spodnjih prostorih gostilno. Zanimivo je, da je bila gostilna odprta za 1. maj 1966, ob stoletnici Desetega brata!

Še ko je bila gostilna zaprta, so morali Ilovárjevi velikokrat odpirati vrata stanovanja in popeljati vedoželjne otroke in druge obiskovalce, ki so vsa leta dokaj številno prihajali na Muljavo ogledovat si Jurčičevo rojstno hišo in muzej. Krjavljevo domačijo in sploh kraje, kjer so živele osebe iz Desetega brata, v sobo, v kateri so na stenah freske s prizori iz Jurčičevih del.

Že prvi gostilničar Hočevar je dal 1926. leta poslikati stene sobe, ki je bila takrat in še danes namenjena manjšim družbam. Primorec jug – v gostilni se ne spominjajo njegovega imena – je naslikal več podob iz Jurčičevih pripovednih del, sredi največje stene pa je naredil še Jurčičev portret. Kolikor je znano, je Hočevarja nagovoril, naj to posebno sobo tako uredi v Jurčičev spomin, nekdanji predsednik višnjegorskega sodišča Jože Rus.

Fresk do danes niso obnovljali, preživele so tudi drugo svetovno vojno. Prav gotovo zanje ni mogoče trditi, da so umetniška dela posebne vrednosti, vendar pa so živ spomenik: kažejo, kako so se na Muljavi že pred okroglo pol

stoletja zavedali pomembnosti svojega rojaka . . .

Morebiti zaradi starosti, verjetneje pa zaradi vlažnega zraka, ker ogrevajo sobo edino s plinskó pečjo, so se nekatere freske že začele krushiti, sploh pa so vse že precej obledele in bi jih kazalo zaščititi.

Spomin na staro Obrščakovo gostilno ni zgolj v kamenju, ki so ga prinesli, ko so gradili novo. „Še po drugi vojni, ko smo obnovljali hišo, smo od stare gostilne izbili kamniti prag, ki so ga graditelji 1926 vgradili v to hišo,“ se spominja Ilovárjeva.

Obrščakova gostilna je edina na Muljavi, zaradi tega tudi obiskovalcev ne manjka. Ker stoji tik ob cesti in ker je to prva gostilna ob Krki na poti iz Ljubljane na Dolenjsko, ni nič čudnega, da se v njej ustavljajo številni izletniki.

„Strežemo z vsem. Od pijač gostje največkrat naročajo cviček in belokranjska vina. Sicer pa gledamo, da imamo v kuhinji vedno kaj domačega za pod zob. V zimskem času so obvezno domače krvavice z zeljem, postrežemo lahko z domačo salamo; nasploh je domača hrana na prvem mestu našega jedilnika. Že dopoldne imamo toplo malico, potem pa je mogoče dobiti toplo hrano vse do takrat, ko zapiramo. Velikokrat se ustavljajo pri nas tudi šoferji, ki so se že kar navadili naših malic,“ pripoveduje Ilovárjeva.

Ker sta z možem sama za vse – v gostilni pomaga eno dekle – je vprašanje, če ne bodo kmalu zaprli Obrščakove gostilne, kot so tisto v Zagradcu, kjer je gospodar dejal: „Pri nas se ne bo nikoli več reko gostilna!“

Na Muljavi bo gostilna, dokler bosta Ilovárjeva pri močeh. „Tri sinove imam: eden je v Stični v mesariji, eden v Ljubljani v trgovski šoli, Srečko pa je pri vojakih. Prav nanj smo doma močno računali, vendar pa se brani prevzeti gostilno. Pravi, da bo raje osem ur delal, potem pa bo prost – v gostilni pa je ves dan veliko dela.“ Tako govori Marija Ilovár, a vendar še upa, da bo sin prevzel obrt, saj že dela načrte, kako bodo spremenili domačijo: pod napisom Obrščak naj bi uredili vhod, malo mislijo dozidati . . .

Škoda bi bilo zares, če bi umrla Obrščakova gostilna, saj je na Muljavi prav taka znamenitost kot Jurčičeva hiša ali Krjavljeva koč. V Desetem bratu ji je pisatelj postavil spomenik in le še poredko je v njej slišati šegave dolenjske starce, ki ob večerih modrujejo tako, kot se je to dogajalo pred desetletji.

Gostilna „Pri Obrščaku“

Marija Ilovár

Krjavljeva koč

Freske so stare pol stoletja

